

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2012

Zostavila Rozália Cenigová

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

6. medzinárodná konferencia

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2012

<http://www.spgk.sk>

© Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2012

ISBN 978-80-970092-4-3

EAN 9788097009243

Ďakujeme Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky za spoluprácu pri zorganizovaní 6. medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*.

Vyslovujeme mu aj úprimnú vďaku za finančnú podporu 7. ročníka *Sút'aže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 24. októbra 2011.

OBSAH

PROGRAM 6. MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE	5
ÚVOD	6
I. ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA SLOVENSKU	7
<i>Rozália Cenigová</i> Analýza stavu školských knižníc za rok 2011	8
II. PROJEKTY NA PODPORU A ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI	29
<i>Edita Vaníčková Makosová</i> Zapojení činnosti školní knihovny do vzdělávacího programu školy	30
<i>Anna Kalužná</i> Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti v kysuckej školskej komunite	36
<i>Daniela Vyšňová</i> Dotyky s literatúrou v školskej knižnici	41
<i>Lubica Tomčíková</i> Posolstvo knihy	46
III. PREZENTÁCIA MOŽNOSTI POUŽÍVANIA BEZPEČNÉHO INTERNETU A VYUŽÍVANIA NOVÝCH TECHNOLOGIÍ V ŠKOLSKÝCH KNIŽNICIACH	52
<i>Jan Rylich</i> Počítačové hry jako fenomén nových médií a školní knihovny	53
<i>Monika Gregussová, Miroslav Drobný</i> Bezpečný internet, riziká spojené s novými technológiami	58
Príloha č. 1 Metodické usmernenie č. 2/2011 k povinným evidenciám školskej knižnice ...	64
Príloha č. 2 Podujatia na rozvoj čitateľskej gramotnosti	68
Príloha č. 3 Vyhodnotenie 3. záverečného ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy	76
Príloha č. 4 Hodnotenie 3. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy základnými školami a strednými školami	81
Príloha č. 5 Vyhodnotenie 7. ročníka „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 24. októbra 2011	118

Vás pozývajú na 6. medzinárodnú konferenciu

**ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ
A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL**

10. máj 2012 Univerzitná knižnica v Bratislave

PROGRAM

- 09.30 – 10.00** **Prezentácia**
- 10.00 – 10.20** **Otvorenie medzinárodnej konferencie**
- 10.20 – 11.00** **Analýza stavu školských knižníc za rok 2011**
Rozália Cenigová, Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava
- 11.00 – 11.20** **Zapojení činnosti školní knihovny do vzdělávacího programu školy**
Edita Vaníčková Makosová, Gymnázium, Příbram, ČR
- 11.20 – 11.40** **Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti v kysuckej školskej komunite**
Anna Kalužná, Základná škola s materskou školou, Stará Bystrica
- 11.40 – 12.00** **Dotyky s literatúrou v školskej knižnici**
Daniela Vyšňová, Základná škola s materskou školou, Spišské Bystré
- 12.00 – 12.20** **Posolstvo knihy**
Lubica Tomčíková, Základná škola, Námestie mládeže, Zvolen
- 12.20 – 12.45** **Slávnostné ocenenie víťazov „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 24. októbra 2011**
- 12.45 – 13.30** **Obedňajšia prestávka**
- 13.30 – 13.50** **Počítačové hry jako fenomén nových médií a školní knihovny**
Jan Rylich, Ikaros, o.s., Praha, ČR
- 13.50 – 14.30** **Bezpečný internet, riziká spojené s novými technológiami**
Miroslav Drobný, Monika Gregussová, eSlovensko, o.z.
- 14.30 – 15.00** **Diskusia a ukončenie medzinárodnej konferencie**

ÚVOD

Šiesty ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky 10. mája 2012 v prednáškovvej sále Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnilo viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia pedagogickej a knižničkej verejnosti zo Slovenskej republiky i z Českej republiky.

Texty uverejnené v tomto zborníku sú rozdelené do troch častí.

I. časť prináša podrobnú analýzu stavu školských knižníc v Slovenskej republike za rok 2011, ktorej súčasťou sú informácie o počte škôl a školských knižníc, knižničnom фонде, používateľoch, výpožičkách, podujatiach pre používateľov, informačných technológiách, personálnom zabezpečení a financovaní školských knižníc s doplňujúcim komentárom. Uzatvára ju správa o činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice.

II. časť predstavuje realizované projekty na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov základných škôl a stredných škôl v Českej republike a Slovenskej republike. Zároveň uvádza konkrétne príklady ako využiť knižnično-informačné služby priamo vo vyučovaní alebo v mimoškolských aktivitách. Školské knižnice v základných školách v Starej Bystrici, v Spišskom Bystrom a vo Zvolene detailne popisujú priebeh víťazných podujatí v rámci *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 24. októbra 2012.

III. časť sa venuje prezentácii možnosti používania bezpečného internetu a využívania nových technológií v školských knižniciach. Obsahuje aj stručnú históriu počítačových hier, ich význam a využívanie aj v školských knižniciach.

Obsah zborníka uzatvárajú prílohy, ako je metodické usmernenie metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice upravujúce povinné evidencie školskej knižnice, metodický materiál obsahujúci rôzne formy a metódy práce s používateľmi – žiakmi základných škôl a stredných škôl s cieľom rozvíjať ich čitateľskú gramotnosť, vyhodnotenie 3. záverečného česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy* a jeho hodnotenie základnými školami a strednými školami doplnené bohatou kolekciou fotografií, vyhodnotenie 7. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc.

Rozália Cenigová

I. Analýza stavu školských knižníc na Slovensku

ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2011

Rozália Cenigová

Základným východiskovým materiálom pre spracovanie analýzy stavu školských knižníc bol výber štatistických údajov, ktoré uviedli školské knižnice vo *Výkaze o školskej a akademickej knižnici za rok 2011 Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01* a ktoré spracoval Ústav informácií a prognóz školstva v Bratislave v spolupráci so Školským výpočtovým strediskom v Banskej Bystrici. Zber štatistických údajov a ich schválenie vykonali krajské školské úrady. Doplňujúcim materiálom analýzy boli právne normy, metodické odporúčania, interné správy, odborné konzultácie (1 363 konzultácií od 9. januára do 6. marca 2012) metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice, informácie z webového portálu InfoLib, príspevky z printových a elektronických médií, telefonické prieskumy vo vybraných školských knižniciach, vyžiadané písomné informácie zo školských knižníc v územnej pôsobnosti Krajského školského úradu v Bratislave a Krajského školského úradu v Trenčíne, ako aj vyžiadané informácie z regionálnych knižníc, ktoré poskytujú metodickú pomoc školským knižniciam.

POČET ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Podľa celkového sumáru štatistického zisťovania bolo v sledovanom období zriadených **1 945 školských knižníc v 1 945 základných školách a stredných školách** (tabuľka 1). Oproti roku 2010, kedy z evidovaných 2 061 školských knižníc vyplnilo štatistický výkaz len 1 859 školských knižníc, nastala **výrazná zmena pri zbere štatistických údajov**. Na základe identifikačných údajov o školských knižniciach, ktoré systematicky vedie metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice v *Adresári školských knižníc v Slovenskej republike*, a ich doplnení o kód okresu, druh školy a formu zriaďovateľa Školským výpočtovým strediskom v Banskej Bystrici, sa po prvýkrát od zberu štátnych štatistických údajov **uskutočnil adresný zber štátnych štatistických údajov o školských knižniciach**. Do webového registra mali prístup len tie základné školy a stredné školy, ktoré od roku 2000 do roku 2011 boli zaevidované v *Zozname knižníc Slovenskej republiky*, ktorý vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo kultúry SR“), a ktoré boli zároveň vedené aj v uvedenom adresári.

Cieľom adresného zberu štátnych štatistických údajov bolo:

- odstrániť živelnosť pri zbere štátnych štatistických údajov, pretože do roku 2011 uskutočňoval Ústav informácií a prognóz školstva zber štátnych štatistických údajov len na **báze dobrovoľnosti** zriaďovateľov školských knižníc,
- zamedziť vykazovanie štatistických údajov o školských knižniciach základným školám a stredným školám, ktoré mali zriadené len **kabinetné zbierky**,
- zvýšiť **relevantnosť** zisťovaných štátnych štatistických údajov.

V roku 2011 bolo zrušených **145 školských knižníc** a zriadených **29 školských knižníc**. V porovnaní s rokom 2010 vzrástol počet školských knižníc integrovaných s verejnou knižnicou o 7.

Je potrebné uviesť, že ani pri adresnom zbere štátnych štatistických údajov a na základe školenia zástupcov Ústavu informácií a prognóz školstva a štatistikov krajských školských

úradov, sa nepodarilo predísť chybám pri štátnom štatistickom zisťovaní. Prvý paradox sa vyskytol pri údajoch, či je školská knižnica evidovaná v uvedenom *Zozname knižníc Slovenskej republiky*. Z celkového počtu 1 945 školských knižníc odpovedalo kladne **1 812 školských knižníc**. Pritom si v minulosti všetci zriaďovatelia školských knižníc splnili túto povinnosť voči Ministerstvu kultúry SR. Ďalšie paradoxy sú uvedené v časti *Knižničný fond* a v časti *Informačné technológie*. Je potrebné zdôrazniť, že štatistickým nepresnostiam sa dalo predísť, ak by štatistickí všetkých krajských školských úradov pred schválením jednotlivých výkazov školských knižníc urobili aj kontrolu uvedených štatistických údajov, pretože mali k dispozícii podklady ku korektnému zberu týchto údajov. Najmenej korektným spôsobom bol vykonaný zber štatistických údajov v školských knižniciach, ktoré patria do územnej pôsobnosti Krajského školského úradu v Košiciach a Krajského školského úradu v Bratislave a čiastočne aj v školských knižniciach patriacich do územnej pôsobnosti Krajského školského úradu v Trenčíne.

Tabuľka 1 Počet škôl a školských knižníc

Ukazovateľ	2010	2011
Počet škôl	1 859	1 945
Počet školských knižníc	1 859	1 945
z toho integrované s verejnou knižnicou	73	80

Z celkového počtu **3 350 základných škôl a stredných škôl** evidovaných v registri škôl a školských zariadení Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) v školskom roku 2011/2012 nemalo zriadenú školskú knižnicu **1 405 škôl**. Uvedené školy využívali na informačné a dokumentové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu kabinetné zbierky kníh, prípadne vypožičané informačné zdroje, a to prevažne z verejných knižníc. V tabuľke 2 je zobrazený počet škôl a počet školských knižníc v školskom roku 2011/2012 podľa krajských školských úradov.

Tabuľka 2 Počet škôl a počet školských knižníc v školskom roku 2011/2012

Ukazovateľ	Počet základných škôl a stredných škôl	Počet školských knižníc
Krajský školský úrad v Banskej Bystrici	430	195
Krajský školský úrad v Bratislave	318	179
Krajský školský úrad v Košiciach	482	275
Krajský školský úrad v Nitre	441	204
Krajský školský úrad v Prešove	641	394
Krajský školský úrad v Trenčíne	284	222
Krajský školský úrad v Trnave	351	233
Krajský školský úrad v Žiline	403	243
Spolu Slovenská republika	3 350	1 945

KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. decembru 2011 školské knižnice evidovali **7 075 292 knižničných jednotiek** (tabuľka 3). Po prepočítaní uvedeného počtu knižničných jednotiek s počtom školských knižníc

pripadlo na 1 školskú knižnicu približne **3 638 knižničných jednotiek**, čo je o 157 knižničných jednotiek menej ako v roku 2010.

Počet knižničných jednotiek po prepočítaní na **1 registrovaného používateľa** predstavoval približne **22 zväzkov**. Oproti minulému roku sa uvedený údaj nezmenil. Uvedený údaj môžeme pokladať za pozitívny, keďže *Model školskej knižnice* odporúča, aby na 1 registrovaného používateľa z radov žiakov pripadalo 10 zväzkov a na 1 registrovaného používateľa z radov učiteľov 20 zväzkov.

Pozitívne možno hodnotiť vysoký nárast počtu audiovizuálnych a elektronických dokumentov. Oproti roku 2010 sa zvýšil až o **31 %**, a to vďaka rozvojovému projektu MŠVVaŠ SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2011*. Na tento rozvojový projekt boli vyčlenené finančné prostriedky vo výške **90 000 €**. V rámci rozvojového projektu **32 školských knižníc** využilo časť finančných prostriedkov na oživenie akvizičnej činnosti, a to najmä na zakúpenie audiovizuálnych a elektronických dokumentov.

Počet titulov dochádzajúcich periodík po prepočítaní na 1 školskú knižnicu bol **9,26**. V porovnaní s rokom 2010 je úbytok približne o 3 tituly.

Školské knižnice dopĺňali knižničné fondy formou nákupu, darom, výmenou, bezodplatným prevodom, náhradou za stratený dokument atď.

Ročný prírastok po prepočítaní na 1 registrovaného používateľa bol **0,38 titulu**. Oproti roku 2010 sa nepatrne znížil, a to konkrétne o 0,06 titulu. Uvedený ročný prírastok predstavuje približne 13 % z optimálneho ročného prírastku. *Model školskej knižnice* totiž odporúča školským knižniciam, aby každý rok zakúpili 3 zväzky na 1 registrovaného používateľa. Na základe uvedeného ročného prírastku by sa knižničné fondy školských knižníc obnovili za **57 rokov**.

Školské knižnice vyradili zo svojich knižničných fondov **105 587 knižničných jednotiek**, a to najmä pre ich obsahovú zastaranosť alebo fyzické poškodenie.

Počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane tvoril **15,09 %** z celkového počtu evidovaných knižničných jednotiek, čo je oproti roku 2010 **nárast približne o 7 %**. Je potrebné poznamenať, že v skutočnosti bol počet automatizovane spracovaných knižničných jednotiek oveľa vyšší, čo potvrdzujú napríklad aj údaje získané na základe písomnej žiadosti o predloženie vysvetlenia k uvedeným štatistickým údajom vo *Výkaze o školskej a akademickej knižnici za rok 2011 Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01*, ktorú 47 školským knižniciam v územnej pôsobnosti Krajského školského úradu v Bratislave a Krajského školského úradu v Trenčíne zaslalo metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Uvedené školské knižnice vo svojich štatistických výkazoch nevykázali žiadne knižničné jednotky spracované automatizovane.

Na základe vyššie uvedenej písomnej žiadosti sa zistilo, že oslovené školské knižnice mali spolu automatizovane spracovaných **111 806 knižničných jednotiek**. Ako dôvody nezrovnalosti vo vykázanom štatistickom údaji a skutočným údajom uvádzali najčastejšie vlastnú subjektívnu nepozornosť, neodtatočnú počítačovú gramotnosť, nepridržiavanie sa *Metodického pokynu pre vyplňovanie štátneho štatistického výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 určeného na automatizované spracovanie* alebo technické problémy.

Uvedeným štatistickým nepresnostiam mohli predísť štatistici z oboch vyššie uvedených krajských školských úradov, ak by predmetné školské knižnice pred schválením ich štatistického výkazu upozornili na túto skutočnosť. Metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice zaslalo začiatkom januára 2012 všetkým krajským školským úradom tabuľky so základnými identifikačnými údajmi o školách, ktoré si z finančných prostriedkov MŠVVaŠ SR v rámci rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* v rokoch 2006 – 2011 zakúpili automatizované knižnično-informačné systémy a ktoré mali spracovávať knižničné jednotky automatizovaným spôsobom. V tabuľkách bol uvedený aj rok finančnej podpory a konkrétny názov automatizovaného knižnično-informačného systému. Povinnosťou štatistikov bolo pridržať sa uvedeného nástroja kontroly.

Výnimku malo len 26 školských knižníc, ktoré si zakúpili automatizované knižnično-informačné systémy v rámci rozvojového projektu MŠVVaŠ SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2011*. Spomínané školské knižnice začínajú spracovávať knižničné jednotky automatizovaným spôsobom až v roku 2012.

Na základe sumáru uvedených štatistických údajov, ktorý vypracovalo Školské výpočtové stredisko v Banskej Bystrici, bolo zistené, že veľa školských knižníc malo už k 31. decembru 2011 spracovaný celý knižničný fond automatizovaným spôsobom.

Tabuľka 3 Knižničný fond

Ukazovateľ		2010	2011
Knižničné jednotky spolu		7 054 265	7 075 292
v tom	knihy a zviazané periodiká	6 873 907	6 842 038
	audiovizuálne a elektronické dokumenty	42 621	136 726
	iné špeciálne dokumenty	137 737	96 528
Počet titulov dochádzajúcich periodík		22 886	18 011
Ročný prírastok knižničných jednotiek		143 187	123 272
Úbytky knižničných jednotiek		164 136	105 587
Knižničné jednotky spracované automatizovane celkom		608 117	1 067 700

POČET POUŽÍVATEĽOV

Na základe kvantitatívnych ukazovateľov v tabuľke 4 môžeme skonštatovať, že počet **registrovaných používateľov** tvoril **56,21 % z počtu potenciálnych používateľov**. V porovnaní s rokom 2010 je to nárast približne o 2 %.

Percento registrovaných používateľov z radov žiakov bolo o niečo nižšie a predstavovalo 55,73 %. Oproti predchádzajúcemu roku je to takisto nárast o 2 %.

V skutočnosti bol počet žiakov, ktorí využívali knižnično-informačné služby alebo sa zúčastňovali vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, oveľa vyšší. Školskí knihovníci častokrát nezaregistrovali za používateľov žiakov a učiteľov, ktorí využívali len prezenčné výpožičky knižničných dokumentov. Najčastejšie sa to stávalo pri vyučovacích hodinách, ktoré sa realizovali priamo v priestoroch školských knižníc. V uvedenom prípade bolo potrebné, aby školskí knihovníci zaregistrovali týchto žiakov a učiteľov, prípadne im len obnovili registráciu v danom roku. Na druhej strane je všeobecne známe, že mnohí žiaci

a učitelia sú registrovanými používateľmi iných typov knižníc, a to prevažne verejných knižníc alebo vedeckých knižníc, v ktorých sú knižničné fondy oveľa rozmanitejšie a aj aktuálnejšie.

Tabuľka 4 Používatelia

Ukazovateľ	2010	2011
Registrovaní používatelia	321 850	320 588
z toho žiaci	282 048	279 421
Potenciálni používatelia	588 533	570 378
z toho žiaci	517 595	501 415

VÝPOŽIČKY

Na základe tabuľkového spracovania kvantitatívnych údajov o počte poskytnutých výpožičiek (tabuľka 5) a po prepočítaní celkového počtu výpožičiek na **1 registrovaného používateľa**, ktorý bol **3,83 výpožičiek**, možno skonštatovať, že tento výsledok sa oproti roku 2010 zmenil len nepatrne, pretože sa zvýšil len o 0,16 stotín.

Po prepočítaní výpožičiek odbornej literatúry a krásnej literatúry s počtom registrovaných používateľov z radov pedagogických zamestnancov, nepedagogických zamestnancov, prípadne niektorých členov miestnych komunít pripadlo na **1 takéhoto používateľa 11,70 výpožičiek**. Oproti roku 2010 je to nárast o 4,37 %. Po prepočítaní výpožičiek odbornej literatúry a krásnej literatúry s počtom registrovaných používateľov z radov žiakov pripadlo na **1 žiaka 2,66 výpožičiek**. V tomto prípade sa podobný výsledok dosiahol aj v predchádzajúcom roku, čo konkrétne predstavovalo 2,58 výpožičiek.

Opäť je potrebné zdôrazniť, že **počet výpožičiek by bol** v skutočnosti oveľa **vyšší**, keby školskí knihovníci systematicky evidovali najmä:

- prezenčné výpožičky žiakov a učiteľov počas vyučovacích hodín v školských knižniciach,
- absenčné výpožičky učiteľov v pravidelných mesačných intervaloch,
- absenčné výpožičky a prezenčné výpožičky periodík.

Pri riadenom rozhovore so školskými knihovníkmi bolo zistené, že niektorí školskí knihovníci vypožičali učiteľom veľké množstvo kníh, pričom výpožičky nielen nepredlžovali v mesačných intervaloch, ale ich vôbec ani nevykazovali ako výpožičky v danom kalendárnom roku. Priam alarmujúcim príkladom je školská knižnica z jednej strednej školy, ktorá bola dokonca podporená v rámci rozvojového projektu MŠVVaŠ SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008*. Školská knižnička v roku 2008 vypožičala učiteľom knihy a odvtedy neevidovala ani ich výpožičky kníh, ani ich ako registrovaných používateľov školskej knižnice. Oficiálne štatisticky vykázala len 3 používateľov a 5 výpožičiek počas 5 prevádzkových hodín týždenne.

Školské knižnice poskytli v rámci medziknižničnej výpožičnej služby iným knižniciam v rámci Slovenskej republiky **44 knižničných jednotiek** a z iných knižníc v rámci Slovenskej republiky si vypožičali **253 knižničných jednotiek**.

Po prepočítaní študijných a čitateľských miest s počtom školských knižníc pripadlo na 1 školskú knižnicu **7 študijných a čitateľských miest**.

Celková plocha školských knižníc sa oproti roku 2010 zmenila minimálne, a to konkrétne o 1 443 m² viac. Po prepočítaní celkovej plochy školských knižníc v m² s počtom školských knižníc sa zistilo, že celková plocha **1 školskej knižnice je len 38,34 m²**. V roku 2010 to bolo 39 m². Na základe tohto zistenia musíme skonštatovať, že školské knižnice nie sú stále umiestnené v optimálnych priestoroch. Podľa odporúčania *Modelu školskej knižnice* by mala plocha na poskytovanie knižnično-informačných služieb zaberat' 93 m² pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 249, 186 m² v škole s počtom žiakov od 250 do 499 žiakov a 279 m² v škole s počtom žiakov nad 500.

Na základe prepočtu celkového počtu prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň s počtom školských knižníc sa ukázalo, že počet prevádzkových hodín oproti roku 2010 sa **znížil o 1 hodinu a 15 minút**. V sledovanom období 1 školská knižnica poskytovala knižnično-informačné služby v priemere **4 hodiny a 8 minút**. Je potrebné poznamenať, že do týchto prevádzkových hodín mnohé školské knižnice nezapočítali časový priestor pre vyučovacie hodiny v školskej knižnici. Bolo by vhodné, keby školské knižnice v rámci takzvaných výpožičných hodín **uvádzali aj rozvrh vyučovacích hodín v školských knižniciach** a tento čas **započítali do prevádzkových hodín**. V porovnaní s odporúčaním *Modelu školskej knižnice* uvedené prevádzkové hodiny predstavujú len 16 % z optimálneho počtu výpožičných hodín. Podľa neho by mala byť školská knižnica otvorená 5 hodín denne a minimálne dvakrát do týždňa aj v popoludňajších hodinách, a to do 16. hodiny. V integrovaných knižniciach by sa mali knižnično-informačné služby poskytovať takisto najmenej dvakrát do týždňa, a to až do 18. hodiny. Na druhej strane treba povedať, že niektoré školské knižnice poskytovali svoje knižnično-informačné služby aj nad rámec odporúčania. Namiesto odporúčaných 25 výpožičných hodín boli otvorené aj 40 hodín týždenne.

Tabuľka 5 Výpožičky

Ukazovateľ			2010	2011
Výpožičky spolu			1 180 179	1 226 318
z toho literatúra	pre učiteľov	odborná	211 566	293 911
		krásna	80 450	88 144
	pre žiakov	odborná	179 583	183 981
		krásna	548 100	560 653
Medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam			61	44
Medziknižničná výpožičná služba z iných knižníc			555	253
Počet študijných a čitateľských miest			14 845	14 582
Celková plocha knižnice v m ²			73 126	74 569
z toho priestory pre používateľov v m ²			60 841	61 360
Počet prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň			10 002	9 508

PODUJATIA PRE POUŽÍVATEĽOV

Školské knižnice realizovali popri poskytovaní knižnično-informačných služieb aj **vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia** pre svojich používateľov, pripravovali odborné kurzy, semináre a pod. (tabuľka 6). Po prepočítaní počtu vzdelávacích a kultúrno-

spoločenských podujatí s počtom školských knižníc sa zistilo, že každá školská knižnica zorganizovala približne **10 podujatí**, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2010 nárast o 3 podujatia.

Školské knižnice organizovali rôzne akcie s cieľom poskytnúť žiakom príležitosť, aby predviedli svoje vedomosti, schopnosti a zručnosti pred kolektívom, posilnili svoje vôľové vlastnosti, kultivovali svoje estetické cítenie, zlepšili svoje jazykové zručnosti, svoj školský prospech a posilnili aj svoje sebavedomie. Napríklad na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti školské knižnice realizovali hodiny hlasného čítania, čitateľské dielne, čitateľské maratóny, tvorivé písanie, literárne, recitačné a spevácke súťaže, vedomostné kvízy, besedy so spisovateľmi, ilustrátormi či inými celoslovenskými alebo regionálnymi významnými osobnosťami, žiacke besedy o prečítaných knihách, prezentácie knižničných noviniek, literárne pásma o spisovateľoch formou powerpointovej prezentácie, dramatizácie rozprávok, rozprávkové dopoludnia či rozprávkové popoludnia, rozhlasové relácie, vianočné akadémie.

Ako príklad môžeme uviesť aktivitu Školskej knižnice Základnej školy s materskou školou Samuela Timona v Trenčianskej Turnej. Menovaná školská knižnica v roku 2011 zrealizovala projekt **Čitateľský žolík**, ktorého cieľom bola **podpora čítania** u žiakov 3. až 9. ročníka a **precvičovanie čítania s porozumením**. Čitateľský žolík dostal žiak za jednu prečítanú knihu, pričom to bola kniha primeraná jeho veku z oblasti beletrie. Knihu musel priniesť do školy a musel porozprávať jej stručný obsah vyučujúcej slovenského jazyka a literatúry alebo zástupkyňi riaditeľky školy. Ako pomôcku na rozhovor o knihe si žiak mohol doniesť doplnkové materiály, ako napríklad vlastnú ilustráciu knihy alebo komiks inšpirovaný obsahom knihy. Každý čitateľský žolík zároveň poskytoval výhodu žiakovi. Žiak ho mohol použiť ako ospravedlnenku namiesto ústneho skúšania alebo kratšej písomky.

Využívanie priestorov školských knižníc na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti opäť potvrdzuje aj *Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2010/2011*, ktorú vypracovala Štátna školská inšpekcia a ktorá je prístupná na jej webovom sídle:

http://www.ssiba.sk/admin/fckeditor/editor/userfiles/file/Dokumenty/sprava_2011.pdf

V časti 1.2.1d *Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti* sa uvádza: „V čase vyučovania sa [školské knižnice] využívali prevažne na hodinách vzdelávacej oblasti jazyk a komunikácia... Riaditelia v dotazníkoch uviedli využívanie priestorov školskej knižnice aj v čase mimo vyučovania (75 %) na realizáciu aktivít a podujatí zameraných na podporu rozvoja ČG (čítanie v školskej knižnici, besedy o knihách, súťaže s rozprávkami, hádankami a slovami, literárne kvízy, Týždeň hlasného čítania, celoročná súťaž o najaktívnejšieho čitateľa).“ Uvedené zistenia boli získané na základe dotazníka zadaného riaditeľom 176 kontrolovaných základných škôl a z hospitačnej činnosti.

Podobné pozitívne zistenia deklarovali aj školskí inšpektori, ktorí sledovali rozvoj čitateľskej gramotnosti pri komplexných inšpekciách na gymnáziách prostredníctvom 865 hospitácií a v stredných odborných školách na 387 vyučovacích hodinách všeobecno-vzdelávacích predmetov a na 325 hodinách odborných predmetov. V časti 1.3.4 *Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti* je uvedené: „V čase vyučovania školy v rôznej miere realizovali v knižniciach aktivity podporujúce ČG. Na 15 (55,6 %) G a v 11 (47,8 %) SOŠ využili ich priestor vo viacerých predmetoch. Boli to netradičné formy výučby slovenského jazyka a literatúry spojené s organizovaním besied o knihách, diskusné kluby, čítanie a rozbor literárnych

ukážok. Na vyučovaní cudzích jazykov išlo prevažne o prácu so slovníkmi, v geografii o vyhľadávanie podkladov k tvorbe článkov o krajinách pre destinácie cestovného ruchu, v prírodovedných predmetoch a spracúvanie informácií z populárno-vedeckej literatúry, z encyklopédií.“ Takisto potvrdili využívanie školských knižníc mimo vyučovania, a to predovšetkým na: „... záujmovú činnosť, na prípravu žiakov najmä na recitačné súťaže, na organizovanie podujatí k Medzinárodnému dňu školských knižníc, na konanie literárnych a iných besied s významnými osobnosťami.“

Pri realizácii rôznych foriem a metód kolektívnej práce so svojimi používateľmi sa školské knižnice inšpirovali aj celoslovenskými či medzinárodnými projektmi určenými na podporu čítania.

Príklady vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí v sledovanom období:

- **63 školských knižníc** z celkového počtu 165 prihlásených knižníc sa 1. apríla 2011 zúčastnilo **medzinárodného podujatia Noc s Andersenom 2011**, ktorého koordinačným centrom na Slovensku bol Spolok slovenských knihovníkov.
- **Veľa školských knižníc** sa zapojilo do **4. ročníka celoslovenského projektu Čítajme si**. Žiaci po celom Slovensku čítali knihu, ktorú si vybrali samotné knižnice. Simultánne čítanie prebiehalo 31. mája 2011 od 9.00 do 15.00 hodiny. Podujatie zorganizovala Linka detskej istoty pri SV UNICEF v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc, Spolkom slovenských knihovníkov a Vydavateľstvom Slovart.
- **5 714 českých žiakov** (45 základných škôl a 4 stredné školy) a **62 769 slovenských žiakov** (441 základných škôl a 95 stredných škôl) sa zapojilo v októbri, v Mesiaci školských knižníc do **3. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy**. Cieľom projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek. Projekt zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave v spolupráci s Pedagogickou knižnicou v Prahe.
- **304 školských knižníc** v základných školách a stredných školách sa zapojilo do **7. ročníka Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc** 24. októbra 2011 na tému *Školské knižnice pripravujú žiakov na život*. Cieľom súťaže bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k školskej knižnici, k čítaniu a k poznávaniu nového. Súťaž zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica pod záštitou ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugena Jurzycu.

Pretrvávajúcim pozitívom je, že školské knižnice pozývali na svoje vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia nielen svojich členov školských komunít, ale aj rodičov žiakov, starých rodičov, zástupcov zriaďovateľov škôl (najčastejšie starostov obcí), zástupcov dedinských farností, obecných či mestských poslancov, knihovníčky z obecných alebo mestských knižníc. Na propagáciu podujatí využívali najčastejšie nástenky, plagáty, samostatné pozvánky rodičom žiakov či predstaviteľom miestnych komunít, či zriaďovateľom škôl, školské časopisy, webové sídla škôl či obcí, školský rozhlas alebo školské televízne štúdiá, prípadne obecný rozhlas, ako aj regionálne či celoslovenské printové a elektronické médiá.

Školské knižnice spolupracovali pri príprave svojich podujatí aj s verejnými knižnicami. Napríklad niektoré svoje podujatia realizovali v priestoroch verejných knižníc alebo si

na svoje podujatia vypožičali informačné zdroje z týchto knižníc. Často školské knižnice zabezpečovali účastníkov z radov žiakov na podujatia verejných knižníc. Za vzor vynikajúcej spolupráce regionálnych knižníc so základnými školami a strednými školami môžeme pokladať **Krajskú knižnicu v Žiline**, ktorá v roku 2011 zorganizovala 698 podujatí, z toho približne 70 % pre žiakov z rôznych typov škôl. Napríklad zorganizovala 106 akcií informačnej výchovy, rôzne besedy, tvorivé dielne, hlasné čítanie. Z celého množstva podujatí je potrebné osobitne vyzdvihnúť nasledujúce dve podujatia. Prvé podujatie zorganizovala knižnica s finančnou podporou z grantového programu Ministerstva kultúry SR pod názvom **Vianoce s detskou knihou** pre 609 žiakov žilinských základných škôl. Súčasťou podujatia boli tvorivé dielne, autorské čítania a stretnutia s tvorcami kníh. Druhé podujatie zrealizovala knižnica v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Žiline pod názvom **Tvoja správna voľba**. Projekt bol zameraný na prevenciu proti kriminalite a zapojilo sa doň 9 škôl so 498 žiakmi.

Mestská knižnica v Bratislave

Knižnica zorganizovala na podporu čítania, výchovy k čítateľstvu a vzťahu ku knihe veľké množstvo akcií. Za výnimočné možno považovať tri podujatia, a to interaktívne čítanie pre žiakov 1. a 3. ročníkov základných škôl pod názvom **Čítanie pre najmenších**. Ďalej 2. ročník súťaže **Bratislava, moje mesto** na tému *Bratislava v rozprávke*, ktorý zorganizovala v spolupráci s ďalšími verejnými knižnicami. Súťaž bola určená žiakom základných škôl a osemročných gymnázií. A nakoniec projekt **Čítajme spolu**. Projekt je zameraný na podporu integrovaných podujatí pre nevidiace a vidiace deti. Cieľom projektu bolo vytvorenie pozitívneho vzťahu k literatúre, ku knihám, k čítaniu, ako aj k počúvaniu. Projekt sa realizoval v spolupráci so Slovenským rozhlasom a bol finančne podporený z grantového programu Ministerstva kultúry SR.

Galantská knižnica v Galante

Knižnica zorganizovala pre žiakov základných škôl viacero podujatí. Napríklad literárne pásmo z tvorby **Eudmily Podjavorinskej**, literárno-výtvarnú súťaž **Kreslenie na asfalt** a rozprávkové pásmo **Z rozprávky do rozprávky**. Pre žiakov Gymnázia Janka Matúšku zorganizovala poetické pásmo pri príležitosti **190. výročia narodenia Janka Matúšku** v podaní herca Juraja Sarvaša.

Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach

Knižnica takisto zorganizovala celý rad podujatí pre žiakov základných škôl a stredných škôl, ako napríklad čitateľské súťaže, zážitkové čítanie, výstavka vlastnej tvorby žiakov či výtvarný workshop s ilustrátorom Petrom Čisárikom. Za výnimočnú aktivitu možno pokladať program pod názvom **Už viem, kam mám ísť**, ktorý knižnica zrealizovala v rámci grantového projektu Karpatskej nadácie *Otvorená knižnica*. V rámci tohto programu knižnica uskutočnila 5 zaujímavých podujatí, ktoré boli zamerané na tvorivé aktivity v oblasti výtvarného umenia a hudby. Napríklad tvorivá dielňa **Zázračné sklo** a interaktívny koncert **Rozprávka a hudba**.

Liptovská knižnica G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši

Knižnica sa pri práci so žiakmi zameriavala na prípravu rôznorodých podujatí na podporu čítania a formovania pozitívneho vzťahu k literatúre. Napríklad realizovala zážitkové čítanie a čítanie s porozumením, literárne a vedomostné kvízy, tvorivé dielne pre žiakov základných škôl. Pre žiakov stredných škôl zorganizovala vedomostný kvíz pod názvom **Maturita v knižnici**, ktorého cieľom bolo zopakovanie si a utvrdenie nadobudnutých vedomostí a ich porovnanie so žiakmi z iných škôl.

Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch

Knižnica pre žiakov základných škôl zorganizovala množstvo kultúrnych podujatí. Za povšimnutie stojí najmä literárno-súťažné pásmo *S knihou do hlbín* fantázie a podujatie pri príležitosti *Medzinárodného dňa školských knižníc Strašidelná noc*. V spolupráci so školskými knižnicami sa zapojila do 8. ročníka súťaže *Čítame s Osmijankom – pridaj sa aj ty* a do celoslovenského projektu *Čítajme si*.

Malokarpatská knižnica v Pezinku

Knižnica sa snažila realizovaním rôznych podujatí vzbudiť u žiakov základných škôl a stredných škôl záujem o čítanie a literatúru, naučiť ich orientovať sa v knižnici a vyhľadávať potrebné informácie. Organizovala hodiny informačnej výchovy, popoludnia s rozprávkou, literárno-výtvarnú súťaž, celomestskú recitačnú súťaž *Deti Hviezdoslavovi*, besedy so spisovateľmi a cez letné prázdniny cyklus podujatí pod názvom *V knižnici sa nenudíme*. V spolupráci s učiteľmi základných škôl organizovali cyklus *Čítanie je IN*, ktorého súčasťou boli besedy o knihách.

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

Knižnica zorganizovala pre žiakov základných škôl a stredných škôl Trenčianskeho kraja besedy so spisovateľmi (napr. s Gabrielou Futovou, Silviou Havelkou a Denisou Križanovou), exkurzie, hodiny informačnej výchovy, prednášky, výtvarné a literárne súťaže, výstavy a pod. K najúspešnejším akciám patria zimné, jaré a letné prázdninové superkluby, ktoré sú určené žiakom základných škôl.

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

Knižnica okrem dennodenných podujatí, ktoré realizovali knihovníčky v oddelení pre deti a v pobočkách, ktoré sídlia priamo v základných školách, zorganizovala aj napríklad dva veľké projekty, a to celoslovenskú kampaň *Les ukrytý v knihách* (21 podujatí, 377 účastníkov) a celoslovenský projekt *Čítajme si* (833 účastníkov). V spolupráci s Gymnázium Jána Hollého pripravila stretnutie žiakov s básnikmi z celého sveta v rámci *Medzinárodného literárneho festivalu Jána Smreka*.

Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši

Knižnica zorganizovala pre žiakov základných škôl cyklus poznávacích prechádzok po veľkokrtíšskom regióne pod názvom *Putovanie regiónom*. Cieľom podujatia bolo priblížiť žiakom prírodné, historické, architektonické zaujímavosti, a taktiež aj významné osobnosti daného regiónu. Projekt bol určený na podporu vyučovacieho predmetu regionálna výchova a bol financovaný z grantového programu Ministerstva kultúry SR. Knižnica vo svojich priestoroch organizovala aj takzvané *Netradičné vyučovacie hodiny* literatúry, geografie, matematiky, prírodovedy, dejepisu, etickej, environmentálnej a regionálnej výchovy.

Školské knižnice v sledovanom období zorganizovali **9 487 akcií informačnej výchovy**. Po ich prepočítaní s počtom knižníc pripadlo na 1 školskú knižnicu približne **5 akcií informačnej výchovy**, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2010 nárast o 2 akcie. Napriek zlepšeniu vo vykazovaní akcií informačnej výchovy môžeme povedať na základe riadeného rozhovoru so školskými knihovníkmi, že mnohí školskí knihovníci organizovali v spolupráci s učiteľmi mnohonásobne viac akcií na prácu s informáciami. Tieto akcie buď systematicky neevidovali, na konci kalendárneho roka nespočítali a neuviedli v koncoročnom štatistickom výkaze, alebo si neboli vedomí toho, že práca s informáciami je súčasťou informačnej výchovy a má sa preto systematicky evidovať a štatisticky vykazovať.

Tabuľka 6 Podujatia pre používateľov

Ukazovateľ	2010	2011
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre používateľov	12 774	19 056
z toho akcie informačnej výchovy	4 639	9 487
Odborné kurzy, porady, semináre	998	901
Edičná činnosť	75	63

INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Proces elektronizácie a internetizácie je číselne vyjadrený v tabuľke 7. Oproti roku 2010 **zaznamenali všetky sledované ukazovatele nárast**. Počet serverov v školských knižniciach sa zvýšil o **11** a počet počítačových staníc o **102**. Počet prístupných počítačov pre používateľov školských knižníc sa zvýšil o **123** a počet pripojení pre týchto používateľov na školský internet sa zvýšil o **90**. Mierne sa zvýšil aj počet počítačových staníc pripojených na školský intranet, a to o **29**.

Je potrebné opäť zdôrazniť, že plynulé napredovanie elektronizácie a internetizácie školských knižníc sa uskutočnilo aj vďaka spomínanému rozvojovému projektu MŠVVaŠ SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2011*. Základnou súčasťou realizácie rozvojového projektu bolo najmä zakúpenie komplexnej počítačovej zostavy zvlášť pre školského knihovníka a zvlášť pre používateľov školskej knižnice, automatizovaného knižnično-informačného systému s online katalógom, čítačky čiarového kódu, tlačiarne a zabezpečenie pripojenia školskej knižnice na školský internet. Cieľom tohto rozvojového projektu bolo okrem rozšírenia a skvalitnenia knižnično-informačných služieb školských knižníc aj zlepšiť prístup ku knižničným fondom prostredníctvom online katalógov, umožniť používateľom školských knižníc využívanie plných textov prostredníctvom počítačových sietí, zredukovať rutinnú prácu školských knihovníkov a získať časový priestor na ich interakciu s používateľmi, na aktivity rozvíjajúce čitateľskú a informačnú gramotnosť.

Pozitívny prínos rozvojového projektu MŠVVaŠ SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* realizovaného v rokoch 2006 – 2009 a v roku 2011 (584 podporených školských knižníc v základných školách a stredných školách celkovou finančnou sumou 1 849 277,30 €) dokazujú výsledky, ktoré boli získané po prepočítaní celkového počtu počítačových staníc, počtu pripojení na školský internet a na školský intranet s počtom školských knižníc v roku 2005 a v roku 2011. V roku 2005 pripadlo na **1 počítač** 7,95 školských knižníc, v roku 2011 to bolo **0,95 školskej knižnice**. V roku 2005 pripadlo na **1 počítač s pripojením na školský internet** 12,78 školských knižníc, v roku 2011 to bolo **0,98 školskej knižnice**. V roku 2005 pripadlo na **1 počítač s pripojením na školský intranet** 56,52 školských knižníc, v roku 2011 to bolo **5,13 školských knižníc**.

Na druhej strane musíme skonštatovať, že skutočný stav ešte stále nezodpovedá odporúčaniam *Modelu školskej knižnice*, podľa ktorého by mala mať každá školská knižnica 1 počítač pre školského knihovníka a 5 počítačov pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 500 žiakov a až 15 počítačov pre používateľov školskej knižnice nad 500 žiakov.

Za sledované obdobie **375 školských knižníc** v štátnom štatistickom zisťovaní uviedlo, že vlastní **automatizovaný knižnično-informačný systém**. V skutočnosti až **418 školských**

knižníc z 584 podporených školských knižníc si v rokoch 2006 – 2011 zakúpilo automatizované knižnično-informačné systémy z finančných prostriedkov z rozvojového projektu MŠVVaŠ SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* a **15 školských knižníc** si ich zakúpilo z rozpočtov svojich základných škôl a stredných škôl. Išlo o tieto automatizované knižnično-informačné systémy: Clavius (278 školských knižníc), Knižničný systém pre malé a stredné knižnice (84 školských knižníc), Profilib Štart (59 školských knižníc), Dawinci (4 školské knižnice), Advanced Rapid Library (2 školské knižnice), Evidencia kníh (4 školské knižnice), automatizované knižnično-informačné systémy vyrobené na objednávku zriaďovateľa školskej knižnice (2 školské knižnice).

Údaje o počte automatizovaných knižnično-informačných systémov boli získané na základe vyžiadanej evidencie distribútorov jednotlivých automatizovaných knižnično-informačných systémov a na základe dotazníkového výskumu metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice, ktorý bol realizovaný v roku 2010 pod názvom *Rozvojový projekt Ministerstva školstva Slovenskej republiky Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2006 – 2009*.

Ku štatistickým nepresnostiam vo vykazovaní vlastníctva automatizovaného knižnično-informačného systému školskou knižnicou mohli opäť predísť štatistickí z Krajského školského úradu v Bratislave a Krajského školského úradu v Trenčíne, ak by 41 školských knižníc pred schválením ich štatistického výkazu upozornili na túto skutočnosť. Tieto školské knižnice totiž vo svojich štatistických výkazoch neuviedli vlastníctvo automatizovaného knižnično-informačného systému. Vo svojich stanoviskách, ktoré zaslali na základe písomnej žiadosti o predloženie vysvetlenia k uvedeným štatistickým údajom vo *Výkaze o školskej a akademickej knižnici za rok 2011 Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01* metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice, uvádzali ako dôvod nezrovnalosti vo vykázanom štatistickom údaji a skutočným údajom najčastejšie vlastnú subjektívnu nepozornosť alebo nepridržiavanie sa *Metodického pokynu pre vyplňovanie štátneho štatistického výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 určeného na automatizované spracovanie*. Len 2 školské knižnice uviedli, že z dôvodu neuvedenia do prevádzky automatizovaného knižničného systému (neabsolvovania školenia na prácu v automatizovanom knižnično-informačnom systéme) vedome nepriznali jeho vlastníctvo.

Všetky krajské školské úrady, ako už bolo uvedené v časti *Knižničný fond*, v januári 2012 získali potrebný nástroj kontroly aj na požadovaný štatistický údaj.

Online katalóg umiestnený na internete malo **130 školských knižníc**. Oproti roku 2010 je to síce nárast o 7 online katalógov, ale v skutočnosti by malo online katalóg vlastniť až 242 školských knižníc. Uvedený údaj bol získaný na základe spomínaného dotazníkového prieskumu. Z uvedenej skutočnosti vyplýva, že až 119 školských knižníc buď neuviedlo do prevádzky online katalóg pre technické problémy pri inštalácii modulov online katalógov, alebo nezabezpečilo pripojenie školskej knižnice na školský internet, prípadne nevenovalo dostatočnú pozornosť vyplňovaniu požadovaného údaja. Ďalším dôvodom by mohla byť personálna zmena vedenia školy, ktoré si zatiaľ nesplnilo túto povinnosť alebo zmena školského knihovníka, ktorý zatiaľ neabsolvoval školenie na prácu v danom automatizovanom knižnično-informačnom systéme.

V sledovanom období **72 školských knižníc** uviedlo, že má webové sídlo knižnice. Oproti roku 2010 je nárast o 29 školských knižníc. Keďže pre školské knižnice platí, že ich webové sídla sú súčasťou webových sídiel materských inštitúcií (základných škôl a stredných škôl)

a v rámci týchto webových sídiel majú umiestnený link *Školská knižnica* alebo *Knižnica* na webom sídle svojej materskej inštitúcie, tak mala prevažná väčšina školských knižníc tento fakt vykázať. V skutočnosti totiž poskytovali základné informácie o svojej činnosti, o profile svojho knižničného fondu, o škále poskytovaných knižnično-informačných službách a o výpožičných hodinách na webových sídlach. Opäť sa dá predpokladať, že mnohé školské knižnice nepostupovali v súlade s *Metodickým pokynom pre vyplňovanie štátneho štatistického výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 určeného na automatizované spracovanie*.

Tabuľka 7 Informačné technológie

Ukazovateľ		2010	2011
Počet serverov v školských knižniciach		282	291
Počet počítačových staníc v školských knižniciach		1 956	2 058
z toho	s pripojením na internet	1 788	1 908
	prístupných používateľom	1 386	1 509
	prístupných používateľom s pripojením na internet	1 278	1 368
	s pripojením na intranet	350	379
Automatizovaný knižnično-informačný systém		237	375
Online katalóg školskej knižnice na internete		123	130
Webová stránka školskej knižnice		43	72

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

V tabuľke 8 je uvedený počet zamestnancov – školských knihovníkov a stupeň ich vzdelania. Z celkového počtu zamestnancov školských knižníc bolo **92,56 % školských knihovníkov** bez knihovníckeho vzdelania, **5,51 %** malo **základné knihovnícke vzdelanie** (napr. knihovnícky kurz) a **1,87 %** odborné knihovnícke vzdelanie. Podobné výsledky boli získané aj v roku 2010.

Funkciu školského knihovníka vykonávali prevažne učitelia slovenského jazyka a literatúry, ktorí nemali špeciálne upravený pracovný úväzok. Prácu v školskej knižnici vykonávali popri vyučovaní, ako činnosť súvisiacu s výchovno-vzdelávacou činnosťou učiteľa. Ich pracovný týždeň sa skladal z priamej vyučovacej činnosti (23 hodín) a z ďalších činností (15,5 hodiny), ktoré venovali príprave na vyučovanie, pracovným poradám, rodičovským združeniam, individuálnym konzultáciám s rodičmi, dozorom, vedeniu kabinetov či práci v záujmových útvaroch. Z toho vyplýva, že funkciu školského knihovníka vykonávali ako mimoškolskú aktivitu.

Na základe riadeného telefonického rozhovoru so školskými knihovníkmi i s riaditeľmi základných škôl a stredných škôl možno povedať, že mnohí zastávali túto funkciu radi, viacerí ju brali ako povinnosť, ale niektorí aj ako nevyhnutné zlo a našli sa i takí školskí knihovníci, ktorí ju odmietali vykonávať. Pričom spoločným argumentom všetkých oslovených pedagogických zamestnancov bolo slabé, respektíve žiadne finančné ohodnotenie a ich plné vyťaženie povinnosťami zameranými na výchovno-vzdelávaciu činnosť. Z uvedených dôvodov neprejavili ani záujem o odbornú prípravu na vykonávanie knižničných činností v rámci akreditovaných vzdelávacích programov MŠVVaŠ SR.

Ďalšiemu vzdelávaniu školských knihovníkov sa venovalo Metodicko-pedagogické centrum. V jeho regionálnom pracovisku Banská Bystrica si v rámci aktualizáčného vzdelávania (akreditovaný vzdelávací program *Práca v školskej knižnici*) zvýšilo stupeň odborného knihovníckeho vzdelania 13 školských knihovníkov. V regionálnom pracovisku Prešov sa v sledovanom období otvoril uvedený vzdelávací program aktualizáčného vzdelávania pre 17 školských knihovníkov, ktorý bol ukončený vo februári 2012.

Školskí knihovníci využívali odborné poradenstvo metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Odborné konzultácie poskytnuté elektronickou poštou (v počte 907 písomne evidovaných konzultácií), telefonickou formou (v počte 172 písomne evidovaných konzultácií) alebo osobnou návštevou v školských knižniciach alebo návštevou školských knihovníkov v Slovenskej pedagogickej knižnici (v počte 8 písomne evidovaných konzultácií) boli zamerané najmä na otázky zriadenia školskej knižnice, zrušenia školskej knižnice, zlúčenia školskej knižnice a obecnej knižnice, vypracovania vnútorných právnych dokumentov potrebných pre činnosť a prevádzku školskej knižnice, vyplnenia formulára o zriadení školskej knižnice pre potreby Ministerstva kultúry SR, vedenia prírastkového zoznamu a zoznamu úbytkov, postupu pri revízii knižničného fondu a vyradovaní knižničných jednotiek, vyplňania štatistických údajov o činnosti školskej knižnice za rok 2010, základy elektronizácie školskej knižnice, ako aj realizácie informačnej výchovy a čitateľskej gramotnosti. Školské knižnice využívali sporadicky aj poradenské služby verejných knižníc pri výkone knižničných činností.

Počet zamestnancov školských knižníc prepočítaný na plnú zamestnanosť sa oproti roku 2010, kedy bolo štatisticky vykázaných 211 zamestnancov, **znížil o 134,6**. **Ústav informácií a prognóz školstva v Súhrnom výkaze o školskej knižnici za rok 2011 Slovenská republika [Škol (MŠVVŠ SR) 10 - 01] nesprávne vykazuje 1 174,8 zamestnancov**. Na základe uvedeného sumáru bolo zistené, že bol nielen zvolený nesprávny vzorec na výpočet plnej zamestnanosti zamestnancov školských knižníc, ale aj v spolupráci s 11 školskými knižnicami neboli opravené chybné údaje o prepočítanej zamestnanosti týchto zamestnancov. Uvedené školské knižnice uvádzali prepočítané úväzky všetkých zamestnancov základných škôl a stredných škôl.

Ústav informácií a prognóz školstva by bol dosiahol relevantný výsledok v prípade, ak by na výpočet počtu zamestnancov (prepočítaný stav na plnú zamestnanosť) použil **vzorec**: počet zamestnancov školských knižníc (fyzické osoby) vykrátiť plnou zamestnanosťou (37,5 hodín) a následne dosiahnuté číslo vydeliť počtom zamestnancov prepočítaný stav na plnú zamestnanosť.

Tabuľka 8 Personálne zabezpečenie školských knižníc

Ukazovateľ		2010	2011
Počet zamestnancov školskej knižnice (fyzické osoby)		2 370	2 394
z toho	bez knihovníckeho vzdelania	2 164	2 216
	so základným knihovníckym vzdelaním (kvalifikačný kurz)	158	132
	s odborným knihovníckym vzdelaním (VŠ, SOŠ)	42	45
Počet zamestnancov (prepočítaný stav na plnú zamestnanosť)		211,0	1 174,8

HOSPODÁRENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Zriaďovatelia školských knižníc zabezpečovali prevádzku a činnosť školských knižníc v súlade s § 12 ods. 2 písm. d) zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov a s ustanovením § 2 zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

Celkový objem finančných prostriedkov na činnosť školských knižníc (tabuľka 9) oproti roku 2010 **vzrástol o 138 126 €** čo predstavuje približne nárast o 11 %. **Mzdové náklady na školských knihovníkov** však paradoxne oproti roku 2010 **klesli o 9 866 €** čo predstavuje približne pokles o 3 %. **Finančné náklady na nákup knižničného fondu** oproti predchádzajúcemu obdobiu **vzrástli o 96 827 €** čo predstavuje približne nárast o 14 %.

Pri porovnaní jednotlivých ukazovateľov s odporúčaniami *Modelu školskej knižnice* sa ukázalo, že finančné prostriedky na činnosť školských knižníc sú stále nízke. Dôkazom sú výsledky, ktoré sme získali po prepočítaní celkových finančných nákladov s počtom školských knižníc, mzdových nákladov s počtom školských knihovníkov, finančných nákladov na nákup knižničného fondu s počtom školských knižníc, ďalej s počtom registrovaných používateľov a s počtom potenciálnych používateľov.

Celkové finančné náklady na **činnosť 1 školskej knižnice** predstavovali **633,71 €** (oproti roku 2010 je to nárast len o 44,98 €). Mzdové náklady na **1 školského knihovníka** predstavovali **142,77 €** (oproti roku je to pokles o 5,6 €). **Mzdové ohodnotenie školského knihovníka za celoročnú prácu** v školskej knižnici je na jednej strane priam **alarmujúce**, na druhej strane je **odrádzajúce**. Finančné náklady na nákup knižničného fondu do 1 školskej knižnice predstavovali **357,17 €** (oproti roku je to nárast len o 35,57 €).

Finančné náklady na **nákup knižničného fondu na 1 registrovaného používateľa** z radov žiakov predstavovali **2,16 €** (oproti roku 2010 je to nárast o 0,05 €). Finančné náklady na **nákup knižničného fondu na 1 potenciálneho používateľa** z radov žiakov predstavovali **1,22 €** (oproti roku 2010 je to nárast o 0,06 €).

Ak zoberieme do úvahy, že časť uvedených finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu tvorili finančné prostriedky z viackrát spomínaného rozvojového projektu MŠVVaŠ SR *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2011* a že až **883 školských knižníc** z celkového počtu 1 945 školských knižníc **nevyčlenilo žiadne finančné prostriedky** na činnosť svojich školských knižníc, tak sa dá predpokladať, že len minimum zriaďovateľov školských knižníc vo svojich rozpočtoch na školské knižnice vyčlenilo na 1 žiaka 1,70 – 3,30 €, ktoré odporúča *Model školskej knižnice*. Zdá sa, že zlá ekonomická situácia v spoločnosti sa dotkla aj školských knižníc, ktoré už v rokoch 2009 – 2010 vykazovali miernu zhodu medzi odporúčaným objemom finančných prostriedkov podľa *Modelu školskej knižnice* na nákup knižničného fondu pre žiakov základných škôl a stredných škôl – potenciálnych používateľov a reálnym objemom finančných prostriedkov.

Tabuľka 9 Hospodárenie školských knižníc

Ukazovateľ		2010	2011
Finančné náklady na činnosť školských knižníc		1 094 446	1 232 572
z toho	mzdové náklady	351 646	341 780
	nákup knižničného fondu	597 864	694 691

ČINNOSŤ METODICKÉHO CENTRA SLOVENSKEJ PEDAGOGICKEJ KNIŽNICE PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE

Slovenská pedagogická knižnica je poverená metodickým riadením školských knižníc v oblasti tvorby metodických materiálov a poskytovaním odborného poradenstva. Svoje strategické poslanie plnila v roku 2011 viacerými spôsobmi a formami.

Odborné konzultácie pre školských knihovníkov

Odborná poradenská a konzultačná služba pre školských knihovníkov vo forme elektronickej pošty (907 konzultácií), telefonicky (172 konzultácií) a osobne (8 konzultácií), a to metodické návštevy v školských knižniciach alebo osobné návštevy školských knihovníkov v Slovenskej pedagogickej knižnici.

Priebežná aktualizácia informácií a dokumentov v časti Školské knižnice v rámci webového sídla Slovenskej pedagogickej knižnice

Webové rozhranie časti *Školské knižnice* zhromažďuje aktuálne informácie a dokumenty, ktoré sú vhodné pre činnosť školských knižníc a ktoré uľahčujú prácu školským knihovníkom (<http://www.spgk.sk/?aktuality>).

Vypracovanie a aktualizácia metodických materiálov:

- Metodické usmernenie č. 1/2011 k obsahu Výkazu o školskej a akademickej knižnici za rok 2010 Škol (MŠ SR) 10 – 01**
 Metodické usmernenie upravovalo podrobnosti vykazovania pre štátne štatistické zisťovanie v oblasti knižničného fondu, používateľov, výpožičiek a služieb, dopĺňajúcich ukazovateľov, informačných technológií, zamestnancov knižnice, hospodárenia a siete knižníc.
- Metodické usmernenie č. 2/2011 k povinným evidenciám školskej knižnice**
 Metodické usmernenie upravovalo postup pri odbornej evidencii knižničného fondu, evidencii používateľov, evidencii výpožičiek, evidencii vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí a evidencii akcií informačnej výchovy.
- Metodický pokyn pre vyplňovanie štátneho štatistického výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01 určeného na automatizované spracovanie**
 Metodický pokyn bol vypracovaný v spolupráci s Ústavom informácií a prognóz školstva s cieľom pre precíznejšie vyplňovanie štátnych štatistických výkazov školskými knižnicami pri webovej aplikácii.

- **Metodický materiál *Podujatia na rozvoj čitateľskej gramotnosti***
Metodický materiál obsahuje konkrétne príklady na realizáciu rôznych foriem a metód individuálnej alebo kolektívnej práce s používateľmi školskej knižnice. Osobitne sú v ňom uvedené projekty metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice na podporu čitateľskej gramotnosti a zvlášť projekty iných subjektov. Uvedený materiál je vhodný aj pre základné školy a stredné školy, ktoré majú len kabinetné zbierky, pretože účasť v niektorých projektoch je podmienená existenciou školskej knižnice.
- **Metodický materiál *Automatizované knižnično-informačné systémy*** – aktualizovaný
Metodický materiál obsahuje históriu, zloženie modulov, základné technické a komunikačné zabezpečenie, cenník pre školské knižnice a referencie o vhodných automatizovaných knižnično-informačných systémov pre školské knižnice.
- **Metodický materiál *Sumárna tabuľka podporených žiadostí v rámci rozvojového projektu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v rokoch 2006 – 2011***
Metodický materiál bol vypracovaný pre krajské školské úrady s cieľom dosiahnuť relevantnejšie údaje o školských knižniciach pri štátnom štatistickom zisťovaní.
- **Propagačný leták *Štruktúra webu časti Školské knižnice v rámci Slovenskej pedagogickej knižnice*** – aktualizovaný
Propagačný leták obsahuje mapu webového sídla Slovenskej pedagogickej knižnice – časti *Školské knižnice*, a to rozdelenie od kategórií na najvyššej úrovni cez kategórie na nižších úrovniach až po konkrétne dokumenty.
- **Adresár školských knižníc v Slovenskej republike** – aktualizovaný
Adresár obsahuje základné identifikačné údaje o zriadených školských knižniciach od roku 2000. V roku 2011 sa aktualizoval v mesačných intervaloch, a to na základe zaslaných formulárov (kópií) o zriadení 29 školských knižníc, žiadostí o vyradení 145 školských knižníc (zrušení školských knižníc), žiadostí o aktualizáciu údajov o školských knižniciach. V mesiaci február 2011 bola vykonaná **revízia údajov o evidovaných školských knižniciach od roku 2000**. Na základe fyzického porovnania údajov v *Zozname knižníc Slovenskej republiky*, ktorý vedie Ministerstvo kultúry SR, s *Adresárom školských knižníc v Slovenskej republike* bolo požiadané Ministerstvo kultúry SR o dodatočné vyradenie 235 školských knižníc, ktoré boli od roku 2000 vyradené z Registra škôl a školských zariadení MŠVVaŠ SR. V mesiaci júl až začiatkom septembra bola vykonaná **aktualizácia údajov o 2 046 evidovaných školských knižniciach** na základe uvedeného Registra škôl a školských zariadení MŠVVaŠ SR. Adresár je sprístupnený verejnosti na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice, a to v časti *Školské knižnice* a na informačnom portáli InfoLib v časti *Adresáre knižníc*.

Rozvojový projekt MŠVVaŠ SR Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2011

Metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice bolo poverené administráciou rozvojového projektu ***Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2011***. Zabezpečovalo aj účasť vo výberovej komisii na hodnotenie a výber žiadostí predložených v rámci rozvojového projektu. Na realizáciu rozvojového projektu vyčlenilo MŠVVaŠ SR finančnú sumu 90 000 €. V rámci rozvojového projektu bolo predložených 439 žiadostí. Finančné prostriedky získalo 32 školských knižníc v základných školách a stredných školách.

Zorganizovanie 5. medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

Piata medzinárodná konferencia *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* sa konala 12. mája 2011 pre viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalších zástupcov pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky i z Českej republiky. Záštitu nad konferenciou prevzal minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugen Jurzyca. Hlavné témy medzinárodnej konferencie boli: súčasný stav školských knižníc, možnosti rozvoja a upevňovania čitateľských zručností žiakov prostredníctvom celoslovenských a zahraničných projektov zameraných na podporu čítania žiakov základných škôl a stredných škôl v Slovenskej republike a v Českej republike, nástroje online marketingu a spolupráca s médiami, premena zmodernizovaných školských knižníc v základných školách v Spišskej Starej Vsi, v Dubnici nad Váhom a v Uhrovci.

Príprava, realizácia a vyhodnotenie 3. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy

Tretí ročník česko-slovenského projektu sa realizoval v spolupráci s Pedagogickou knižnicou v Prahe pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc v októbri. Cieľom projektu bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek. Do projektu sa zapojilo **68 483 žiakov z 585 škôl**. Konkrétne to bolo 5 714 českých žiakov (45 základných škôl a 4 stredné školy) a 62 769 slovenských žiakov (441 základných škôl a 95 stredných škôl). Žiaci vyrábali záložky na vyučovacích hodinách, v rámci krúžkovej činnosti, v školskom klube detí alebo doma. Pri výrobe záložiek využívali rôzne techniky a pomôcky. Mnohé školy k samotným záložkám pribalili do balíka školské časopisy, bulletin o škole, reklamné predmety, rozprávkové knihy alebo fotografie žiakov, ktorí sa zúčastnili projektu. Osem škôl si na základe vzájomnej dohody vymenilo záložky pri osobnej návšteve zástupcov škôl. Výmena záložiek opäť prispela k nadviazaniu nových priateľských vzťahov medzi partnerskými školami, podporila záujem o čítanie a v mnohých prípadoch prispela i k zvýšenej návštevnosti školských knižníc.

Príprava, realizácia a vyhodnotenie 7. ročníka Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc

Témou 7. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 24. 10. 2011 bolo *Školské knižnice pripravujú žiakov na život*. Záštitu nad súťažou prevzal minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugen Jurzyca. Cieľom súťaže bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k školskej knižnici, k čítaniu a k poznávaniu nového. Do súťaže sa prihlásilo **304 školských knižníc** zo základných škôl a stredných škôl. Víťazi súťaže (Základná škola s materskou školou, Stará Bystrica, Základná škola s materskou školou, Spišské Bystré, Základná škola, Námestie mládeže, Zvolen, Základná škola, Lok, Spojená škola, Pod kalváriou, Topoľčany) boli ocenení sumou **3 000 €**, ktoré použili na nákup kníh podľa vlastného výberu do svojich knižničných fondov. Prvá stredná škola mimo poradia víťazov, a to Spojená škola internátna so zrakovým postihnutím, Levoča) získala **zvláštnu cenu** od **Slovenskej asociácie knižníc** v sume **300 €** takisto na nákup kníh podľa vlastného výberu do svojho knižničného fondu. Jadro podujatí tvorili dramatizácie rozprávok, čitateľské maratóny, literárne pásma o slovenských spisovateľoch formou powerpointovej prezentácie, vedomostné kvízy, školské rozhlasové relácie, tvorivé dielne, v rámci ktorých najčastejšie ilustrovali rozmanité texty, kreslili komiksy, písali básne, vyrábali záložky, obaly na knihy či plagáty oboznamujúce so životom a tvorbou významných osobností. Mnohé školské knižnice vyzvali žiakov, aby do školy priniesli svoju najobľúbenejšiu knihu a v rámci podujatia ju predstavili svojim spolužiakom. Niektoré školské knižnice zorganizovali aj besedy

so spisovateľmi. Na väčšinu podujatí boli pozvaní rodičia žiakov, starí rodičia, zástupcovia zriaďovateľov škôl, zástupcovia dedinských farností, obecní či mestskí poslanci, knihovníčky z verejných knižníc. Na propagáciu podujatí najčastejšie používali nástenky, školské časopisy, školský rozhlas alebo školské televízne štúdiá, plagáty, samostatné pozvánky rodičom žiakov, webové sídla škôl a obcí. Jednotlivé podujatia školských knižníc opäť spropagovali regionálne printové médiá alebo elektronické médiá s cieľom oboznámiť širokú verejnosť s oslavou Medzinárodného dňa školských knižníc.

Vypracovanie informatívneho materiálu *Správa o stave školských knižníc za rok 2010* pre MŠVVaŠ

Informatívny materiál bol predložený MŠVVaŠ SR s cieľom informovať o stave školských knižníc za uvedené obdobie a obsahoval základné informácie o právnych predpisoch platných pre školské knižnice, analýzu stavu školských knižníc za rok 2010, informácie o činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice a návrh opatrení na skvalitnenie úrovne zabezpečenia činnosti a prevádzky školských knižníc v základných školách a stredných školách.

Príprava a realizácia odborného seminára zameraného na elektronizáciu školských knižníc

Odborného seminára *Prezentácia knižničných systémov pre školských knihovníkov* sa 10. marca 2011 zúčastnilo 6 prednášajúcich a 80 účastníkov. V rámci seminára bol prezentovaný knižnično-informačný systém Clavius, Knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice, Proflib Štart a Advanced Rapid Library. Na začiatku seminára odznela prednáška *Odborná evidencia knižničného fondu* ústrednej metodičky pre školské knižnice zo Slovenskej pedagogickej knižnice.

Príprava a realizácia odborného seminára pre skvalitnenie štatistického vykazovania

Odborný seminár bol zorganizovaný pre zamestnancov – **štatistikov krajských školských úradov** 11. októbra 2011. Jeho cieľom bolo zefektívniť zber štatistických údajov a zvýšiť relevantnosť zisťovaných štatistických údajov. Odborného seminára *Školenie štatistikov krajských školských úradov k spracovaniu štatistického výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01* sa zúčastnilo 15 účastníkov.

Prednášková činnosť

Prednášky venované činnosti školských knižníc a aktivitám metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice odzneli na odbornom seminári *Prezentácia knižnično-informačných systémov* v Knižnici Slniečko v Prešove na tému *Odborná evidencia knižničného fondu*, na 5. medzinárodnej konferencii *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* v Univerzitnej knižnici v Bratislave na tému *Analýza stavu školských knižníc za rok 2010 a využiteľnosť rozvojového projektu Ministerstva školstva SR Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2006 – 2009* a na odbornom seminári určenom pre zamestnancov – štatistikov krajských školských úradov v Slovenskej pedagogickej knižnici v Bratislave na tému *Metodický pokyn pre vyplňovanie štátneho štatistického výkazu o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVaŠ SR)*.

Publikačná činnosť

Informácie a články o činnosti školských knižníc a aktivitách metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice boli publikované nielen v domácich, ale aj v zahraničných knihovníckych periodikách (*Knižnica, Poradca riaditeľa školy, Duha, Čtenář*). Celkovo bolo publikovaných 14 článkov.

Propagačná činnosť

Činnosť školských knižníc a aktivít metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice bola propagovaná v elektronických médiách (Rozhlas a televízia Slovensko, Centrálny informačný portál rezortu školstva, informačný portál InfoLib) a v printových médiách.

Edičná činnosť

Edičná činnosť spočívala v zostavení a vydaní elektronického zborníka z **5. medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl** v počte 150 kusov. V lete 2011 bol distribuovaný všetkým účastníkom medzinárodnej konferencie. Elektronický zborník je takisto sprístupnený širokej verejnosti aj na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice, a to v časti *Školské knižnice* vo formáte pdf.

Metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice zastupuje len jeden zamestnanec, a to ústredná metodička pre školské knižnice.

ZÁVER

Na základe analýzy vybraných štatistických ukazovateľov za rok 2011 môžeme skonštatovať, že školské knižnice ako súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu sa usilovali v čo najväčšej miere plniť svoju informačnú, vzdelávaciu, kultúrnu i voľnočasovú funkciu. Kvalitnejšie a úplnejšie poskytovanie knižnično-informačných služieb všetkým členom školských komunít, podpora efektívneho využívania rôznorodých informačných zdrojov a informácií, sprístupnenie vonkajších referenčných a plnotextových databáz, rozvoj čitateľskej gramotnosti a rozvoj informačných schopností, zručností a návykov žiakov dokazuje predovšetkým nárast počtu audiovizuálnych a elektronických dokumentov, nárast počtu automatizovane spracovaných knižničných jednotiek, nárast počtu absenčných a prezenčných výpožičiek, nárast počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, nárast počtu akcií informačnej výchovy, nárast počtu počítačov, nárast počtu pripojení na školský internet a nárast počtu automatizovaných knižnično-informačných systémov. Okrem pozitívnych zistení analýza na druhej strane prináša aj negatívne fakty, ktoré sú buď výsledkom slabých stránok zriaďovateľov školských knižníc, alebo samotných školských knihovníkov. Ako príklad slabej stránky u zriaďovateľov školských knižníc možno uviesť nevyčlenenie žiadnych finančných prostriedkov na činnosť svojich školských knižníc alebo nízky náklad finančných prostriedkov na činnosť školských knižníc, a z toho plynúce buď žiadne mzdové ohodnotenie práce školských knihovníkov, alebo priam alarmujúco nízke mzdové ohodnotenie ich práce. Slabou stránkou u školských knihovníkov je zase ich nezáujem o zvýšenie odbornosti, nedostatočná počítačová gramotnosť a nesystematické vedenie povinných evidencií. Osobitne treba zdôrazniť, že školské knižnice reálne dosiahli za sledované obdobie oveľa pozitívnejšie výsledky, ako vykázali vo svojich štatistických výkazoch. Ukázalo sa, že len na základe korektného zberu štatistických údajov štatistikmi zo všetkých krajských školských úradov, dodatočnou kontrolou štatistických údajov a ich regulárnym spracovaním zástupcami Ústavu informácií a prognóz školstva a vzájomnej spolupráce s metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice sa môžu dosiahnuť v budúcnosti relevantné údaje o školských knižniciach.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Rozália Cenigová

Slovenská pedagogická knižnica

Hálova 6

851 01 Bratislava

Slovenská republika

e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

II. Projekty na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti

ZAPOJENÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ KNIHOVNY DO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLY

Edita Vaníčková Makosová

Školní knihovna – sen každého knihovníka

Nejdůležitějším pracovním nástrojem knihovníka není podle mého názoru kniha, dokument ale v první řadě uživatel, klient, čtenář, návštěvník či jak jinak můžeme nazvat osobu, které chceme poskytovat službu. Boj o čtenáře v posledních letech nabírá na obrátkách a mění knihovny k nepoznání. Pracovníky public relations v knihovnách všech typů nalézáme stále častěji a každá knihovna musí část svého úsilí vynakládat na úvahy, jak ještě přivést nové čtenáře. Z tohoto pohledu je práce školního knihovníka velmi snadná. Každý rok mu škola dodá desítky nových čerstvých duší, a to ještě takových, které touží po informacích, potřebují je ke studiu denně a proto je knihovna pro ně nezbytná. Všichni čtenáři spadají do dvou cílových skupin, buďto jsou to studenti ve stejné věkové skupině podle typu školy, a nebo jsou to vyučující, tj. vysokoškolsky vzdělaní odborníci široké škály oborů. Co více si knihovník může přát. Jinou otázkou je, zda má takový knihovník s možnostmi školní knihovny svým uživatelům co nabídnout.

Přestože vznik školních knihoven a informačních center je jistě krok logický, potřebný a samozřejmě užitečný, může být pro školu v mnoha případech i drahý. Vzhledem k tomu, že podpora MŠMT ČR je v otázkách knihoven pouze metodická¹, musí ředitelé škol předvádět vysokou míru kreativity, aby provoz knihovny ve mohli dlouhodobě udržet. A proto je velmi logické, že pokud už škola knihovnu s knihovníkem má, měla by její potenciál také beze zbytku využívat.

Jednou z cest, kterou bych chtěla, aby se školní knihovnictví vydalo, je propojování činností knihovny přímo do výukového procesu školy. To znamená potřebu změny v chápání role školní knihovny z instituce poskytující tradiční výpůjční služby, poskytují přístup k internetu mimo vyučování a organizující občasně kulturně-literární akce, na důležitou součást pedagogického procesu školy.

Parametry školy a školní knihovny Gymnázia, Příbram, Legionářů 402

Historie Gymnázia Příbram se odvíjí od roku 1871, kdy započala výuka na obecném reálném gymnáziu v Příbrami, v roce 1958 se škola přestěhovala do nové budovy, kterou užívá dodnes. Gymnázium, Příbram, Legionářů je škola se dvěma studijními programy: osmiletým a čtyřletým. To znamená, že knihovna obsluhuje zhruba 600 studentů ve věku od 11ti do 20ti let a 40 pedagogů školy. Zřizovatelem školy, stejně jako knihovny je Krajský úřad Středočeského kraje ČR.

V roce 2007-2008 byla realizována rozsáhlá přístavba školy, během rekonstrukce vznikly nové prostory pro knihovnu, studovnu a školní klub. Základem fondu knihovny tvořila původní učitelská a školní knihovna v počtu cca. 3 000 svazků, s částečně elektronicky zpracovaným katalogem ve školním informačním systému Bakalář. Během tří let se fond rozrostl na **10. 000 knihovních jednotek**, z toho 3.500 beletrie a 6.500 naučné literatury. Dále je k dispozici **16 druhů periodik**.

¹ Školní knihovny činnost a funkce : doporučení MŠMT k činnosti a funkci školní knihovny na základních a středních školách. Praha : MŠMT ČR, 2009.

Studovna nabízí **30 studijních míst, z toho 8 PC stanic** s připojením k internetu rychlostí **4Mb/s**.

Čítárna knihovny

Studovna knihovny

V knihovně, studovně i školním klubu je zprovozněno WIFI připojení. Knihovna a školní klub je vybavena multimediální a zvukovou technikou a slouží i jako přednáškový sál.

Školní klub v sousedství knihovny slouží jako přednáškový sál

Knihovna je otevřena od pondělí do čtvrtka v čase od 7.30 do 15.30 hodin. Knihovna splnila kritéria k zaevidování u Ministerstva kultury ČR do **sítě veřejných knihoven**, což otevřelo další možnosti získávání finančních prostředků na rozvoj a umožňuje zapojování knihovny do celostátních akcí knihoven. Knihovna pracuje s automatizovaným knihovnickým systémem **Clavius**. Od roku 2010 je také v provozu elektronický on-line přístupný **katalog knihovny**. Od svého počátku byla knihovna koncipována jako místo, které by mělo pokrývat všechny informační potřeby studentů a pedagogů školy a z toho důvodu byla od roku 2009¹ v knihovně zaměstnána profesionální knihovnice, která spolupracuje s vyučujícími všech předmětů.

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PLÁN A INFORMAČNÍ GRAMOTNOST

V současné době knihovna poskytuje několik okruhů témat, které realizují přímo ve výuce knihovnice společně s vyučujícím předmětu. Obecně se dá říci, že témata takto vyučovaná zahrnují jevy, které mají za úkol zvyšovat informační gramotnost, funkční, dokumentovou gramotnost² studentů.

Ve struktuře rámcového vzdělávacího plánu školy zasahují knihovnické činnosti předně oblast jazyk a jazyková komunikace, informační a komunikační dovednosti a dále široký rámec průřezových témat jako je mediální výchova či výchova k sociálním dovednostem. Níže přikládám náhled do části programů, realizovaných v knihovně pro uvedené oblasti.

Vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace

Aktivita: ***Začlenění knihovny do vzdělávacího programu předmětu Český jazyk a literatura pro 1. ročníky a kvintu.***

Rozsah: Hodiny probíhají v prostorách knihovny a studovny. Obsahem výuky je historie knihoven a knihovnictví, typy dokumentů a jejich dělení, typy slovníků a encyklopedií a jejich použití, Ottův slovník naučný, katalogy a vyhledávání, on-line katalogy, problematika otevřených encyklopedií, citace dokumentů. Výuka vyžaduje 2 vyučovací hodiny + cvičení v prostorách knihovny ve volném čase (forma domácího úkolu).

Aktivita: ***Poskytování fondu beletrie podle doporučeného seznamu četby ke státní maturitě z českého jazyka. Metodická pomoc při sestavování plánu četby.***

Rozsah: Seznam povinné četby ke státní maturitě obsahuje 203 titulů české i světové literatury. V roce 2010/2011 jsme doplňovali fond knihovny tak, aby studenti měli k dispozici co nejvíce titulů přímo v knihovně. V současné době nabízí knihovna 195 titulů se seznamu, to znamená, **96% titulů povinné četby ke státní maturitě**, často v několika exemplářích. Zbylá 4% velmi špatně dostupných knih se snažíme studentům zprostředkovat alespoň v elektronické podobě (tam, kde to autorský zákon dovoluje). Zároveň knihovnice pomáhá sestavovat studentům harmonogram četby, podle individuálních předpokladů a čtenářských schopností studentů.

² Vymezení informační gramotnosti podle Michaely Dobrovské, Hany Landové a Ludmily Tiché z roku 2004. Ty rozdělují informační gramotnost na ICT gramotnost a funkční gramotnost, kterou dále strukturují na literární, dokumentovou, numerickou a jazykovou gramotnost.

Probírá se studentem jeho čtenářské návyky, oblast mimoškolních zájmů a následně společně se studentem vybírají ze seznamu povinné četby tituly a pořadí jejich četby.

Vzdělávací oblast informační a komunikační technologie

Aktivita: *Seznámení nových studentů s možnostmi knihovny a studovny formou hry.*

Rozsah: Studenti primy a prvních ročníků navštíví po zahájení studia v září knihovnu a v malých skupinkách řeší zadání **vyhledávat velmi rozdílné typy informací** pomocí zdrojů v knihovně dostupných. Kritériem rozhodování je rychlost a přesnost vyhledání informace, přičemž důležitou roli hraje schopnost odhadnout relevantní informační zdroj.

Aktivita: *Začlenění knihovny do vzdělávacího programu předmětu **Informatická výchova pro 1. ročníky a kvintu***

Rozsah: Seznámení studentů se základními činnostmi při práci s informací v informačních institucích, s poskytovanými službami, a s životním cyklem informace od vzniku, publikování, archivace, zpracování a zpřístupňování informace v informačních institucích. Důraz je kladen na elektronické informační zdroje, na rešeršní a referenční služby knihoven, seznámení s databázemi hloubkového internetu.

Průřezová témata – výchova k sociálním dovednostem, mediální výchova

Aktivita: *Tvorba rozcestníku elektronických informačních zdrojů z oblastí přírodních věd v anglickém jazyce v prostředí Moodle*

Knihovna gymnázia se zapojila do projektu Ellie – e-learningová podpora výuky anglického jazyka. Konkrétně tvorbou kurzu prostředí Moodle s názvem Elektronické zdroje, který bude fungovat jako rozcestník odkazů na dostupné elektronické informační zdroje pro všechny předměty přírodních věd. Zároveň knihovna slouží jako informační a rešeršní centrum pro řešitele projektu v oblasti anglická literatura a anglická konverzace. Projekt běží od listopadu 2011 a ukončen bude v září 2012. V budoucnu chystá škola rozšíření rozcestníku na relevantní elektronické zdroje všech vyučovaných oborů.

ROZBOR VÝUKOVÉHO PROGRAMU INFORMAČNÍ BEZPEČNOSTI NA GYMNÁZIU

S novými možnostmi knihovny a studovny a celodenního přístupu studentů na internet bylo potřeba vyřešit otázku zajištění bezpečnosti žáků a studentů, především studujících v nižších ročnících osmiletého gymnázia. Potřeba upozornit studenty na rizikové chování na internetu se ukázala zásadní i po diskusích s rodiči, kteří vyslovovali přání, aby tento způsob výchovy zajišťovala škola.

Proto jsem po konzultaci s vyučujícími vytvořila program nazvaný „**Řidičský průkaz on-line provozu**“, který absolvují všichni noví studenti po započítání studia na gymnáziu tj. studenti primy a 1. ročníků. Program je realizován v rámci vzdělávacích oblastí člověk a zdraví (prima, předmět výchova ke zdraví) a informační a komunikační technologie (1. ročníky, předmět informační a výpočetní technika) měsíci září a říjnu.

Program zahrnuje přednášku a řízenou diskusi s knihovnicí o rizicích komunikace na internetu a on-line sítích v rozsahu dvou vyučovacích hodin. U primy je více zaměřen na osobní bezpečnost dětí, rizika on-line komunikace, pravidla chování při setkání s kyberšikanou. V případě prvních ročníků a kvinty je debata zaměřena na virtuální stopu, porušování zákonů uživateli, riziko závislosti na on-line komunikaci.

V rámci besedy studenti zhlédnou film **Seznam se bezpečně**³. Program pokračuje v odpoledních hodinách, kdy studenti individuálně docházejí do knihovny a společně s knihovnicí absolvují vědomostní on-line kvíz⁴, který má prověřit jejich orientaci v problematice bezpečnosti na internetu. Test studenti mohou řešit samostatně nebo ve skupinách, nad odpověďmi mohou diskutovat a rozhodovat se společně. On-line forma testu umožňuje okamžité vyhodnocení. Při neúspěchu studenti konzultují své špatné odpovědi s knihovnicí a posléze se mohou pokusit o zvládnutí testu opakovaně. Po úspěšném absolvování programu studenti primy dostanou průkaz on-line provozu, který je opravňuje k používání internetu v budově školy.

Řidičský průkaz on-line provozu

ODHAD BUDOUCÍHO VÝVOJE

Spojení školy a knihovny má svou tradici již do starověku a tak jako v historii i dnes žijí obě instituce vzdělávání ve vzájemné symbióze. Snahy knihovníků rozvíjet knihovnické činnosti více směrem ke vzdělávání uživatelů ovšem v praxi občas naráží na nedůvěru učitelského stavu. Ze zkušenosti vím, že je třeba si nejdříve získat důvěru a respekt vyučujících. Plnohodnotná spolupráce mezi knihovnou a vyučujícími na vzdělávacím procesu ve škole je podle mého názoru možná pouze v případě, že knihovnu spravuje profesionální knihovník nejlépe s doplňujícím pedagogickým vzděláním a nikoliv učitel s knihovnickým kursem.

³ Portál společnosti Seznam.cz a.s. dostupné z <http://www.seznamsebezpecne.cz/>

⁴ Portál společnosti Microsoft-Partner ve vzdělávání, dostupné z <http://www.modernivyuka.cz/V%C3%BDukov%C3%A9materi%C3%A1ly/Internetov%C3%A1beze%C4%8Dnost/tabid/349/language/cs-CZ/Default.aspx>

Přivítala bych vytvoření standardu pro práci školního knihovníka jakožto specializované odbornosti tak, jak můžeme již dnes vidat např. v USA .

LITERATÚRA

Dombrovská, M. – Landová, H. – Tichá, L. Informační gramotnost – teorie a praxe v ČR, Národní knihovnická revue, rok 2004, roč. 15, č.1, s. 7 – 18. ISSN 1214-0678. Dostupný z WWW: <http://knihovna.nkp.cz/nkkr0401/0401007.html>.

Standards for the 21st Century Learner. Chicago : American Association of School Librarians, 2007. ISBN 978-0-970092-0-5. Dostupný z WWW: http://www.ala.org/aasl/sites/ala.org.aasl/files/content/guidelinesandstandards/learningstandards/AASL_LearningStandards.pdf

Školní knihovny činnost a funkce : doporučení MŠMT k činnosti a funkci školní knihovny na základních a středních školách. Praha.: MŠMT ČR, 2009. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolni-knihovny-cinnost-a-funkce?highlightWords=%C5%A1koln%C3%AD+knihovny>

ADRESA A E-MAIL

Edita Vaníčková Makosová⁵
Gymnázium
Legionářů 402
261 01 Příbram
Česká republika
e-mail: vanickova@gym.pb.cz

⁵ Autorka je studentkou Ústavu informačních služeb a knihovnictví, FF UK v Praze.

ROZVÍJANIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI V KYSUCKEJ ŠKOLSKEJ KOMUNITE

Anna Kalužná

Školská knižnica – srdce našej školy

Kysucká obec Stará Bystrica láka turistov nielen originálnou architektúrou, ale najmä prvým Slovenským orlojom, ktorý je pýchou všetkých obyvateľov, vzácnou učebnou pomôckou a srdcom obce. Výraznou súčasťou architektúry sú aj budovy základnej školy, ktorých srdcom je školská knižnica veľmi bohatá na rôzne aktivity a podujatia. Vždy sme cítili potrebu neustále ju dopĺňať novými a novými knižnými titulmi a zmodernizovať ju.

Výrazne sa nám to podarilo v roku 2008 vďaka finančným prostriedkom z Ministerstva školstva Slovenskej republiky, ktoré sme získali v rámci rozvojového projektu „**Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008**“. Vypožičiavanie odvtedy uľahčuje počítač s knižnično-informačným systémom Claviom, čítačka čiarových kódov, multifunkčné zariadenie s tlačiarňou, kopírkou a skenerom. Navyše sa knižničný fond rozšíril o mnohé nové tituly od klasikov i súčasných autorov. Svojpomocne sme zrenovovali skrine i police a nakúpili nové stoly a stoličky. Pre najmladších čitateľov učiteľky a staršie spolužiačky vymaľovali rozprávkovú skriňu plnú ich obľúbených rozprávkových knižiek. Školská knižnica sa stala modernejšou a atraktívnejšou pre všetkých.

Snaha o ustavičné zveľaďovanie nás doviedla aj k zriadeniu „regionálneho kútika“. Finančné prostriedky naň sme získali vďaka tomu, že sme zareagovali na výzvu Žilinského samosprávneho kraja a podali sme projekt s názvom „**Literárne bohatstvo kysuckého regiónu**“. Zhromaždili sme viacero publikácií od starších aj súčasných kysuckých autorov. Pripravili sme trvalú expozíciu tradičných ľudových remesiel na Kysuciach (napr. drotárstvo, rezbárstvo, hrnčiarstvo, košíkárstvo, rôzne ručné práce). O kysuckých autoroch a ich dielach sme vydali brožúrku s tvorivými úlohami, ktoré slúžia učiteľom ako metodická pomôcka.

Pre návštevníkov školskej knižnice sú k dispozícii aj tri počítače pripojené na internet. Tie využívajú, keď nenájdu potrebné informácie v knihách.

Všetky aktivity, ktoré sme realizovali v školskej knižnici a jej modernizácia, nám priniesli značne zvýšený počet knižných titulov, počet čitateľov a aj výpožičiek. Najväčší záujem je o dievčenské romány, encyklopédie a o rozprávkové knižky.

Naša knižnica - centrum informácií, tvorivosti, rozvoja čitateľskej gramotnosti

Nielen v dopoludňajších ale aj v popoludňajších hodinách je naša školská knižnica maximálne vyťažovaná. Veríme preto, že sa nám podarí v mladej generácii prebudiť presvedčenie, že **knih**a je nezameniteľným zdrojom informácií a inšpirácii pre život.

Dopoludnia sa v školskej knižnici realizuje výchovno-vzdelávací proces. Po vzájomnej dohode sme vypracovali rozvrh, aby podľa potreby mohli žiaci využiť, čo ponúka školská knižnica na ktoromkoľvek predmete. Prednosť majú hodiny literatúry.

Tabuľka Rozvrh hodín v školskej knižnici

Deň	Vyučovanie 7. 00 – 13. 10 hod.	Popoludnie 13. 10 - 15. 30 hod.
Pondelok	Slovenský jazyk a literatúra	Triednické hodiny, voľný vstup, výpožičky, čítanie, rozhlasové čítanie, cvičenia zo slovenského jazyka a literatúry, "Potulky knižnicou" – krúžok, súťaže, kvízy, podujatia, besedy, školský klub detí, verejnosť
Utorok	Slovenský jazyk a literatúra; cudzie jazyky – nemecký, anglický, ruský	
Streda	Slovenský jazyk a literatúra; prírodovedné predmety	
Štvrtok	Slovenský jazyk a literatúra; matematika a práca s informáciami	
Piatok	Slovenský jazyk a literatúra; spoločenskovedné predmety	

Triednické hodiny sú v školskej knižnici veľmi obľúbené. Popoludní je otvorená pre každého. V príjemnom prostredí rada poradí pri výbere knižného titulu školská knihovníčka alebo dozor vykonávajúca učiteľka.

Školská knižnica sa využíva aj pri krúžkovej činnosti, a to na cvičeniach zo slovenského jazyka a matematiky a na veľmi obľúbenom krúžku „**Potulky knižnicou**“, na ktorom si deti zaujímavými formami a metódami hľadajú cestu k literatúre.

Samozrejmosťou je, že väčšina školských kôl rôznych súťaží a iných podujatí prebieha v prostredí školskej knižnice. Sú to najmä recitačné súťaže, v ktorých dosahujeme výrazné úspechy v okresných i krajských kolách.

Napríklad:

- Šaliansky Maľko – prednes povestí,
- Rozprávkové vretienko – prednes rozprávok,
- Krása slova – prednes poézie a prózy.

Školská knižnica bola už dvakrát centrom aktivít česko-slovenského projektu **Záložka do knihy spojuje školy**, ktorého výsledkom bolo nadviazanie nových kontaktov medzi deťmi v Čechách a na Slovensku.

V marci, mesiaci kníh, sa na našej škole venujeme knihám ešte s väčším nasadením. Na vyučovaní jednotlivých predmetov sa zameriavame na rozvoj čitateľskej gramotnosti, a to najmä zábavnou a tvorivou formou. Žiaci využívajú literatúru na **tvorbu projektov, plagátov, vlastných kníh, cez školský rozhlas čítajú rôzne príbehy, organizujú celoškolský čitateľský maratón, pripravujú si vedomostné kvízy**. Každoročne sa v tomto mesiaci organizuje aj „**Burza kníh**“, počas ktorej deti donesú tie, z ktorých už vyrástli. Ak niekoho kniha zaujme, môže si ju požičať, prípadne za dobrovoľný príspevok odkúpiť. Získané peniaze sa používajú na nákup nových titulov. Tento rok sme zaradili do marcových aktivít aj **Týždeň slovenských knižníc**, na ktorých sme spolupracovali s obecnou a okresnou knižnicou. Pravidelne pozývame na besedu našich starobystrických spisovateľov. Napríklad Jána Podmanického, Petra Kubicu, z Krásna nad Kysucou Miloša Jesenského a iných.

Už po tretíkrát sme sa zapojili do „**Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**“. Najväčší úspech v rámci tejto súťaže sme dosiahli v roku 2011, kedy náš projekt s názvom „**Číta celá dedina**“ zvíťazil. Za získané peniaze sme mohli opäť obohatiť školskú knižnicu o nové knihy.

„Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ – podujatie "Číta celá dedina"
Hlavným cieľom súťaže bolo **aktívne zapojiť do zaujímavého a tvorivého podujatia v prvom rade žiakov, ale aj učiteľov a čo najširšiu verejnosť.**

Prípravná fáza podujatia

Aby bolo podujatie úspešné, celý týždeň, ktorý predchádzal **Medzinárodnému dňu školských knižníc**, sme sa venovali príprave nasledovne:

- na hodinách literatúry a na triednických hodinách sme vymýšľali rôzne čitateľské aktivity, súťaže, dramatické cvičenia, pohybové hry, tvorili sme tajničky a dopĺňovačky, pri čítaní sme dbali na správnu artikuláciu, intonáciu, melódiu, prízvuk, dôraz a pauzu,
- v školskej knižnici "sme sa prehrabávali" v knihách a keď nás v niektorej zaujal príbeh či postava, prednostne s regionálnou tematikou, pripravili sme si a nacvičovali jeho dramatizáciu, čítanie úryvku, prednes, spev, zvyky, vyrábali sme masky,
- nacvičovali sme „flash mob“ – akciu, pri ktorej sa ľudia hromadne zídu na určitom mieste v určitom čase a vykonávajú určitú činnosť – v našom prípade čítanie,
- osobne sme spolu s učiteľkami oslovili a požiadali rôzne inštitúcie a organizácie, pre ktoré sme prichystali prekvapenie, o súhlas navštíviť ich v dohodnutom termíne, na základe čoho sme pripravili scenár podujatia,
- pripravovanej akcii sme informovali a pozvali aj rodičov prostredníctvom žiackej knižky,
- a ostatnú verejnosť cez webovú stránku školy.

*Príprava na podujatie - žiaci v školskej knižnici
vyberajú vhodné texty na čítanie a dramatizáciu*

Škola v literárnom svete

V pondelok ráno, 24. októbra 2011, si deti zo školskej knižnice zobrali knihu, v ktorej ich zaujala nejaká postava. Vybrali vhodný text na dramatizáciu či prečítanie úryvku, prípadne prednes. V triednych kolektívoch sa za pomoci učiteľky a spolužiakov do postavy „prevtelili“, a tak to začalo. Po škole sa začali pohybovať strigy, čarodejnice, Pipi Dlhá Pančucha, princezné, draci, rôzne zvieratká, detektívi a duchovia, Danko a Janka, Zlatovláska, Snehulienka s trpaslíkmi, Nastenka, slovenské devy, slovenskí mládenci. Literárne postavy mali za cieľ pripomenúť sa, aby motivovali, povzbudili, zaujali dramatizáciou, čítaním, prednesom či spevom samých seba a takisto čo najviac dievčat, chlapcov i dospelých ľudí

s vierou, že v nich tak narastie chuť siahnuť po knihe. Postavy v skupinkách, dvojiciach i jednotlivci rozdelení podľa žánrov dramatizovali, čítali, prednášali, spievali.

Začali v triednych kolektívoch a na chodbách pred ostatnými spolužiakmi .

Podľa scenára najskôr navštívili deti v materskej škôlke. Tie s otvorenými ústami načúvali zaujímavé príbehy a nemohli odtrhnúť oči od rozprávkových bytostí. Prezradili, že sa už nevedia dočkať, kedy sa aj ony naučia čítať. Starším spolužiakom sa odmenili milým prednesom básničiek.

Čítanie deťom v materskej škôlke

Čítanie zubnej lekárke a pacientovi

V dnešnej uponáhľanej dobe sa rozhodli potešiť a spríjemniť bežný pracovný deň aj dospelým. Rozbehli sa po celej dedine. A tak čítali kuchárkam v školskej jedálni, vodičom na čerpacej stanici, krajčírkam v dielni, predavačkám v obchodoch, kaderničke, mäsiarovi a vôbec všetkým okoloidúcim. Navštívili galériu a neobišli ani zubnú lekárku či pediatra. Aj čakanie na zastávke sa zdalo byť kratšie, keď si cestujúci mohli vypočuť a pozrieť pekný zdramatizovaný príbeh. Obzvlášť si návštevu vážil starosta obce a zároveň aj spisovateľ Ján Podmanický.

Vyvrcholením podujatia bolo stretnutie v dohodnutý čas na dohodnutom mieste za účelom vykonania dohodnutej činnosti – flash mob. Stalo sa tak na námestí pred Slovenským orlojom pri odbíjaní 12. hodiny, počas ktorého sa všetci zahĺbili do kníh a v úplnom tichu sústredene čítali. Nadšenie, radosť a tvorivosť detí počas celého podujatia nás presvedčili o tom, že kniha im nie je ľahostajná.

"Flash mob" na námestí pred Slovenským orlojom

Netradičný deň, o ktorý sa postarala naša škola, si zapamätajú nielen žiaci a učitelia, ale určite aj obyvatelia Starej Bystrice. Mnohých zaujímalo, kedy zase chystáme podobnú akciu.

Obzvlášť podujatie oslovilo zahraničných študentov, ktorí prišli do nášho okresu z rôznych štátov na výmenný pobyt v rámci projektu „KERIC & WAKE UP TIM“. Oni následne pozvali deti na ich pripravované podujatie, navštívili ich v triednych kolektívoch a škole odovzdali ďakovný list za prínosnú spoluprácu v rámci medzinárodnej mládežníckej výmeny.

Akcia zaujala aj turistov z Českej republiky. Od jedného z nich sme dostali pochvalný mail s množstvom fotografických záberov z podujatia.

Naším najväčším úspechom bolo zvýšenie počtu čitateľov v školskej knižnici, a to nielen zo žiackych radov, ale aj z prostredia verejnosti.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Anna Kalužná
Základná škola s materskou školou
023 04 Stará Bystrica 680
Slovenská republika
e-mail: zs.starabystrica@mail.t-com.sk

DOTYKY S LITERATÚROU V ŠKOLSKEJ KNIŽNICI

Daniela Vyšňová

Základná škola s materskou školou v Spišskom Bystrom je jednou zo škôl malebnej Hornádskej doliny. V súčasnosti ju navštevuje 333 žiakov, ktorí do nej dochádzajú aj z okolitých obcí Kravany, Vikartovce či Hranovnica. V škole pracuje 28 pedagógov. Súčasťou našej školy je aj zrekonštruovaná školská knižnica, v ktorej sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu i v mimoškolskej činnosti organizujú mnohé podujatia zamerané na podporu rozvoja kladného vzťahu žiakov ku knihám a k čítaniu.

Dňa 24. októbra 2011 sa naša škola už po piatykrát zapojila do „**Sút'áže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**“ k **Medzinárodnému dňu školských knižníc**. Do tohto podujatia sa zapojilo 315 žiakov, 4 pozvaní hostia a niekoľko rodičov. Základom nášho podujatia bolo skĺbenie odborných poznatkov a práce s encyklopédiami s tvorivými čitateľskými aktivitami. Našou snahou bolo oboznámiť žiakov s regionálnou kultúrou, históriou, folklórnymi zvyklosťami a tradíciami netradičnými aktivitami. Usilovali sme sa taktiež prehĺbiť u žiakov radosť z čítania.

Každý ročník sa v tento výnimočný deň zameril na určitú zložku nášho regiónu (napr. folklór, kroje, remeslá, nárečie, miestne povesti, zvyklosti) a spoločným cieľom bola výmena získaných poznatkov a informácií a vytvorenie podujatia pod názvom **Zrkadla nášho regiónu**. Každý ročník na začiatku dňa absolvoval návštevu školskej knižnice, kde bola žiakom premietnutá zaujímavá prezentácia o knihách s interaktívnymi cvičeniami pre žiakov.

Prváčikovia si spoločne s ich učiteľkami prečítali rozprávku **Zlatá priadka**, ktorá im „otvorila besiedku“ s priadkou, ktorá prišla prváčikom predviesť ukážky pradenia spojené so zaujímavým rozprávaním o tomto remesle. Deti si po tejto novej skúsenosti ešte čítali rozprávky o zvieratkách a rozličných remeslách, ktoré zvieratka vykonávali. Na záver prváci ilustrovali vzorkový koberček a taktiež sa naučili krásnu básničku O kováčovi a krajčírke.

Prváci s priadkou

Naši **druháci** sa konkrétnejšie zamerali na život ľudí Hornádskej doliny kedysi a dnes. Žiaci si spoločnými silami pripravili netradičnú výstavku z vecí, zariadení a rôznych predmetov našich starých rodičov a prarodičov, ktoré „dýchali dávnou minulosťou“. Potom sa učili pracovať s encyklopédiami a porovnávali život ľudí v minulosti a dnes (napr. živobytie, remeslá, odievanie, škola, život detí, vybavenosť domácnosti). Spoločne sa zahrali aj niekoľko detských hier z nie tak dávnej minulosti: Húsky, húsky, Zlatá brána, Remeselníci. Zaujímavou bola pre druhákov návšteva miestnej obuvníckej dielne, kde sa oboznámili s prácou obuvníka. Záverečným dielom tohto ročníka bola encyklopédia **Porovnávanie predmetov a práce ľudí v minulosti a dnes**.

Tretiaci sa zamerali na miestny kroj a nazreli aj do folklóru nášho regiónu. Začali prácou s odbornou literatúrou a encyklopédiami, kde si vyhľadali čo najviac zaujímavých informácií o kroji (napr. názvy jednotlivých častí, kroje podľa oblastí). Niektoré deti si priniesli aj vlastné kroje, do ktorých sa poobliekali a vzájomne sa v nich predviedli. K tretiakom prišla na návštevu aj miestna folkloristka zo súboru **Rovienka**, ktorá im predviedla „kubašský“ kroj a naučila žiakov aj niektoré základné tanečné pohyby pri ľudovom tanci, ktoré si vzápätí deti spoločne skúšali. Popritom si zanôtili aj niekoľko miestnych ľudových pesničiek. Na záver vytvorili ilustrácie krojov s popismi ich jednotlivých častí.

Štvrtáci sa popasovali s nárečovými slovami. Pýtali sa svojich starých rodičov na slová, ktoré sa niekedy používali v našej dedine. Zistili, že mnoho slov bolo podobných s nemčinou či poľštinou. Spoločným úsilím sa im podarilo vytvoriť krásny Slovník kubašského nárečia. Popri jeho tvorení sa naučili mnohé slová, ktoré predtým nepoznali. Do štvrtých tried chodia aj žiaci z okolitých obcí Hornádskej doliny (Hranovnica, Vikartovce). Zistili, že „čo dedina, to reč iná.“ Napríklad: Gigazy (Vikartovce), Muchenky (Kravany), Muchienky (Spišské Bystré), Egreše (Slovensko). Pracovali aj so slovníkom nárečí a v dnešný deň pochopili, že v škole je najlepšie používať spisovnú slovenčinu, ktorej každý rozumie.

Štvrtáci so svojím slovníkom

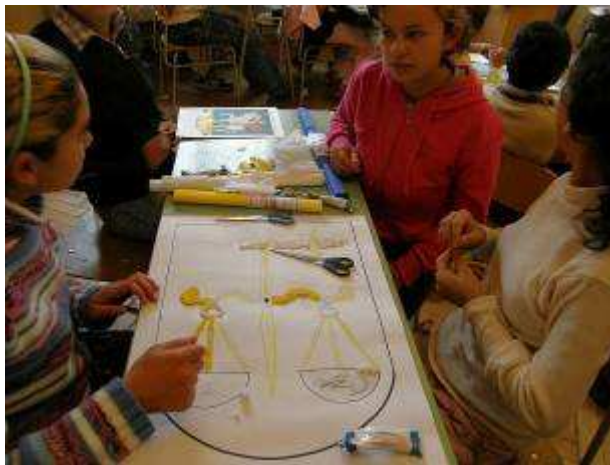
Piataci hľadali v encyklopédiách odborné informácie o okolitých vrchoch, riekach, mestách a potom si čítali povesti spojené s týmto regiónom. Najprv si ich veselým spôsobom dramatizovali, a potom v skupinkách vytvárali k jednotlivým povestiam komiksy pre mladších žiakov.

6. – 7. ročník sa najprv zábavnou formou oboznamoval s encyklopédiami. Žiaci sa snažili vyhľadávať pomocou registra informácie v odborných knihách. Vyhľadávali informácie z tiráže a vypracovávali v skupinách kvíz venovaný knihám, vydavateľstvám a náučnej literatúre. Jednotlivé skupiny boli na záver odmenené aj diplomami. Spoločne sa potom zamerali na spišské nárečie, pracovali so slovníkom slovenských nárečí. Prekladali si hádanky, pranostiky a krátke príhody zo spisovnej slovenčiny do spišského nárečia. Následne si vypočuli aj hovorené ukážky nášho nárečia, ktoré si vyhľadali na internete. Ich záverečným dielkom bola maľovaná mapa spišských nárečí a stolná hra o nárečiach.

8. – 9. ročník pracoval na tvorbe prezentácie o našom regióne. Žiaci pracovali s knihami **Ľud Hornádskej doliny** a s knihou **U nás taká obyčaj** (slovenské ľudové tradície). Najstarší žiaci mali možnosť nahliadnúť aj do kroniky obce, ktorú nám zapožičali na túto udalosť z obecného úradu. Dozvedeli sa, že kedysi v Spišskom Bystrom vykonávali remeslá traja obuvníci, deväť kováčov, dvaja debnári, jeden kožušník a jeden kolár. Snažili sa spracovať zaujímavým spôsobom informácie o jednotlivých zvykoch z tohto regiónu (napr. jánske ohne, stavanie májov). Vytvorili tzv. zborníček o zvyklostiach a histórii našej obce.

Žiaci zo špeciálnych tried

Pod vedením učiteľky si čítali informácie o jednotlivých mestských, respektíve obecných erboch z okolia. Naučili sa, čo znamená pojem heraldika. Rozprávali sa o farbách, čo znamenajú v erboch a čo symbolizujú. Taktiež si pozreli výstavku encyklopédií a odborných kníh a tvorivo sa pustili do vyhotovovania erbov okolitých obcí. Využili metódu lepenia malých kúskov krepového papiera na podklad výkresu a zhotovili naozaj krásne erby. Toto podujatie malo u žiakov veľký úspech a žiaci sa znovu raz presvedčili, že dobré knihy a žiak sú spojené nádoby.

Práca žiakov zo špeciálnych tried

Naša školská knižnica však nezatvorila svoje dvere pri tomto podujatí a dennodenne do nej prichádzajú žiaci, ktorí túžia získať nové vedomosti, dotknúť sa kníh a preniesť sa do sveta fantázie. V školskom roku 2011/2012 sa v nej organizovalo aj zážitkové čítanie žiakov druhého stupňa, ktorí sa tvorivými aktivitami oboznamovali s tvorbou súčasnej spisovateľky Gabriely Futovej.

Rovnako sme v nej zorganizovali podujatie **Andersenova noc**, ktoré malo veľký úspech. Spoločne so žiakmi sme si pripomenuli významného rozprávkara čítaním jeho najznámejších

rozprávok. Nápaditými hrami a súťažami sme chceli docieľiť, aby si žiaci zábavnými formami vytvorili dobrý vzťah ku knihám, k čítaniu, k školskej knižnici a k poznávaniu nového. Žiaci dramatického krúžku si pripravili aj peknú inscenáciu *Malý veľký vojačik* podľa Andersenovho príbehu Statočný cínový vojačik.

V školskej knižnici sa snažíme každoročne vytvoriť viacero motivujúcich aktivít, ktoré by podporovali rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov. Sú nimi aj besedy so spisovateľmi a významnými osobnosťami z blízkeho tatranského či podtatranského regiónu. Tento školský rok sa našim žiakom predstavil spisovateľ Ján Milčák, ktorý pôsobí v Levoči a ilustrátorka, karikaturistka Daniela Zacharová. Čaro každej besedy spočíva v tom, že človek, a hlavne dieťa, má možnosť naživo spoznať spisovateľa, ktorého knihy číta. A ak ich nečíta, aspoň sa s nimi v školskej knižnici oboznámi. Stretnúť naživo niekoho, koho máte možnosť poznať iba prostredníctvom kníh je pre deti naozaj zážitok. Pre mnohých je to prvý skutočný dotyk s literatúrou. Úspechom pre nás je, ak sa táto akcia stane pre žiaka impulzom k čítaniu.

Jednou z neodmysliteľných súčastí kníh sú aj záložky, s ktorými súvisí ďalší česko-slovenský projekt, do ktorého sme sa ako škola zapojili, a to *Záložka do knihy spojuje školy*. Vďaka tomuto projektu žiaci získali možnosť nadviazať nové priateľstvá so žiakmi z inej školy a mohli si tak vymieňať spoločné zážitky s každodenného života.

Beseda

Okrem vyššie spomenutých podujatí deti navštevujú našu školskú knižnicu v rámci vyučovacích hodín slovenského jazyka a literatúry, angličtiny a iných predmetov, uskutočňuje sa v nej každoročne súťaž v recitácii poézie a prózy, premietanie filmov, literárne kvízy a pod. Sme veľmi radi, že sme boli tento rok v „*Súťaži o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*“ úspešní, a že nám získaná peňažná výhra umožnila zakúpiť nové knižné tituly pre našich žiakov. Naše police sa zaplnili novými knihami pre najmladších žiakov, rozprávkami i odbornou literatúrou. Knihy sú súčasťou nášho života. Pre niekoho každodennou, pre niekoho len výnimočne. Hľadáme v nich nové informácie, zábavu, oddych, niekedy aj zabudnutie. Školské knižnice sú akoby zrkadlami nášho vzťahu ku knihám. Veríme, že sa nám podarí tento krehký, ale výnimočný vzťah udržať, ba ešte viac ho rozvíjať. Pretože čítanie sa považuje za dvere, ktoré sú otvorené do kúzelného sveta. A takýto svet je pre nás i deti nesmierne dôležitý. Radi by sme žiakov priviedli k tomu, aby bolo pre nich čítanie

veľkým zážitkom, lebo ako povedal André Maurois: „*Čítať peknú knihu je nepretržitý dialóg, v ktorom kniha hovorí a naša duša odpovedá.*“

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Daniela Vyšňová
Základná škola s materskou školou
Školská 8
059 18 Spišské Bystré
Slovenská republika
e-mail: zsspbystre@gmail.com

POSOLSTVO KNIHY

Lubica Tomčíková

O význame knihy ako literárneho, umeleckého či náučného diela v živote mladých ľudí sa už veľa popísalo. Je známych množstvo múdrych výrokov, podľa ktorých je kniha najlepším priateľom človeka, najhlbšou studnicou poznania, nástrojom, ktorý mimovoľne a neúmyselne formuje detskú dušu. Ale je to naozaj tak? Vníma knihu a jej význam rovnako aj dnešná mladá generácia? Je čítanie kníh pre mladých ľudí dostatočne atraktívne?

Skúsenosti školskej praxe poukazujú na to, že deti dnes čítajú málo alebo vôbec nečítajú. Ak aj čítajú, majú problém prečítaný text pochopiť. Výskum OECD prezentuje výsledky, podľa ktorých sú naše deti v čitateľskej gramotnosti podpriemerné. Čitateľská gramotnosť je v tomto výskume definovaná *ako spôsobilosť porozumieť písanému textu, používať písaný text a premýšľať o ňom. Je predpokladom rozvíjania čitateľových vedomostí a potenciálu, ktorý dieťaťu umožní aktívne sa zapojiť do života v spoločnosti.*

Prečo deti strácajú záujem o knihy? Podľa psychológov dôvodov je viac: veľa času trávia na internete a pri počítačových hrách, ktoré si nevyžadujú takú námahu ako čítanie kníh. Nie sú pripravené na čitateľstvo – rodičia im síce v ranom detstve čítajú, ale neskôr nevidia čítať svojich rodičov, a teda tento návyk nemajú od koho prebrať a napokon v čase dospievania sa čítanie medzi rovesníkmi považuje za neatraktívnu činnosť. Pritom je všeobecne známe, že čítanie má vplyv na rozvoj slovnej zásoby, myslenia, fantázie, sprostredkúva informácie o okolitom svete, rozvíja sociálne vzťahy, prispieva k rozvoju sústredenia, dáva množstvo podnetov na tvorivosť, buduje osobnosť človeka.

Ako teda nadchnúť deti pre čítanie tak, aby čítali s porozumením, dokázali sa na čítaný text sústrediť, zreprodukovať ho, hovoriť o ňom? Na túto problémovú otázku hľadáme odpoveď ako väčšina ostatných škôl aj v našej základnej škole, pretože práve táto inštitúcia zostáva naďalej základným nástrojom rozvoja čitateľskej gramotnosti, ktorá sa snaží deťom vštepiť záľubu o čítanie. Upevňovanie návyku čítania od útleho detstva až po dospelosť podporujú všetky typy knižníc, najmä školské knižnice. V súčasnosti musí školská knižnica hľadať cestu k svojmu čitateľovi novými metódami, organizovať atraktívne netradičné podujatia, a tým zaujať detských čitateľov v silnej konkurencii televízie, internetu, mobilných telefónov a počítačových hier.

Základná škola, Námestie mládeže 17, Zvolen

Rovnakú cestu si zvolila aj Školská knižnica v Základnej škole na Námestí mládeže vo Zvolene. Sme plnoorganizovaná sídlisková škola, ktorá minulý rok oslávila dvadsiate výročie svojej existencie. Svojou rozlohou – 17 000m² patrí k veľkým školám, v minulosti sa aj počtom žiakov radila k najväčším školám na Slovensku. V dôsledku demografického vývoja sídliska sa počet žiakov v priebehu rokov niekoľkonásobne znížil. V súčasnosti ju navštevuje 580 žiakov.

Poslaním našej školy a jedným z jej strategických cieľov je zabezpečiť výchovu a vzdelanie všetkým žiakom s prihliadnutím na ich talent, individuálne potreby, požiadavky rodičov a pripraviť ich na reálny život aj v duchu nášho školského motta: „Naša škola – šanca pre všetkých!“ Zavádzame do života nový školský vzdelávací program s viacerými učebnými plánmi: v niektorých triedach posilňujeme vyučovanie cudzích jazykov; športovo talentovaní žiaci sú zaraďovaní do tried so športovou prípravou so zameraním na basketbal, atletiku a ľadový hokej a naopak, deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú možnosť navštevovať špeciálne triedy pre deti s poruchami učenia.

V kompetenčnom profile absolventa školy sme si ako prioritné stanovili **požiadavky na komunikačné a sociálne zručnosti** žiaka. Naším **cieľom** je, aby žiak:

- vedel primerane komunikovať v ústnej i písomnej podobe,
- dokázal vhodne prezentovať svoj názor, argumentovať,
- čítal s porozumením a následne aplikoval získané informácie z prečítaného v praxi,
- vedel získať informácie z rôznych zdrojov,
- bol kreatívny v hľadaní postupov, riešení, v prezentácii vlastných výsledkov práce,
- vedel spolupracovať v skupine, dodržiavať dohodnuté pravidlá a vedel oceniť výsledky práce iných.

Získavanie týchto zručností môže významne ovplyvniť aj školská knižnica ako kultúrne, informačné a vzdelávacie centrum. Mali sme to šťastie, že od začiatku existencie školy, bola v jej priestoroch zriadená pobočka Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene, ktorá poskytovala našim žiakom denne profesionálne knižnično-informačné služby. Ako uviedla v pozdravnom liste k 20. výročiu riaditeľka Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene Ing. Milota Torňošová: *„Knižnica sa stala synergickou súčasťou školy, založenou na úzkej spolupráci medzi pedagogickými zamestnancami školy a knižnicou. Svojou činnosťou participovala na dosahovaní spoločných cieľov: rozvoji čitateľskej gramotnosti, podporovaní tvorivosti a harmonického rozvoja osobnosti detí. Bohatou paletou vzdelávacích podujatí sa spolupodieľala na výchovno-vzdelávacom procese školy.“*

Žiaľ, z prevádzkových dôvodov činnosť pobočky bola pred niekoľkými rokmi obmedzená len na jeden týždeň v mesiaci, čo sme pociťovali ako krok späť – žiaci strácali kontakt s knižnicou, prehľad o výpožičných dňoch, narušila sa pravidelnosť návštev knižnice vo vyučovacom procese.

Naša vlastná školská knižnica v tom čase disponovala len malým knižničným fondom, ktorý bol tvorený zväčša odbornou pedagogickou literatúrou. Jej činnosť bola viac-menej formálna. A tak sa zrodila myšlienka budovať školskú knižnicu neštandardným spôsobom so zainteresovanosťou samotných žiakov. Vyhlásili sme dobročinnú zbierku kníh v akcii **„Žiaci-žiakom“**, ktorá sa stretla s nečakaným ohlasom. Od žiakov, rodičov, pedagógov sme získali množstvo hodnotných knižných titulov. Následne sme vo vedení školy dospeli k názoru, že takto darované knihy si zaslúžia na uloženie aj patričný priestor a svojpomocne sme vybudovali estetickú literárnu učebňu so školskou knižnicou. Jej súčasťou je aj malé javisko,

slúžiace na literárno-dramatické aktivity. Darom sme získali niekoľko divadelných bábok. Na vyučovanie moderných žánrov dramatického umenia je trieda vybavená aj televízorom a CD a DVD prehrávačom. V literárnej učebni sa okrem vyučovacích hodín uskutočňujú aj rôzne školské súťaže a mimoškolské aktivity. Stretáva sa tu dramatický krúžok. Aj keď sa využíva na bežné školské účely, je to netypická učebňa s príjemnou atmosférou.

Tvorivá dielňa v literárnej učebni

„Deň v rozprávke“ – podujatie pre ŠKD

Napriek takémuto riešeniu sme sa po zrušení pobočky Krajskej knižnice Ľudovíta Štúra vo Zvolene aj naďalej usilovali o revitalizáciu školskej knižnice s cieľom pravidelne poskytovať knižnično-informačné služby. Na základe vzájomnej dohody sme odkúpili časť ich prebytočného knižničného fondu – 1 500 kníh. Zakúpili sme knižnično-informačný systém. Obidve školské knihovníčky – učiteľky slovenského jazyka a literatúry absolvovali aktualizčné vzdelávanie o práci v školskej knižnici. Posun vpred v tomto smere očakávame od realizácie projektu „**Modernizácia vzdelávania**“, na ktorý sme získali finančnú podporu z fondov Európskej únie. Jedným z cieľov projektu je vybudovanie školskej knižnice ako moderného kultúrneho a informačného centra školy.

Školská knižnica už dávno nie je len miestom, kde sa požičiavajú knihy na čítanie. Popri knižnično-informačných službách **organizuje aj vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia** školy. Do svojej činnosti zaraďuje nové formy a metódy práce s používateľom školskej knižnice.

Niektoré **vyučovacie hodiny** sú odučené priamo v priestoroch školskej knižnice. Zamerané sú na prácu s informáciami, prácu so slovníkmi, encyklopédiami, resp. prácu s umeleckým textom – doplnkové čítanie konkrétneho umeleckého žánru, besedu o knihe apod. Vyučovacie hodiny v školskej knižnici (ale aj v krajskej knižnici) sa realizujú ako vstupné exkurzie v 1. a 5. ročníku s cieľom primerane veku zoznámiť žiakov so systémom fungovania školskej knižnice, motivovať ich k využívaniu jej knižnično-informačných služieb. Prínosné sú aj hodiny, ktoré si pripraví školská knihovníčka tematicky k učivu, napríklad o životopisných dátach a tvorbe autora, s pracovnými listami pre žiakov, ktoré vyžadujú z ich strany aktívne vyhľadávanie informácií.

V školskej knižnici

V čase mimo vyučovania žiaci navštevujú školskú knižnicu individuálne alebo v rámci školského klubu detí. Príťažlivou formou práce s umeleckým textom sa stáva dramatizácia literárneho diela – od krátkych ukážok a scénoh v podaní samotných detí až po vystúpenia profesionálnych hercov. Naši žiaci často navštevujú predstavenia Bábkového divadla v Banskej Bystrici alebo činohru Divadla Jozefa Gregora – Tajovského vo Zvolene. Návšteva divadla nasleduje po prečítaní diela, ale aj naopak, veľakrát zhliadnutie divadelnej hry žiakov motivuje k prečítaniu literárneho diela.

Naša školská knižnica sa vo svojej činnosti nezameriava len na žiakov školy, prirodzene jej knižnično-informačné služby využívajú aj naši pedagógovia. Okrem toho **rozširuje svoje pôsobenie aj na svojich budúcich čitateľov** – deti z blízkych materských škôl. Pozývame ich na **rôzne podujatia**: Deň v rozprávke, tvorivé dielne, predstavenia dramatického krúžku, najstaršiu ľudovú slovesnosť v podobe zvykoslovných obradov prezentuje školský folklórny súbor Vretienko. Predškôláci si chodia spoločne so svojimi učiteľkami požičať knihu, z ktorej im neskôr v materskej škole **čítajú** a odnášajú si ju ako vzácny poklad.

Návšteva detí z materskej školy

Považujeme za úspech a teší nás, že pri príprave viacerých podujatí sa do školskej knižnice vracajú aj naši bývalí žiaci, ktorí boli zainteresovaní do prípravy **Medzinárodného dňa školských knižníc**, projektu **Noc s Andersenom** apod. Pre súčasných žiakov je vzor starších inšpirujúci a motivujúci, ovplyvňujú pozitívne ich postoj k tejto problematike.

Práve túto netradičnú formu učenia sa využívame aj v interakcii starší – mladší spolužiaci. Žiaci ôsmeho a deviatego ročníka si pripravujú aktivity pre žiakov z prvého stupňa. Čítajú im ukážky z kníh, nacvičujú dramatizácie, organizujú súťaže a kvízy. Učia ich a pritom sa sami učia. Takéto aktivity majú vždy pozitívnu spätnú väzbu.

Úspešnými sa javia aj také aktivity, pri ktorých sa spájajú zdanlivo rozdielne oblasti výchovno-vzdelávacej činnosti, napríklad práca s knihou a šport. V rámci literárno-sportového dňa deti súťažia v športových hrách, ale i v literárnom kvíze, sú literárne a výtvarne kreatívni, dokážu spolupracovať vo svojom tíme na zadaných úlohách.

V snahe motivovať deti k čítaniu, podnietiť ich záujem o knihy, plánuje naša školská knižnica rozšíriť pôsobnosť aj v miestnej lokalite. V spolupráci s Občianskou iniciatívou Zvolen – Západ sa podieľa na príprave viacerých kultúrno-spoločenských podujatí, medzi najväčšie spoločné projekty patria tzv. **Dni sídliska**. Tohto roku súčasťou bude sprievodné podujatie **Deň s knihou v zelenej učebni**. Prostredie átria školy vytvára príjemnú relaxačnú zónu, ktorú chceme v tento deň sprístupniť verejnosti, najmä mládeži a pripraviť pre nich **zaujímavé aktivity**: čítanie známych kníh hercami, čítanie literárnych ukážok starších žiakov mladším, tvorivé umelecké dielne.

Podujatím školskej knižnice s najvyššou zainteresovanosťou žiakov, tešiace sa veľkému záujmu, bolo podujatie venované **Medzinárodnému dňu školských knižníc**. Zadanú tému **Školské knižnice pripravujú žiakov na život** sme zamerali na rôzne formy práce s knihou a podujatie malo názov **Hovoriace knihy**. O netradičnom vyučovacom dni žiakov informovali už vopred pútavé plagáty. Propagáciu zabezpečili aj deti z literárno-dramatického krúžku, ktoré v kostýmoch literárnych postavičiek navštívili triedy. Samotné podujatie sa uskutočnilo dňa 24. októbra 2011, a to v deň **Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**. Realizovalo sa v rôznych priestoroch školy.

„Hovoriacimi knihami“ boli dve bývalé žiačky a učiteľ školy. Prvá „hovoriaca kniha“ – bývalá žiačka, študentka bilingválneho gymnázia im porozprávala o tom, ako v španielčine napísala poviedku z prostredia indiánskeho kmeňa a vďaka tomu sa dostala na niekoľko týždňov do Španielska a do Peru. Ukázala im takisto fotografie, hudobné nástroje a tradičné oblečenie z tejto nevednej krajiny.

Druhou „hovoriacou knihou“ bola takisto bývalá žiačka, študentka Školy úžitkového výtvarníctva z Banskej Štiavnice. Priblížila žiakom proces ručnej výroby knihy – od výroby papiera, pergamenu či koženého obalu až po samotnú väzbu. Žiaci si mohli techniku výroby vlastného papiera aj sami vyskúšať.

Tretou „hovoriacou knihou“ bol pedagóg školy, zanietený cestovateľ a maratónsky bežec. Pripravil pre žiakov prezentáciu o New Yorku a o svetových bežeckých maratónoch, na ktorých sa sám zúčastnil. Žiaci si s obdivom prezreli jeho zbierku medailí.

Sprievodnými aktivitami nášho podujatia boli tvorivé dielne. V priestoroch školskej knižnice boli pre súťažiacich pripravené rozmanité činnosti s využitím kníh. Hľadali informácie, písali modernú bájku.

Pre najmenších žiakov z literárno-dramatického krúžku pripravili starší žiaci netradičné stvárnenie známej rozprávky **O medovníkovom domčeku**. Do svojho predstavenia zapojili aj malých divákov.

Dramatizácia rozprávky O medvedíkovom domčeku

Žiaci tretieho ročníka navštívili v tento deň Krajskú knižnicu Ľudovíta Štúra vo Zvolene, kde prebiehali podujatia v rámci Týždňa česko-slovenskej vzájomnosti.

Vyhodnotenie aktivít sa konalo v literárnej učebni. Úspešní súťažiaci boli odmenení peknými knihami.

Zdalo by sa, že v našej škole nemáme problém s úrovňou čitateľskej gramotnosti žiakov. Nie je to také jednoznačné. V rámci výskumu realizovaného v roku 2011 **Čítanie mládeže v Banskobystrickom kraji** boli medzi respondentmi žiakov ôsmych a deviatych ročníkov zaradení aj naši žiaci. Výsledky hovoria, že knihy pravidelne nečíta skoro 40 % respondentov a kritická je aj návštevnosť verejných knižníc.

Zmeniť túto nelichotivú štatistiku nemožno zo dňa na deň, vyžaduje si systematickú prácu celého tímu pedagógov školy. V príťažlivej činnosti pre žiakov nachádzame však už kľúč k správne riešeniu tejto neľahkej úlohy. Vidíme aj prvé výsledky, dokonca máme svojho **kráľa čitateľov**, ktorému sa dostalo miesto aj v našej školskej hymne.

A tak veríme, že poslanstvo, ktoré môže kniha človeku odovzdať, je dostatočne silné, aby ho neprestali hľadať aj súčasní mladí ľudia. Tak ako to napísali v krátkom literárnom útvare pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc**: „V tento deň neležali knihy uzatvorené, so všetkým, čo ukrývajú. S tajnosťami, príbehmi, pokým ich niekto neotvorí. Veď kniha poslanstvo sama nehovorí.“

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Ľubica Tomčíková
Základná škola
Námestie mládeže 587/17
960 01 Zvolen
Slovenská republika
e-mail: namestie.mladeze@gmail.com

III. Prezentácia možnosti používania bezpečného internetu a využívanie nových technológií v školských knižniciach

POČÍTAČOVÉ HRY JAKO FENOMÉN NOVÝCH MÉDIÍ A ŠKOLNÍ KNIHOVNY

Jan Rylich

Ať už **počítačové hry**¹ sami hrajeme, zajímáme se o ně, nebo jim naopak nemůžeme "přijít na jméno", faktem zůstává, že se jedná o mimořádně zajímavé téma. Počítačové hry jsou na jednu stranu nesmírně populární a ekonomicky mimořádně úspěšné, ale současně si jich společnost příliš nevšímá a téměř se o nich nemluví. Na jednu stranu přinášejí radost a odreagování milionům lidí, na druhou stranu proti nim lidé protestují, sepisují petice a snaží se je svázat zákony a zákazy. Je to téma stále ještě mladé, dynamické, plné mýtů a protichůdných emocí. Ale současně se jedná o **fenomén**, který zasahuje v podstatě celou naši společnost a ovlivňuje náš život na mnoha úrovních.

Odborně řečeno, počítačové hry jsou typickým příkladem tzv. "*neglected media*" – tedy médií, které mají značný význam pro společnost jako celek, ale přesto jsou touto společností "zanedbávány" a stojí v pozadí, na pomyslné druhé koleji. Je paradoxní, že filmy, televize, hudba či knihy se těší mnohem větší pozornosti médií, odborníků i obyčejných lidí, ale přitom je herní trh jako celek ekonomicky silnější než ostatní odvětví zábavního průmyslu, a "hry" pronikají např. do oblasti umění, ovlivňují psychologii a sociologii, stávají se námětem politických debat, cílem cenzury a podobně.

V tomto příspěvku bych tedy rád alespoň ve stručnosti přiblížil historii počítačových her, jejich současný vliv a význam pro celou společnost, a samozřejmě také možnosti jejich uplatnění (nejen) ve školních knihovnách. Ačkoliv už samotný název "počítačové hry" naznačuje "neproduktivní trávení volného času", domnívám se, že **hravost a zábava do knihoven patří** – stejně jako tam patří nové trendy a nové technologie.

STRUČNÁ HISTORIE POČÍTAČOVÝCH HER

Možná to bude překvapením, ale **historie počítačových her je v podstatě stejně dlouhá, jako historie samotných počítačů**. Už v dávném "počítačovém pravěku" 50. let 20. století, kdy se objevily první "mainframes" (neboli "sálové počítače"), začaly vznikat i první počítačové hry. Inspirací byly především hry deskové (piškvorky, dáma nebo šachy²) a také různé armádní simulace. V praxi se tak jednalo především o **experimenty**, ve kterých vědci zkoumali možnosti tehdejší výpočetní techniky.

Významným mezníkem byl rok **1958**, kdy vznikla v podstatě **první počítačová hra v historii, Tennis for Two**. Opět se jednalo primárně o vědecký experiment, jehož výsledkem byl simulátor tenisu fungující na osciloskopu. Význam pro herní historii spočíval především v tom, že se jednalo o první představení herní technologie veřejnosti – *Tennis for Two* byl totiž ke zhlédnutí v Brookhavenské národní laboratoři v rámci každoročního dne otevřených dveří.

¹ V rámci svého příspěvku hovořím o "počítačových hrách", ale mám na mysli hry obecně – tedy hry pro osobní počítače, hry pro herní konzole, hry pro mobilní a dotyková zařízení, hry na webech a sociálních sítích atd.

² První šachový program sestavil v září roku 1950 dokonce sám "otec informační vědy" Claude Shannon.

Druhá polovina 20. století byla obdobím **televize**. Blikající obrazovka se zejména po 2. světové válce rozšířila do většiny domácností, a především ve Spojených státech se o televizním přijímači často hovořilo jako o "*rodinném krbu 20. století*". V 70. letech se komerčnímu sektoru podařilo zkombinovat TV obrazovky a primitivní počítače – a vznikly tzv. "**arkády**", neboli **herní automaty**. Objevily se také legendární hry jako "*Breakout*", "*Space Invaders*" nebo "*Pac-Man*".

V další dekádě šel vývoj ještě o krok dál, a "videohry" se z ulic a speciálních heren dostaly přímo k lidem do obývacích pokojů. Vznikly tzv. "**herní konzole**", které se připojily k televizi a celé rodiny tak získaly novou možnost, jak se bavit a trávit společný čas. Objevily se slavné a známé společnosti jako **Atari**, **Sega** či **Nintendo**, slavné a známé konzole³ jako Atari 2600, Nintendo Entertainment System či Sega Megadrive, a samozřejmě i slavné a známé hry, kam kromě "arkádových klasik" patřily například tituly "*Super Mario Bros.*", "*Sonic the Hedgehog*", "*The Legend of Zelda*" a mnoho dalších.

Na rozdíl od arkádových hracích automatů konzolové hry ani po mnoha dekadách nezanikly a jejich vývoj pokračuje dodnes. V současné době na trhu dominují tři herní konzole: **PlayStation 3** od firmy Sony, **Xbox 360** od Microsoftu a **Nintendo Wii** (samozřejmě od Nintenda). Jen těchto tří výrobků se prodalo celkem více než **220 milionů kusů**.

Zhruba od 80. let přicházejí na scénu **osobní počítače**. Ty u uživatelů získaly značnou popularitu především díky svým možnostem a širokému využití. Bylo na nich možné pracovat, bylo na nich možné hrát hry, a na přelomu 80. a 90. k nim dorazil i další fenomén nových médií, **Internet**. Oproti arkádám a herním konzolám měly počítače také tu výhodu, že se daly průběžně "**upgradovat**", tedy zvyšovat jejich výkon a přidávat nové funkce a periferie. Pro potřeby her se tak jednalo o ideální platformu, protože dostupný výkon narůstal každým měsícem a u her se tak dramaticky zlepšovala grafika, hudba, zvuky, hratelnost, ovládání, herní mechanismy, umělá inteligence atd.

VÝZNAM POČÍTAČOVÝCH HER

Krátký pohled do historie nám ukázal, že ačkoliv se počítačové hry rozšiřují cca 40 let, přesto se jim podařilo dosáhnout poměrně významných úspěchů. V herním průmyslu se začaly točit obrovské peníze, s různými herními platformami přišly do styku stovky milionů hráčů, a hry dnes můžeme najít v podstatě všude – doma, v mobilních telefonech, ve školách, v knihovnách, nebo i v nemocnicích.

Asi nejvýznamnějších úspěchů dosahuje herní průmysl v ekonomice. Počítačové hry byly už od svých počátků (tj. arkádových automatů) velmi populární. Kupříkladu pouze automatů s hrou Pac-Man se prodalo 400.000 kusů a ačkoliv automaty fungovaly na drobné mince (tzv. "čtvrťáky", tj. 25 centů), dohromady vydělaly více než 3 a půl miliardy dolarů. Na začátku 80. let proto hovoříme o tzv. "**zlatém období arkád**" a kupříkladu v roce **1982** vygenerovaly automaty na mince zisk 8 miliard dolarů, což bylo více, než příjmy z filmového a hudebního průmyslu dohromady.

³ Jen pro zajímavost; první herní konzolí byl "*Magnavox Odyssey*" z roku 1972. Konzole v té době nedokázala zobrazovat grafiku, jen světelné body. Grafiku proto suplovaly barevné plastové fólie přikládávané na obrazovku.

Počítačové hry jsou ekonomickým velikánem i v současnosti, a navzdory všudypřítomné finanční krizi se tento trend zatím nijak nemění. Špičkové herní tituly dnes vytváří obrovská herní studia, kde pracují stovky zaměstnanců, a náklady na takové hry se pohybují i v řádu desítek milionů dolarů. Další zisky generuje herní hardware, herní periferie, digitální distribuce, sociální hry, merchandising a podobně. **Celosvětový objem herního průmyslu se odhaduje na 65 miliard dolarů.**

Kromě enormního vlivu na celosvětovou ekonomiku mají ale hry i řadu dalších nezanedbatelných důsledků. Díky úzkému propojení her a samotných počítačů si troufám tvrdit, že hry po celou dobu své existence fungovaly jako **akcelerátor výpočetní techniky**. Hry byly totiž vždy jednou z nejnáročnějších aplikací a tedy i motivací vyvíjet (a nakupovat) stále výkonnější hardware. Vedle náročných her ale existují i hry jednoduché a snadno hratelné, což pro změnu podpořilo rozmach přenosných zařízení, jako jsou tablety a chytré telefony⁴.

A i když řada lidí vnímá herní průmysl téměř výhradně komerčně až konzumně, počítačové hry jsou také významnou **součástí kultury a umění**. Nejen že patří do zábavního průmyslu (podobně jako filmy), ale jsou i plnohodnotným nástrojem umělecké tvorby. Herní či interaktivní umění má své vlastní výstavy a festivaly, a herní technologie umožnily i vznik zcela nových žánrů, jako je např. *machinima*⁵.

V neposlední řadě se počítačové hry a herní simulace stále častěji využívají i v rámci školní či mimoškolní výuky, v lékařství a v rámci rekonvalescence, nebo třeba v armádě. Existují superrealistické vojenské simulátory, existují relaxační hry určené pro pacienty s autismem či po mozkové příhodě⁶, a v souladu s ideou Jana Ámose Komenského "*škola hrou*" existují i hry výukové a vzdělávací⁷.

HRY A (NEJEN ŠKOLNÍ) KNIHOVNY

Vzhledem k významu počítačových her (a vzhledem k jejich přitažlivosti) se domnívám, že **hry by měly mít své místo i v knihovnách**. Ostatně knihovny už dávno nejsou jen "budovami plnými knih"; a naopak už bez problémů nabízejí audioknihy, kompaktní disky s hudbou, DVD s filmy nebo umělecká díla v rámci artotéky. Není tedy důvod, proč by nemohly nabízet i počítačové hry.

Kromě samotných her (ať už nainstalovaných na počítačích nebo s možností absenční výpůjčky⁸) by nejméně jeden čtenář jistě ocenil i **širší nabídku herní literatury** – od českých i zahraničních populárně naučných časopisů (jako Level, Score či PC Gamer) až po tematickou odbornou literaturu, zaměřenou na specifické oblasti (např. herní grafiku, narativitu⁹,

⁴ Kupříkladu hra "*Angry Birds*" dokázala skvěle využít dotykové ovládání prstem a dosáhla bez nadsázky fenomenálních úspěchů. Verze pro telefony, tablety i počítače už zaznamenaly více než 500 milionů stažení.

⁵ Označení vzniklo spojením slov "*machine*" a "*cinema*"; jedná se o tvorbu filmů v prostředí herních engineů.

⁶ Tyto hry často využívají i specifická ovládací rozhraní – například snímače stresu či mozkové aktivity (EEG)

⁷ Bohužel, tento trend je stále ještě patrný především v zahraničí. Pokud vím, v České republice existuje jen jediná známější vzdělávací hra, "*Evropa 2045*" (simulátor fungování Evropské unie).

⁸ Předpokládám, že možnost půjčování by byla z hlediska licencí a autorsko-právní ochrany nejsložitější, ale naděje umírá poslední a stále tak existuje šance, že se současná nevládná situace časem zlepší.

⁹ Narativita se věnuje vyprávění příběhů. Zatímco v období arkád a prvních herních konzolů byla nejdůležitější hratelnost, dnešní hry už svým hráčům nabízejí epické příběhy filmových proporcí, dramatické zvraty i emoce.

programování a podobně). Ostatně hry mají už z principu blízko k mnoha dalším tématům, jako je film, televize, umění, počítačová grafika či IT.

Věřím, že zapojení počítačových her do knihovních služeb a programu plánovaných akcí by nejen pomohlo **získat nové čtenáře** (zejména ty mladší, pro které už nejsou knihovny tolik zajímavé), ale současně by nabídlo i **nové možnosti trávení volného času** pro čtenáře stávající. Navíc by se podstatně posílila také **komunitní funkce knihoven**¹⁰. Hraní her totiž nemusí probíhat jen pasivně a individuálně, ale mohou naopak vzniknout týmové aktivity, zábavné soutěže, herní olympiády a podobně.

V této souvislosti bych rád doplnil, že kromě klasických počítačových her bych osobně velmi doporučoval vyzkoušet i nějakou **herní konzoli s pohybovým ovládním**, jako je třeba *Nintendo Wii*. Nejen, že se jedná o "zdravé hraní" s využitím pohybu, kde účastníci nesedí dvě hodiny na židli, ale mohou skákat a běhat v prostoru, ale je to také ideální nástroj pro zábavu a soupeření více hráčů. Hry pro tuto konzoli jsou navíc zpravidla bez násilného obsahu a mohou je tedy hrát doslova všichni.

Paralelně s těmito zábavnými či "volnočasovými" aktivitami by bylo samozřejmě ideální, pokud by probíhaly také **informační a vzdělávací kurzy** zaměřené na počítače, počítačové hry či herní teorii. Vzdělání je pro naši společnost klíčové, a je poměrně smutné, že školy v této oblasti až nepříjemně často selhávají. Nejedná se pochopitelně jen o počítačové hry, ale obecně o informační a mediální gramotnost, schopnost pracovat s informacemi, předcházet rizikům na sociálních sítích a podobně.

Ostatně zmiňované herní přednášky a workshopy by mohly mít význam jak pro malé čtenáře, kteří s hrami přicházejí dnes a denně do styku, tak především pro jejich rodiče, kteří se v nových technologiích tolik neorientují a často si ani neuvědomují možná rizika¹¹ – jako třeba nevhodný obsah (např. násilí), snadno dostupný placený obsah, rizika vzniku závislosti či negativní vliv na životosprávu.

ZÁVĚR

V posledních letech se zejména v důsledku rozšíření Internetu docela často setkáváme s otázkou, jestli mají knihovny ještě význam a jestli "přežijí". Věřím tomu, že svůj význam stále mají a byla by naopak velká škoda, kdyby snad jednou zanikly. Je ale nezbytné, aby knihovny nezůstávaly myšlenkami i svým konáním v minulosti, a naopak **reagovaly na nové trendy**. Stejně jako je z dnešního pohledu neuvěřitelné, že ve středověku byly knihy k policím přikovány řetězy, za pár let nám budou připadat snad stejně nesmyslné i aktuální diskuse porovnávající knihovny a Google nebo knihy a e-knihy.

Počítačové hry jsou fenoménem (nejen) nových médií. Jsou fenoménem, který se během několika dekad rozšířil po celém světě, bez ohledu na jazyk, víru nebo státní hranice. Jsou fenoménem, který během relativně krátké doby zapůsobil v podstatě na všechny aspekty naší společnosti od kultury po informační technologie, a který se stal dominantním prvkem mezinárodní ekonomiky.

¹⁰ Není výjimkou, že v knihovnách probíhají besedy se spisovateli, tematické výstavy, promítají se zde filmy atd.

¹¹ Na druhou stranu je třeba zdůraznit, že řada rizik se silně přeceňuje a medializuje; mnoho negativních aspektů se totiž netýká jen her, ale v podstatě všech našich činností, pokud je nevykonáváme s mírou.

Počítačové hry ale stále ještě patří mezi "neglected media", a navzdory svému významu zůstávají na pomyslné periférii zájmu médií, akademické sféry i odborné veřejnosti. Důvodem takového přístupu ale není "*násilí*" nebo "*zábava jen pro děti*" – demografická data a dostupné statistiky ukazují opak – ale pravděpodobnou příčinou je "neofobie", strach z něčeho nového. Tyto obavy ovšem nesdílí jen starší generace s nízkou informační gramotností, ale také "klasická média" (jako třeba televize), která na úkor počítačových her a Internetu ztrácí svůj dřívější vliv a dlouholetou dominanci.

Věřím, že si počítačové hry zaslouží mnohem větší pozornost, než aktuálně mají, a že **právě knihovny mohou být ideálním "komunikačním kanálem"**, jak tento pozoruhodný fenomén dále popularizovat, jak s ním smysluplně pracovat (v rámci volnočasových aktivit), a jak současně poskytnout čtenářům a návštěvníkům relevantní informace formou kurzů či přednášek.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Jan Rylich

Ikaros, o. s.

V zápolí 1255/33

141 00 Praha 4

Česká republika

e-mail: jrylich@gmail.com

BEZPEČNÝ INTERNET V ŠKOLSKÝCH KNIŽNICIACH, RIZIKÁ SPOJENÉ S NOVÝMI TECHNOLOGIAMI

Monika Gregussová, Miroslav Drobny

Pre veľkú časť dospelých predstavujú nové technológie predovšetkým užitočný pracovný nástroj, ale pre dnešné deti sú niečím viac. Nevedia si ani predstaviť svet, v ktorom by neexistoval internet. Narodili sa v dobe, keď sa nové technológie stali prirodzenou súčasťou života, tak isto, ako pred časom telefón či televízia. A tak ich aj vnímajú – virtuálny svet je prirodzeným rozšírením skutočného sveta, jeho súčasťou. Podľa prieskumu, ktorý roku 2008 realizoval Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v spolupráci s občianskym združením eSlovensko, takmer všetky deti zo základných škôl (97,2 %) majú prístup k internetu (Gregussová, Kováčiková, 2008). Väčšina z nich priamo doma, ale stále časť detí využíva aj iné miesta pripojenia, medzi ktoré patria napríklad školy, školské alebo verejné knižnice.

Môžeme pritom predpokladať, že tieto služby využívajú práve deti z rodín s nižším socioekonomickým statusom, ktoré doma počítač nemajú. Ich rodičia sami používajú internet málo alebo vôbec, majú nižšiu úroveň digitálnej gramotnosti a tým pádom sú menej zruční v aktívnej rodičovskej mediácii v tejto téme. V tejto skupine detí sa zároveň nachádza viac detí s rizikovým správaním. Preventívna úloha iných dospelých je preto kľúčová. Potvrďuje sa, že čím viac ľudí, vrátane rodičov, učiteľov a priateľov, sa angažuje v mediácii používania internetu, tým vyššie sú počítačové zručnosti detí, ako aj ich orientácia v oblasti bezpečného používania nových technológií (Livingstone et al, 2012).

PRÍLEŽITOSTI, RIZIKÁ A POŠKODENIE ONLINE

Z pohľadu dospelých, ktorí majú deti na starosti a snažia sa ich chrániť, vnímame často internet ako niečo nebezpečné a rozmýšľame o ňom predovšetkým vo vzťahu k ohrozeniam, s ktorými sa deti môžu pri jeho používaní stretnúť. Internet má však viac pozitívnych prínosov, z ktorých môžu deti ťažiť a získavať. Internet vytvára priestor pre zábavu a hry, ktoré prirodzene patria k detskému veku, ale aj pre prípravu do školy alebo učenie sa novým poznatkom. Deti online pozerajú videá a počúvajú hudbu, komunikujú s ostatnými prostredníctvom rôznych nástrojov (sociálne siete, instant messaging, čet, email), sledujú správy. Vyše polovica z nich sa zapája do online hier, sťahuje si filmy a hudbu či zdieľa obsah s ostatnými prostredníctvom peer-to-peer sietí. A asi štvrtina detí patrí medzi tých, ktorí na internete aj aktívne prispievajú a tvoria obsah – píšú blogy a vytvárajú stránky, navštevujú čtroomy, zapájajú sa do diskusií, zverejňujú fotografie, pohybujú sa vo virtuálnych svetoch. Deti, ktoré veľa používajú internet, majú možnosť ťažiť z jeho pozitív a majú vyššiu úroveň digitálnej gramotnosti, ale zároveň sa zvyšuje aj pravdepodobnosť, že sa stretnú s niektorými rizikami virtuálneho priestoru. Naopak, obmedzenie prístupu na internet kvôli zabráneniu stretnutiu s rizikami spôsobuje aj obmedzenie pozitívnych skúseností a príležitostí (Livingstone et al, 2012).

Pri výskume ohrození považujú odborníci za dôležité rozlišovať medzi rizikami a negatívnymi následkami (poškodením), ktoré vyvolajú u dieťaťa. To, že sa dieťa stretne na internete s niektorým z rizík, neznamená automaticky, že utrpí nejaké poškodenie, teda

zažije skúsenosť, ktorú vníma ako nepríjemnú, obťažujúcu alebo sa kvôli nej trápi. Podľa výsledkov celoeurópskeho výskumu EU Kids Online zažilo takúto skúsenosť na internete 12 % detí vo veku 9 – 16 rokov, pričom s minimálne jedným rizikom sa stretlo 46 % z nich a vo vekovej skupine 15 – 16-ročných až 69 % respondentov (Livingstone et al, 2012; Duerager, Livingstone, 2012).

Výskumníci ďalej upozorňujú aj na tzv. užitočnú mieru rizika (Livingstone, 2010). Mohlo by sa zdať, ako by ideálnym riešením bolo vytvoriť taký virtuálny priestor, v ktorom by sa deti a dospievajúci nestretávali so žiadnym rizikom. V skutočnosti neexistuje svet bez rizík – ani reálny, ani virtuálny. Deti sa tým, že čelia rizikám, učia vyrovnávať so záťažou, zvyšujú si svoju odolnosť a budujú svoj pocit kompetentnosti. Viac ako polovica z nich vie používať niektoré z prostriedkov a stratégií, ktoré ich pred rizikami chránia, ako zablokovať odosielateľa nepríjemných správ, nájsť si informácie o bezpečnom správaní na internete, nastaviť ochranu súkromia na sociálnej sieti, porovnávať informácie z viacerých zdrojov či zablokovať príjem nevyžiadaných správ a spamu (Livingstone et al, 2012). Naopak, ak sú deti vyčlenené z niečoho, čo väčšina zažíva (v tomto prípade účasť vo virtuálnom svete a jeho aktivitách), tak môže ich sebaúcta klesať – takže aj nestretávanie sa s rizikami môže spôsobiť u detí určitú mieru poškodenia (tabuľka 1).

Tabuľka 1 Faktory internetu a ich dôsledky pre dieťa

		Faktory internetu	
		Príležitosti	Riziká
Dôsledky pre dieťa	Negatívne	Digitálne (sociálne) vylúčenie	Nepříjemné pocity (subjektívne), poškodenie (objektívne)
	Pozitívne	Výhody používania internetu	Učenie sa vyrovnávať so záťažou, zvyšovanie odolnosti

Z toho vyplýva, že internet nie je skutočne nebezpečný sám o sebe. Výskyt negatívnych následkov je ovplyvnený veľkým množstvom faktorov na strane používateľa, ako sú jeho osobné a osobnostné charakteristiky, úroveň a kvalita jeho blízkych sociálnych vzťahov, socioekonomické zázemie, úroveň digitálnej gramotnosti, a závisí aj od charakteru samotnej interakcie.

„Väčšina aktivít, ktorým sa deti online venujú, môžu byť rovnako prínosné aj škodlivé – závisí to len od okolností. Niektoré sú ambivalentné – rizikové príležitosti umožňujú deťom experimentovať so vzťahmi, intimitou a identitou. To je životne dôležité v procese dospievania, ak sa deti majú naučiť ako si poradiť v dospelom svete. Rizikové príležitosti sa spájajú so zraniteľnosťou, ale rovnako aj s odolnosťou.“ (Livingstone et al, 2012)

RIZIKÁ VO VIRTUÁLNO M PRIESTORE Z POHLADU DOSPELÝCH A Z POHLADU DETI A DOSPIEVAJÚCICH

Učítelia a ostatní pracovníci s deťmi a mládežou vnímajú tému bezpečnosti pri používaní moderných technológií ako vysoko aktuálnu. Až 79 % z nich považuje za potrebné venovať sa tejto téme v preventívnych aktivitách. Ako najzávažnejšie problémy, ktoré ohrozujú deti,

hodnotia závislosť od internetu, čítania, sociálnych sietí, nasledované stúpajúcim agresívnym a vulgárnym správaním pri používaní nových technológií (ako je nadávanie alebo vysmievanie sa ostatným) a tiež závislosť od počítačových hier (Projekt Zodpovedne.sk – Vzdelávacie semináre. Spätná väzba, 2012).

Deti a dospelávajúci vnímajú ako najviac ohrozujúce riziká, ktoré súvisia so zneužitím osobných údajov a fotografií a so zoznamovaním cez internet. Tieto riziká si viac uvedomujú dievčatá, aj kvôli tomu, že sa s nimi častejšie stretávajú. Pre chlapcov je najčastejším vnímaným rizikom počítačový vírus, nasledovaný strachom z nabúrania sa do profilu a z krádeže identity: „Že niekto vytvorí profil s mojimi fotkami a doplní tam nejaké úchylné foto a bude písať ľuďom zlé veci.“ Na tretej priečke sa u chlapcov umiestňuje zneužitie osobných údajov alebo fotografií. Dievčatá sa v prvom rade obávajú „úchylákov“, zneužitia alebo znásilnenia: „Vypisovanie od starých úchylákov o nechutných veciach.“, „Nejakí obľbovači, čo vás namotajú na stretávku a niekde vás znásilnia.“ Za tým nasleduje strach zo zneužitia osobných údajov alebo fotografií: „Niekto môže zverejniť moje fotky. Napríklad kamaráti našli program, ktorý vás na základe obyčajnej fotografie vyzlečie donaha! No fuj!“ a obava z nabúrania do profilu a krádeže identity (Gregussová, Tomková, Balážová, 2011).

Tieto rozdielne pohľady môžu viesť k tomu, že dospelí budú zameriavať preventívne aktivity na oblasti, ktoré pre deti vôbec nie sú prioritou, a preto ani necítia potrebu zmeniť svoje správanie. Naopak sa môže stať, že riziká, s ktorými sa deti reálne stretávajú a aj ich vnímajú ako ohrozujúce, zostanú opomenuté.

VYBRANÉ RIZIKÁ VO VIRTUÁLNO M PROSTREDÍ

Riziká, s ktorými sa jednotlivé deti na internete stretávajú, súvisia aj s tým, ktorým aktivitám sa najviac venujú. Medzi obľúbené aktivity detí patrí čítanie, pozeranie videí, hranie hier, aktivity na sociálnych sieťach. Dievčatá strávia v porovnaní s chlapcami viac času pri čítaní a aktivitách na sociálnych sieťach, chlapci sa zase intenzívnejšie venujú hraniu hier. Ich aktivity a čas, ktorý pri nich strávia, následne ovplyvňujú to, s čím sa na internete stretávajú a ako internet vnímajú. S niektorými rizikami sa stretávajú chlapci aj dievčatá v rovnakej miere, chlapci však bývajú viac ohrození závislosťou na hraní hier alebo pozeraní pornografie, dievčatá sa zase častejšie stretávajú s rizikami, ktoré súvisia s kontaktom s inými ľuďmi, ako je napríklad sexuálne obťažovanie alebo nadviazanie vzťahu so sexuálnym agresorom. Okrem toho je dôležité nezabudnúť na to, že deti na internete nie sú len obeťami, ktoré sú ohrozené rizikami, ale k nim aj aktívne prispievajú alebo sú tými, kto ohrozuje ostatných.

Šírenie nevhodného obsahu

Na internete môže každý slobodne prezentovať svoje myšlienky, názory, či skúsenosti. Tak sa deti na rôznych stránkach, v četoch, na sociálnych sieťach, v osobných blogoch či diskusných skupinách môžu stretnúť s propagáciou rasizmu a národnostnej neznášanlivosti, násilia, anorexie a bulímie, ponukami na kúpu drog či anabolík, návodmi na sebapoškodzovanie alebo samovraždy.

Závislosti

Závislosti na internete a nových technológiách môžu mať rôznu podobu. Môže ísť o závislosť na hrách alebo online hazarde, na čítaní a sociálnych sieťach, na nákupoch či pornografii

cez internet. Je potrebné rozlišovať medzi nadmerným venovaním sa aktivitám na internete a závislosťou od nich. Sú deti, ktoré trávia veľa času hraním hier, ale ešte nie sú závislé. Závislosť od niektorej z činností na internete má podobné príznaky ako závislosť od návykových látok. Medzi príznaky takejto závislosti patria postupné obmedzovanie iných aktivít a osobných kontaktov s ľuďmi, neplnenie povinností, zhoršovanie školského výkonu, vynechávanie jedla či spánku, nutkavá potreba venovať sa závislosti. Tá je však iba dôsledkom, častokrát nevhodným riešením nejakej situácie, snahou o naplnenie chýbajúcej potreby rýchlo a bez väčšej námahy. Ak chceme riešiť závislosti, tak potrebujeme porozumieť tomu, čo sa za nimi skrýva, čo prostredníctvom nich deti získavajú, čo im chýba v ich reálnom svete a vzťahoch. Môže to byť silný pocit úspechu a spolupatričnosti so skupinou, ktoré je možné zažiť pri online počítačovej hre, množstvo ocenenia a povzbudenie, ktoré dieťa získa na sociálnej sieti, či zážitok, ak sa na čete vždy nájde niekto, s kým sa môže rozprávať a kto sa o neho zaujíma.

Zneužitie osobných údajov a fotografií

Deti si na internete, vo svojich profiloch zverejňujú na internete veľa informácií, prípadne tieto údaje zverejnia ich kamaráti. Nebezpečné je najmä zverejnenie takých údajov ako sú adresa bydliska, telefónne číslo, fotografie alebo videá (v nepríjemných alebo trápnych situáciách, v spodnej bielizni alebo s odhalenými časťami tela, v erotických pózach). Takto ich môžu kontaktovať neznámi ľudia, fotografie a videá môžu byť zneužitú na zosmiešnenie, vydieranie či kybernetické šikanovanie.

Nadväzovanie vzťahov s neznámymi

Internet je aj priestorom, kde si deti hľadajú nových kamarátov či vzťahy s opačným pohlavím. Tieto vzťahy sa prenášajú aj do reálneho sveta. Deti idú na stretnutie, pričom si nemôžu byť isté, či ten druhý je naozaj tým, za koho sa vydával. Tiež môžu nadviazať vzťah s človekom, ktorý je od nich výrazne starší a využije ich dôverčivosť, naivitu, túžbu po pozornosti a náklonnosti. V extrémnych prípadoch dochádza k sexuálnemu zneužitiu dieťaťa – priamo počas stretnutia alebo virtuálne, napríklad prostredníctvom webkamery.

Sexuálne obťažovanie

Najmä pre dievčatá je v prostredí internetu výraznou nepríjemnou skúsenosťou sexuálne obťažovanie (sexuálne narážky a komentáre, posielanie materiálov so sexuálnym obsahom, návrhy na sexuálne aktivity, požiadavky na intímne fotografie, ponuky na sexuálne aktivity za peniaze). Vnímajú to ako nepríjemný sprievodný jav pobytu v čtroomoch, s ktorým nie je možné urobiť nič iné, len to ignorovať. Na druhej strane aj dospievajúci sami k tomuto riziku prispievajú tým, že vstupujú do komunikácie s neznámymi a staršími ľuďmi, zverejňujú fotografie vo vyzývavých pózach, vedú reči o sexe a niektorí z nich na takéto ponuky zareagujú.

Kyberšikanovanie

S rozšírením moderných technológií sa výrazná časť šikanovania presunula do virtuálneho prostredia. Pre agresorov je jednoduchšie ubližovať niekomu, komu sa nemusia pozerat' priamo do očí, menej vnímajú emócie a zranenie obete, menej si uvedomujú závažnosť svojho konania a zodpovednosť zaň. Takéto šikanovanie im pripadá iba ako druh neškodnej zábavy. Pre obeť je virtuálne šikanovanie ešte závažnejšie – nemôže pred ním uniknúť nikde, ani v bezpečí domova. Ak používa mobilný telefón alebo internet, agresori sa k nej dostanú v ktorúkoľvek dennú dobu a na ktoromkoľvek mieste. Kyberšikanovanie môže mať veľa podôb, napríklad posielanie urážajúcich správ, obťažovanie prezváňaním alebo anonymnými

telefonátmi, vyhrážanie sa ublížením alebo smrťou, zverejnenie trápnych, intímnych alebo upravených fotografií alebo videí, šírenie nepravdivých informácií, nabúranie sa do profilu, krádež identity, vytváranie falošných a posmešných profilov.

PREVENCIA A OCHRANA PRED RIZIKAMI VIRTUÁLNEHO PRIESTORU – PROJEKTY ZODPOVEDNE.SK A POMOC.SK

Rodičia, učitelia a ostatní pracovníci s deťmi a mládežou hľadajú odpoveď na otázku, aký je vhodný spôsob ochrany detí pred rizikami virtuálneho priestoru. Prvým krokom v účinnej prevencii je poznať, s kým alebo čím máme do činenia, čo platí pre deti, ale rovnako aj pre dospelých. Je potrebné poznať jednotlivé ohrozenia, aby sme ich vedeli rozpoznať, keď na ne narazíme a aby sme vedeli, ako im účinne čeliť.

Pre pracovníkov a organizácie, ktoré poskytujú deťom možnosť pripojenia na internet, je užitočné poznať aj technické prostriedky zabezpečenia. V počítačoch vo verejných inštitúciách, akými sú aj knižnice, by nemali chýbať kvalitný antivírusový, antispywareový a antispamový softvér, ako ani nastavenia firewallu priamo v počítači. Odporúčaný je aj blokovací softvér, nastavenie vyhľadávača alebo operačného systému, ktoré umožňujú bezpečné vyhľadávanie, zablokovanie obsahu nevhodného pre deti (ako je pornografia, násilie a stránky na nelegálne sťahovanie softvéru a filmov) alebo spúšťanie vybraných aplikácií. Zároveň by pracovníci mali poznať možnosti nastavenia súkromia, blokovania nežiaducich osôb a nahlásenia nevhodných príspevkov a zneužívania vo vybraných službách, ktoré deti na internete používajú (ako sú sociálne siete, čtroomy, internetové databázy videí a pod.), aby vedeli byť v prípade potreby deťom nápomocní.

V projektoch, ktoré realizuje občianske združenie eSlovensko, sa zameriavame práve na to, aby sa deti naučili, ako sa pri používaní nových technológií správať zodpovedne – tak, aby neohrozili seba a ani neublížili ostatným. Pre dospelých sú projekty zdrojom informácií a nástrojov pre mediáciu v tejto oblasti.

Prostredníctvom série edukatívnych rozprávok **Ovce.sk** a portálu **Sheeplive.eu** deti upozorňujeme na riziká na internete a vysvetľujeme, ako im predchádzať. Na linku **Pomoc.sk** sa môžu deti i dospelí obrátiť, ak zažili na internete niečo nepríjemné a potrebujú pomoc alebo poradenstvo. Projekt **Zodpovedne.sk** prináša užitočné informácie predovšetkým pre dospelých, aby sa lepšie orientovali vo svete internetu a poznali možnosti, ktoré deťom prináša, ale tiež aj ohrozenia, s ktorými sa môžu stretnúť. Pripravujeme rozmanité materiály a pomôcky pre preventívne aktivity, návody a tipy, ako sa s deťmi o tejto téme rozprávať.

LITERATÚRA

Deti v sieti: Riziká virtuálneho priestoru a ochrana pred nimi. 2012. eSlovensko, Bratislava. Dostupné na: http://www.zodpovedne.sk/download/prirucka_deti_v_sieti_final.pdf.

DUREAGER, A. – LIVINGSTONE, S. 2012. *How can parents support children's internet safety?*. Dostupné na:

<http://www2.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20III/Reports/ParentalMediation.pdf>.

GREGUSSOVÁ, M. – KOVÁČIKOVÁ, D. 2008. *Sú naše deti vo virtuálnom prostredí v bezpečí? Záverečná správa z prieskumu 2008*. VÚDPaP a eSLOVENSKO, Bratislava. Dostupné na:

http://www.zodpovedne.sk/download/prieskum_na_detoch-bezpecne_na_internete.pdf.

GREGUSSOVÁ, M. – TOMKOVÁ, J. – BALÁŽOVÁ, M. 2011. *Dospievajúci vo virtuálnom priestore. Záverečná správa z výskumu 2010*. VÚDPaP a eSlovensko, Bratislava. Dostupné na: http://www.zodpovedne.sk/download/vyskumna_sprava_sk.pdf.

LIVINGSTONE, S. 2010. *e-Youth: (future) Policy Implications: Reflections on online risk, harm and vulnerability*. LSE Research Online, June 2010. Dostupné na: http://eprints.lse.ac.uk/27849/1/eYouth_%28future%29_policy_implications_%28LSERO_version%29.pdf.

LIVINGSTONE, S. et al. 2012. *EU Kids Online Final Report – September 2011*. London School of Economics and Political Science., London, United Kingdom. Dostupné na: <http://www2.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20II%20%282009-11%29/EUKidsOnlineIIReports/Final%20report.pdf>.

Projekt Zodpovedne.sk – Vzdelávacie semináre. Spättná väzba. 2012. eSlovensko, Bratislava. Dostupné na: http://www.zodpovedne.sk/download/Zodpovedne_spatna_vazba.pdf.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Monika Gregussová, Ing. Miroslav Drobný
eSlovensko, o. z. pre informatizáciu Slovenska

P. O. Box 66

840 00 Bratislava 4

Slovenská republika

e-mail: monika.gregussova@eslovensko.sk, miroslav@drobny.sk

Príloha č. 1 Metodické usmernenie č. 2/2011 k povinným evidenciám školskej knižnice

**Metodické usmernenie
č. 2/2011**

k povinným evidenciám školskej knižnice

**Časť I
Všeobecná časť**

(1) Týmto metodickým usmernením sa upravuje postup pri povinných evidenciách školskej knižnice, ktorá bola zriadená v súlade so zákonom 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov.

- (2) Metodické usmernenie upravuje postup pri
- odbornej evidencii knižničného fondu,
 - evidencii používateľov,
 - evidencii výpožičiek,
 - evidencii vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí,
 - evidencii akcií informačnej výchovy.

**Časť II
Odborná evidencia knižničného fondu**

(1) Školská knižnica vedie odbornú evidenciu v súlade s vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa upravujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach.

- (2) Odborná evidencia sa člení na
- základnú odbornú evidenciu,
 - pomocnú odbornú evidenciu.

(3) Školská knižnica v rámci základnej odbornej evidencie vedie **prírastkový zoznam a zoznam úbytkov**.

(4) Prírastkový zoznam je **základným majetkoprávnym a štatistickým dokladom** školskej knižnice. Zápis do prírastkového zoznamu obsahuje tieto **povinné údaje**

- prírastkové číslo,
- signatúru, ak sa nezhoduje s prírastkovým číslom,
- meno a priezvisko autora a názov,
- vydavateľské údaje – miesto vydania, vydavateľ a rok vydania,
- dátum zápisu,
- cenu.

(5) Školskej knižnici sa odporúča pri zápise knižničného dokumentu uvádzať aj **spôsob nadobudnutia** (kúpou, darom, výmenou, inak) z dôvodu jeho ročného štátneho štatistického vykazovania.

(6) Zoznam úbytkov eviduje všetky knižničné jednotky, ktoré z knižničného fondu ubudnú. Zápis do zoznamu úbytkov obsahuje tieto **povinné údaje**

- a) poradové číslo,
- b) prírastkové číslo,
- c) signatúru, ak sa nezhoduje s prírastkovým číslom,
- d) meno a priezvisko autora a názov,
- e) dátum zápisu,
- f) dôvod vyradenia s odkazom na doklad o vyradení,
- g) cenu.

(7) Školská knižnica v rámci pomocnej odbornej evidencie vedie najmä evidenciu periodík a evidenciu knižničných jednotiek získaných a odoslaných na výmenu.

Časť III **Evidencia používateľov**

(1) Školská knižnica vedie evidenciu používateľov.

(2) Za registrovaného používateľa sa považuje osoba, ktorá fyzicky navštívila školskú knižnicu a zaregistrovala sa alebo si obnovila svoju registráciu a požičala si aspoň jednu knižničnú jednotku alebo využila jej technické prostriedky alebo knižnično-informačné služby počas kalendárneho roka.

(3) V súlade s ročným štátnym štatistickým vykazovaním sa odporúča, aby školská knižnica delila používateľov na

- a) žiaci,
- b) učitelia,
- c) nepedagogickí zamestnanci,
- d) verejnosť, ak jej školská knižnica so súhlasom zriaďovateľa školy poskytuje knižnično-informačné služby.

Časť IV **Evidencia výpožičiek**

(1) Školská knižnica vedie evidenciu **absenčných výpožičiek** (výpožičky mimo priestorov školskej knižnice) a **prezenčných výpožičiek** (výpožičky v priestoroch školskej knižnice).

(2) Evidencia absenčných výpožičiek a prezenčných výpožičiek sa člení na

- a) evidencia kníh,
- b) evidencia periodík,
- c) evidencia audiovizuálnych a elektronických dokumentov,
- d) evidencia iných špeciálnych dokumentov.

(3) V súlade s ročným štatistickým vykazovaním sa odporúča, aby školská knižnica sledovala absenčné výpožičky a prezenčné výpožičky odbornej literatúry a krásnej literatúry zvlášť pre učiteľov a zvlášť pre žiakov.

(4) Odporúča sa, aby školská knižnica **v mesačných intervaloch predlžovala trvalé absenčné výpožičky** učiteľov. Napríklad, ak si učiteľ vypožičia dvadsať kníh na šesť mesiacov, školská knižnica by mu ich mala vo výpožičnom protokole každý mesiac predlžovať. Každá prolongácia je novou výpožičkou.

(5) Odporúča sa, aby školská knižnica evidovala aj **prezenčné výpožičky** žiakov počas **vyučovacích hodín v jej priestoroch**.

Časť V

Evidencia vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí

(1) Školská knižnica vedie priebežne evidenciu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré zorganizovala sama alebo v spolupráci s iným subjektom.

(2) Pod podujatím sa rozumie napríklad prednáška, beseda, seminár, divadelné predstavenie, rozprávkové dopoludnie alebo rozprávkové popoludnie, čitateľský maratón, literárno-hudobný program, hodina hlasného čítania, kvíz, súťaž, recitačné preteky, čitateľské dielne, tvorivé dielne.

Časť VI

Evidencia akcií informačnej výchovy

(1) Školská knižnica samostatne vedie akcie informačnej výchovy.

(2) Pod akciou informačnej výchovy sa rozumie každá akcia, ktorá bola cielene zameraná na výchovu používateľa na prácu s informáciami. Napríklad exkurzia v školskej knižnici, vyučovacia hodina, ktorá je zameraná na prácu s informáciami v triede alebo v školskej knižnici.

Časť VII

Účinnosť

Toto metodické usmernenie nadobúda účinnosť 1. novembra 2011.

Mgr. Rozália Cenigová
ústredná metodička pre školské knižnice

Príloha č. 2 Podujatia na rozvoj čitateľskej gramotnosti

PODUJATIA NA ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI

Poslaním školských knižníc je popri poskytovaní knižnično-informačných služieb aj **organizácia vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí pre svojich používateľov**. Na podporu zvyšovania informačnej gramotnosti a čitateľskej kultúry žiakov môžu využívať rôzne **formy a metódy individuálnej alebo kolektívnej práce**.

Príklady aktivít:

- exkurzie do školskej knižnice alebo do iných typov knižníc, najčastejšie verejných knižníc,
- hodiny informačnej výchovy v spolupráci s učiteľmi vo vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach alebo v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice, poprípade v priestoroch verejnej knižnice,
- pasovanie žiakov za čitateľov školskej knižnice,
- čitateľské maratóny,
- autorské besedy,
- odborné prednášky,
- tvorba vlastného leporela alebo knihy s cieľom rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu žiakov,
- dramatizácie príbehov,
- popoludnia s rozprávkou,
- literárne súťaže,
- recitačné preteky,
- hodiny hlasného čítania,
- hodiny tvorivého písania,
- rozhlasové literárne relácie,
- medailóniky pri príležitosti výročia významného spisovateľa,
- dní otvorených dverí,
- literárne karnevaly,
- literárne vychádzky,
- vianočné akademie,
- výstavky kníh a iné.

Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia môžu organizovať školskí knihovníci buď v priestoroch školskej knižnice, prípadne v priestoroch školy (v učebni, aule, telocvični), alebo po dohode s knihovníkmi z verejných knižníc v ich študovniach alebo čítárňach. Podľa potreby si môžu zapožičiavať aj informačné zdroje z verejných knižníc pre svoje podujatie. Školskí knihovníci môžu spoločne s knihovníkmi z verejných knižníc spolupracovať pri príprave a realizácii spoločného vzdelávacieho a kultúrno-spoločenského podujatia alebo im zabezpečiť účasť na ich podujatí z radov žiakov škôl.

Akcie informačnej výchovy

Informačnú výchovu ako súčasť **vzdelávacej činnosti** školskej knižnice môže školská knižnica realizovať vo forme **vyučovacích hodín**, a to ako:

- **vyučovacia hodina, ktorá je čiastočne orientovaná na prácu s informáciami**
Vyučovacia hodina by mala prebiehať v triede. Žiaci by mali dostávať úlohy typu: nájsť v obsahu učebnice kapitolu..., vyhľadaj v náučnom slovníku termín..., nájsť v texte meno autora...
- **vyučovacia hodina, ktorá je úplne zameraná na prácu s informáciami**
Vyučovacia hodina by sa mala realizovať buď v triede, alebo v školskej knižnici. Ak by učivo bolo zamerané na upevnenie takých schopností, ako je schopnosť samostatne pracovať s náučnými slovníkmi, encyklopédiami, jazykovými slovníkmi, schopnosť robiť si prehľadné poznámky, schopnosť správne citovať použité informačné pramene, schopnosť pracovať s informačnými technológiami a podobne, vyučovacia hodina by sa mala realizovať v triede. Ak by cieľom vyučovacej hodiny bolo získanie vedomostí o školskej knižnici a využívaní jej knižnično-informačných služieb v súlade s preberaným učivom, vyučovacia hodina by sa mala realizovať v školskej knižnici.
- **vyučovacia hodina v školskej knižnici alebo vo verejnej knižnici, poprípade v inom type knižníc**

Vyučovacia hodina sa dá realizovať ako:

- **exkurzia**

Cieľom exkurzie by malo byť zoznámenie žiakov s poslaním školskej knižnice, jej funkciami a úlohami, knižničným a výpožičným poriadkom, knižničným fondom, knižnično-informačnými službami, online katalógom, databázami, prístupom na internet prostredníctvom školskej knižnice a podobne. Ďalším zámerom exkurzie by mala byť motivácia žiakov k ich ďalším návštevám školskej knižnice.

- **vyučovacia hodina, ktorá je zameraná na osvojenie si správnych stratégií na vyhľadávanie informácií v súvislosti s preberaným učivom daného predmetu**

Na príprave vyučovacej hodiny takéhoto druhu by mal spolupracovať učiteľ so školským knihovníkom. V časovom predstihu by si mali vymedziť rozsah preberanej látky, zvoliť metódy práce s informáciami, pripraviť úlohy pre žiakov, zhromaždiť názorné pomôcky a rozdeliť úlohy na vyučovacej hodine. Napríklad učiteľ by mal žiakom stručne vysvetliť zadanie danej vyučovacej hodiny a určiť konkrétne úlohy. Následne by mali žiaci pracovať samostatne alebo v skupinách na ich vyriešení. Potom by mali postupne oboznamovať ostatných spolužiakov so svojimi dosiahnutými výsledkami a informovať ich o zvolených postupoch. V prípade potreby by ich mal učiteľ alebo školský knihovník upozorniť na chybné výsledky alebo nesprávne postupy.

1 PROJEKTY METODICKÉHO CENTRÁ SLOVENSKEJ PEDAGOGICKEJ KNIŽNICE PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE NA PODPORU ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI

1.1 Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc

V roku 2005 vyhlásila po prvýkrát Slovenská pedagogická knižnica ***Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc***. Samotný Medzinárodný deň školských knižníc (International School Library Day) vyhlásila Dr. Blanche Woolls, prezidentka Medzinárodnej asociácie školského knihovníctva, v roku 1999. Deň osláv stanovila na štvrtý októbrový pondelok.

Osobnú záštitu nad súťažou každý rok preberá minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Finančné prostriedky na nákup kníh podľa vlastného výberu do vlastných školských knižníc venuje víťazom súťaže sekcia regionálneho školstva Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Od roku 2007 prvé tri ocenené školské knižnice majú možnosť každoročne prezentovať činnosť svojich školských knižníc i samotné podujatia na medzinárodnej konferencii ***Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl***, ktorá prebieha v mesiaci máj.

Cieľom súťaže je **zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici, k čítaniu a poznávaniu nového.**

Téma súťaže sa každoročne mení. Doteraz boli vyhlásené tieto témy *Objavovanie dobrodružstva (2005)*, *Čítanie. Poznávanie. Konanie (2006)*, *Vzdelávanie podporované školskou knižnicou (2007)*, *Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici (2008)*, *Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu (2009)*, *Rozmanitosť, náročnosť, pružnosť: Školské knižnice majú všetko – zorganizovanie najzaujímavejšieho vyučovacieho dňa (2010)*.

Školské knižnice v rámci súťažných podujatí pripravujú najmä literárne a vedomostné kvízy, hudobno-dramatické pásma, čitateľské maratóny, prezentácie vlastnej tvorby žiakov, dramatizácie rozprávok, povestí a balád, leporelá z obrázkov najobľúbenejších kníh, literárne relácie do školských rozhlasov alebo čítanie rozprávok v obecných rozhlasoch, rozprávkové karnevaly, živé komiksy na zábavné texty, exkurzie do tlačiarň a rôznych typov knižníc, besedy so spisovateľmi, deň otvorených dverí vo svojich školských knižniciach, na ktorý pozývajú rodičov a starých rodičov svojich žiakov, ako aj ďalších členov miestnych komunit. Doplnkom väčšiny podujatí sú výstavy a burzy kníh. Školskí knihovníci na propagáciu podujatia využívajú nástenky, školské časopisy, pozvánky, webové stránky škôl a obcí, poprípade obecný rozhlas. Na svoje podujatia pozývajú aj zástupcov regionálnych printových

a elektronických médií alebo zástupcov printových a elektronických médií s celoslovenskou pôsobnosťou s cieľom oboznámiť širokú verejnosť s oslavou školských knižníc.

Tému súťaže spolu s jej propozíciami vyhlasuje Slovenská pedagogická knižnica poväčšine koncom septembra daného kalendárneho roka. Zverejňuje ju na svojej webovej stránke (www.spgk.sk), na informačnom portáli InfoLib (www.infolib.sk) a v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom, vyššími územnými celkami a krajskými školskými úradmi propaguje medzi školami.

1.2 Česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy*

Pri príležitosti **Medzinárodného mesiaca školských knižníc**, ktorý bol vyhlásený pri príležitosti 10. výročia Medzinárodného dňa školských knižníc, Národná pedagogická knižnica Komenského v Prahe (divízia Ústavu pre informácie vo vzdelávaní) spoločne so Slovenskou pedagogickou knižnicou pripravili v roku 2009 prvý ročník česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spojuje školy*.

Cieľom projektu je v mesiaci október **nadviazať kontakty medzi českými a slovenskými základnými školami a strednými školami a podporiť čítanie prostredníctvom výmeny záložiek do kníh**, ktoré žiaci môžu vyrobiť ľubovoľnou technikou.

Prínosom celého projektu je nielen nadviazanie nových kontaktov medzi školami, podpora záujmu o čítanie, zvýšenie návštevnosti školských knižníc, ale aj vytvorenie priestoru pre ďalšiu spoluprácu a prehĺbenie priateľských vzťahov medzi žiakmi i učiteľmi z partnerských škôl.

Výzvy o projekte zverejňuje Slovenská pedagogická knižnica na svojej webovej stránke (www.spgk.sk), na informačnom portáli InfoLib (www.infolib.sk) a v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom, vyššími územnými celkami a krajskými školskými úradmi propaguje projekt medzi základnými školami a strednými školami.

2 PROJEKTY INÝCH SUBJEKTOV NA PODPORU ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI

Tipy projektov:

- Čítajme si...

Čitateľský maratón organizuje **Linka detskej istoty pri SV UNICEF v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc**. Deti po celom Slovensku čítajú presne určenú knihu od jedného spisovateľa (napríklad v roku 2010 čítali knihu od Petra Gajdošíka *Zverinec na siedmom poschodí*), a to tak, že každý zapojený žiak prečíta jednu stranu. Simultánne čítanie vo všetkých mestách Slovenska prebieha v ten istý deň, v presnom určenom čase – od 9.00 do 15.00 hod. Cieľom projektu je vzbudiť v deťoch záujem o čítanie. Projekt prebieha v marci daného kalendárneho roka.

Kontakt: www.unicef.sk/ldi, www.infolib.sk

- Čítame s Osmijankom – pridaj sa aj ty!

Projekt je zameraný na rozvoj čítania a na dvíhanie jazykovej kultúry u žiakov mladšieho školského veku (7 – 12 rokov). Realizuje sa vo forme celoslovenskej čitateľskej súťaže, ktorá **prebieha od začiatku novembra daného kalendárneho roka do konca apríla nasledujúceho roka**. Súťaži sa prostredníctvom súťažného zošita, ktorý musí mať každý súťažiaci. Zošit obsahuje 8 literárnych hádaniek, ktoré hravou formou zoznamujú deti s hodnotnými dielami slovenskej a svetovej literatúry a zároveň motivujú a inšpirujú k vlastnej tvorivej aktivite. Do tohto podujatia sa zapájajú aj významné osobnosti kultúrneho a spoločenského života a profesionálne inštitúcie (galérie, knižnice, múzeá, divadlá). Súťaž organizuje nezisková organizácia Osmijanko.

Kontakt: www.osmijanko-ba.sk

- **Deň ľudovej rozprávky**

Projekt bol vyhlásený v roku 2008 pri príležitosti 180. výročia narodenia najznámejšieho slovenského rozprávkara Pavla Dobšinského. Do osláv Dňa ľudovej rozprávky sa môžu školské knižnice **zapojiť v rámci súťaže s centrálnou vyhlásenou témou**. Cieľom projektu je realizácia rôznorodých aktivít, ktorými si deti pripomenú slávneho rozprávkara. Projekt sa realizuje v mesiaci marec daného kalendárneho roka.

Kontakt: www.infolib.sk

- **Dni detskej knihy**

Organizátorom tohto projektu je BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti a Slovenská sekcia IBBY (SkIBBY je národnou sekciou Medzinárodnej únie pre detskú knihu mimovládnej organizácie UNESCO). Každoročne pripravujú podujatie **Dni detskej knihy**, ktoré sa spolu so sprievodnými podujatiami organizujú vždy v inom regióne Slovenska. Inšpiráciou tohto podujatia je Medzinárodný deň detskej knihy, ktorý si medzinárodná verejnosť pripomína 2. apríla v deň narodenia rozprávkara Hansa Christiana Andersena. Program tvoria odborné semináre, besedy, propagácia čítania v malých obciach, obecných knižniciach a školských knižniciach. Súčasťou projektu sú vernisáže výstav najkrajších kníh Slovenska a najkrajších a najlepších detských kníh jari, leta, jesene a zimy.

Kontakt: www.bibiana.sk, www.infolib.sk

- **Literárne súťaže**

S cieľom prehĺbovať literárne poznanie, vlastnú tvorivosť, kultúrnosť jazyka a pestovať vzťah k slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote môžu školskí knihovníci pomáhať svojim používateľom pri výbere vhodných textov do rôznych literárnych a literárno-výtvarných súťaží. Napríklad: **Janko Hraško ešte žije...** (literárno-výtvarná súťaž), **Škultétyho rečňovanky...** (celoslovenská súťaž vo vlastnej tvorbe žiakov škôl na Slovensku), **Detská rozprávková Žilina...** (celoslovenská literárna súťaž).

Zoznam aktuálnych literárnych a literárno-výtvarných súťaží podľa termínu uzávierky je k dispozícii na špeciálnom portáli.

Kontakt: www.muza.websity.sk

- **Murova čítareň**

Murova čítareň sa nazýva portál, ktorý je zameraný na propagáciu literatúry pre deti a jej tvorcov a aktivít, týkajúcich sa detskej literatúry.

Kontakt: www.murovacitaren.sk

- **Noc s Andersenom**

Medzinárodný projekt vznikol v Knižnici B. B. Buchlovana v Uherskom Hradišti v roku 2001, kde zorganizovali nočný program pre deti v knižnici. Klub detských knižníc, ktorý je najväčšou odbornou sekciou profesijného Zväzu knihovníkov a informačných pracovníkov Českej republiky, túto akciu začal podporovať a propagovať nielen v Českej republike, ale aj v iných krajinách.

Na Slovensku túto akciu koordinuje Spolok slovenských knihovníkov. Okrem knižníc sa spí aj v školách, občianskych združeniach a inde. V rámci tohto projektu sa organizujú napríklad rôzne súťaže, besedy, diskotéky. Cieľom projektu je prepojenie dobrodružstva a zážitkov z čítania.

Kontakt: www.knihovnabb.cz/cz/noc_s_andersenem, www.infolib.sk

Vypracovala: Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice (január 2011)

Príloha č. 3 Vyhodnotenie 3. záverečného ročníka česko-slovenského projektu
Záložka do knihy spojuje školy

Vyhodnotenie 3. záverečného ročníka česko-slovenského projektu

Záložka do knihy spojuje školy

Ústav pro informace ve vzdělávání – Národní pedagogická knihovna Komenského (od 1. júla 2011 Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského) v Prahe a Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave zorganizovali pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc **3. ročník česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy** pre základné školy a stredné školy.

Cieľ česko-slovenského projektu

Nadviazanie **kontaktov** medzi českými a slovenskými základnými školami a strednými školami a **podpora čítania** prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobia ľubovoľnou technikou.

Propagácia česko-slovenského projektu

Česko-slovenský projekt v rámci Slovenskej republiky propagovala Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, krajské školské úrady, Metodicko-pedagogické centrum, Centrálny informačný portál ministerstva školstva a informačný portál InfoLib.

Priebeh česko-slovenského projektu

Slovenské základné školy a stredné školy, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu mali vyplniť do 23. septembra 2011 elektronickú prihlášku zverejnenú na webovej stránke Slovenskej pedagogickej knižnice. Slovenská pedagogická knižnica na základe spracovaných elektronických prihlášok vytvárala partnerské dvojice medzi českými a slovenskými základnými školami a strednými školami. Následne vytvárala partnerské dvojice medzi „nezaradenými“ slovenskými školami s prihliadnutím na typ školy a počet prihlásených žiakov. V dňoch 27. – 29. septembra zaslala každej partnerskej dvojici vzájomné kontaktné údaje. Zúčastnené školy informovala, že vytváranie záložiek, ich vzájomná výmena a nadviazanie priateľských kontaktov, bude len v ich pôsobnosti. Termín ukončenia výmeny záložiek stanovila na 31. október 2011. Po tomto termíne mala každá spoluorganizujúca inštitúcia vyzvať zúčastnené školy k zaslaní informácií o priebehu celého česko-slovenského, prípadne slovensko-slovenského projektu a pripojení fotografií najkrajších záložiek.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo:

- **49 českých škôl** (45 základných škôl, 4 stredné školy) **s celkovým počtom žiakov 5 714,**
- **536 slovenských škôl** (441 základných škôl, 95 stredných škôl) **s celkovým počtom žiakov 62 769.**

Dňa 28. októbra 2011 Slovenská pedagogická knižnica poďakovala všetkým zúčastneným slovenským školám a požiadala ich o dobrovoľné vyhodnotenie česko-slovenského projektu, respektíve „slovensko-slovenského“ projektu vzhľadom na veľký počet vytvorených slovenských partnerských dvojíc.

Výber z dobrovoľného hodnotenia česko-slovenského, prípadne slovensko-slovenského projektu 259 základnými školami a strednými školami spolu s fotografiami z priebehu tvorby záložiek alebo so samotnými záložkami je dostupný na tejto webovej adrese:

http://www.spgk.sk/swift_data/source/pdf/PROJEKT%20ZALOZKA.pdf

Prijatie česko-slovenského projektu

Pedagogickí zamestnanci i žiaci základných škôl a stredných škôl opäť s radosťou privítali česko-slovenský projekt. Mnohí z nich sa tešili na nadviazanie nových priateľských kontaktov, na nové podoby záložiek. Problémom nebolo ani vytváranie „slovensko-slovenských“ partnerských dvojíc, pretože školy v rámci vyplňania elektronickej prihlášky mohli uviesť súhlas, alebo nesúhlas s pridelením slovenskej partnerskej školy v prípade nepridelenia českej školy z dôvodu prihlásenia malého počtu škôl z Českej republiky. Z 536 slovenských škôl len jedna stredná škola vyjadrila nesúhlas s prípadným pridelením slovenskej školy.

Vyjadrenia pedagogických zamestnancov:

„Žiaci sa zaujímali o školu, ktorú ste nám prideliť. Hľadali na mape, kde je Brzotín a s nadšením sa pustili do výroby záložiek. Vedomie, že niekto v tom istom čase venuje svoj čas a energiu práve nám, nás v tej chvíli skutočne naplnil pocitom spolupatričnosti.“

Zlatica Šomorjaj, Základná škola, Zohor

„Deti s nadšením, chuťou a zábavou tvorili záložky. Páčilo sa mi, že môžu niečo darovať niekomu, koho ešte nepoznajú a že takýmto spôsobom si nájdu nového kamaráta.“

Martina Skybová, Základná škola, Podhorod'

„Hneď, ako sa žiaci dozvedeli o pridenej partnerskej škole, si otvorili na internete webovú stránku tejto školy a viacerí si akosi prirodzene začali vyhľadávať rôzne zaujímavosti z oblasti geografie, histórie, spoločenského života, týkajúce sa tohto regiónu. Bolo fajn, že žiaci aj takouto formou spontánne spoznávali krásy susedného regiónu, o ktorom mali doposiaľ málo informácií.“

Veronika Bobulová, Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš

Výroba záložiek

Žiaci vyrábali záložky najmä na hodinách výtvarnej výchovy, slovenského jazyka a literatúry, občianskej výchovy, etickej výchovy, pracovnej výchovy a informatiky. Mnohí aj v rámci krúžkovej činnosti alebo v školskom klube detí či dokonca doma. Inšpirácie hľadali na internete, v knihách, časopisoch, vo svojom okolí. Pri ich výrobe použili rôzne techniky a pomôcky, napríklad z techník: kreslenie, maľovanie, lepenie, vyšívanie, štrikovanie, háčkovanie, voskovanie. Z pomôcok najčastejšie využívali pastelky, fixky, vodové farby, farby na sklo, farebné papiere, priesvitné fólie, koráliky, gombíky, bavlnky. Okrem klasických obdĺžnikových záložiek vyrobili aj netradičné ceruzkové, paličkové, v tvare zvierat, vtáčat, veselých klaunov, hokejistov a iné. Starší žiaci najčastejšie na zadnú

stranu záložiek písali svoje elektronické adresy, adresy na Facebook alebo Popec, citáty, vybrané slová, násobilku, veršičky. Kvôli pevnosti záložky najčastejšie zalisovali do fólie.

Výmena záložiek

Mnohé školy k samotným záložkám pribalili do balíka školské časopisy, bulletiny o škole, reklamné perá, rozprávkové knihy, regionálne publikácie, fotografie žiakov, ktorí sa česko-slovenského projektu zúčastnili či dokonca vlastnoručne pripravené pečivo. Päť slovenských škôl a tri české školy si na základe vzájomnej dohody vymenilo záložky a rôzne darčkové predmety pri osobnej návšteve zástupcov škôl. Niektorí žiaci na hodinách informatiky alebo slovenského jazyka a literatúry písali maily svojim kamarátom z partnerskej školy, iní zase na hodinách slohu písali listy o sebe a škole alebo s pomocou učiteľov pripravili powerpointové prezentácie so základnými informáciami o škole a regióne. V triedach, na chodbách škôl alebo v školských knižniciach robili nástenky alebo výstavy darovaných záložiek, poprípade súťaže o najkrajšiu záložku. Viaceré školy sa dohodli so svojou partnerskou školou, že zostanú v priateľskom kontakte a budú hľadať nové spôsoby spolupráce.

Vyjadrenia pedagogických zamestnancov:

„S partnerskou školou chceme ďalej pracovať na tvorbe projektov o vzájomných regiónoch. Teda žiaci z obce Čereňany vypracujú projekt o Košiciach a my projekt o Čereňanoch. Potom si vzájomné projekt vymeníme a doplníme to, čo o našom meste nenašli.“

Slávka Kalakayová, Základná škola, Hroncova, Košice

„Pozvali sme celú školu z Bieleho Potoku k nám, nech v rámci školského výletu prídu, prespia v škole, skamarátíme sa...“

Lubica Steinerová, Základná škola, Podhájska

Dúfame, že záložky budú slúžiť na to, na čo boli vyrobené – stanú sa užitočnými pomocníkmi pri čítaní kníh, vzniknú nové priateľstva a už teraz rozmyšľame nad ďalšou spoluprácou.“

Tamara, Simoníková, Základná škola, Májové námestie, Prešov

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek opäť prispela k nadviazaniu nových priateľských kontaktov medzi partnerskými školami, podporila záujem o čítanie a v mnohých prípadoch prispela k zvýšeniu návštevnosti školských knižníc.

Vyjadrenia pedagogických zamestnancov:

„Tento projekt je výborný v tom, že aj tie deti, ktoré nerady čítajú sa takto približujú ku knihám. Láka ich myšlienka, že niekto druhý na nich myslí a vyrobí pre nich darček.“

Marta Košútová, Pribinova, Zlaté Moravce

„Zapojenie sa do projektu bolo pre nás príjemným spestrením vyučovania. Pre žiaka bolo možnosťou prezentovať sa svojou prácou pred žiakmi v inom kúte našej vlasti, poslať darčkový pozdrav svojim rovesníkom v inej škole. Zároveň si pripomenuli význam kníh v ich živote, porozprávali sa o svojich obľúbených knihách.“

Jana Krišková, Základná škola, Viestova, Myjava

„Projekt bol pre nás prínosom tak v nadviazaní nových kontaktov, ako aj v podpore myšlienky, že kniha je pre náš život stále dôležitá, ba dokonca nenahraditeľná. Táto myšlienka bola motiváciou a hnacím motorom realizácie celého projektu.“

Viera Hladká, Základná škola, Rozkvet, Považská Bystrica

„Sme presvedčení, že projekt splnil svoj cieľ. Nadviazali sme nové kontakty, práca na záložkách priniesla všetkým zúčastneným radosť a veríme, že rovnakú radosť prinesie i každá prečítaná kniha, do ktorej žiaci vložia ručne vyrobené záložky od nových kamarátov.“

Daniela Žabková, Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Kežmarok

Vyjadrenie žiačky:

„Keďže celá rodina rada a veľa číta, mnoho papierikov, lístkov do kníh i na autobus sa môže stať improvizovanou záložkou. Vďaka tejto akcii si do obľúbenej knižky môžem vložiť výnimočný kúsok niečej práce, snahy a fantázie. Dúfam, že niekoho poteší trocha mojej tvorivosti aspoň tak, ako tá jeho poteší mňa.“

Zuzana Václaviková, Základná škola, J. A. Komenského, Čadca

Dôvod ukončenia česko-slovenského projektu

Česko-slovenský projekt sa ukončuje na návrh českého partnera. Z jeho strany bol vyhodnotený ako „prežitý“ a „nasýtený“ projekt. Slovenská pedagogická knižnica jeho **rozhodnutie akceptuje**. Na margo uvedených dôvodov po prvé uvádza, že výmenu záložiek odporučila Dr. Blanche Wools, prezidentka Medzinárodnej asociácie školského knihovníctva (International of School Librarianship), v roku 1999 ako stálu aktivitu. Po druhé, do troch ročníkov sa zapojilo 1 052 slovenských škôl a len 300 českých škôl, to znamená, že väčšina slovenských škôl nedostala „sľúbeného“ českého partnera. **Kvôli veľkému záujmu o túto aktivitu zo strany slovenských škôl Slovenská pedagogická knižnica bude v roku 2012 realizovať celoslovenský projekt pod názvom Záložka do knihy spája slovenské školy.**

Vyjadrenie pedagogických zamestnancov:

Naše deti, ktoré si so sebou nesú svoj hendikep, sa pri práci na záložkách odreagovali a nevedeli sa dočkať partnerských záložiek. Ďakujeme za úžasnú akciu a tešíme sa, že aj naše deti s mentálnym postihnutím mohli predviesť, aké talenty sa v nich skrývajú. A ďakujem aj za výber našej slovenskej partnerskej školy.

Jana Vašková, Špeciálna základná škola, Fándlyho, Sereď

„Sme radi, že tento projekt pokračoval aj v tomto roku, lebo má v sebe potenciál zblížovať školy a rozvíjať tvorivé schopnosti žiakov. Projekt v každom prípade oživil náš učiteľský a žiacky život. A hoci česká strana nemá záujem spolupracovať, dúfame, že projekt ostane životaschopným, lebo má význam nadväzovať takéto milé kontakty aj medzi školami z rôznych kútov Slovenska.“

Emília Černeková, Obchodná akadémia D. M. Janotu, Čadca

„Myslíme si, že práve tieto neformálne aktivity dokážu podstatnejšie rozvíjať osobnosť mladého človeka. Naši študenti, ktorí nepočuli o Giraltovcich, si samostatne zisťovali údaje o tomto meste na východe Slovenska. A čo iné si môže učiteľ želať ako samostatných a vedomostí chtivých študentov?“

Eva Lisková, Stredná odborná škola Jozefa Čabelku, Holíč

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie patrí **všetkým**, ktorí sa podieľali na príprave, propagácii, realizácii a hodnotení 3. ročníka česko-slovenského, respektíve „slovensko-slovenského“ projektu.

Menovite ďakujem **koordinátorkám za Česku republiku** Mgr. Alici Koškovej a Mgr. Radmile Indrákovej.

Úprimnú vďaku vyjadrujem **všetkým pedagogickým zamestnancom a nepedagogickým zamestnancom** za ich aktívnu účasť v česko-slovenskom projekte, za ich čas a úsilie, ktoré venovali príprave tohto projektu, za vzbudenie záujmu žiakov o túto aktivitu, za usmerňovanie žiakov pri tvorení záložiek, pri ich vzájomnej výmene a pri komunikácii s partnerskou školou. Veľká vďaka im patrí za ich šľachetnosť, lebo pomáhajú žiakom rozvíjať zmysel pre dobro, krásu a veľkorysosť.

Veľkú vďačnosť cítim aj voči **žiakom**, ktorí sa stali opäť nezvyčajnými poslami dobrosrdečnosti. Na záver osobitne **ďakujem** tým, ktorí s pokorou prijali inú slovenskú školu a vytvorili tak „slovensko-slovenské“ partnerstvo.

Mgr. Rozália Cenigová

ústredná metodička pre školské knižnice a koordinátorka za Slovenskú republiku, november 2011

Príloha č. 4 Hodnotenie 3. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy základnými školami a strednými školami

Hodnotenie
3. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy
základními školami a středními školami

(výber)

Výber české školy

„Pojali jsme jej formou povídání o oblíbené knize, listováním a četbou knih ze školní i domácí knihovny a zjistili jsme, že záložka je při četbě velkým pomocníkem. Prostřednictvím map, atlasů a interaktivní tabule jsme se seznámili s naším východním sousedem - Slovenskou republikou. Žáci se dozvěděli základní geografické údaje, ukázali jsme si fotografie slovenských měst, obcí a přírody a přečetli jsme si slovenský text. Další dny už jsme malovali, vystřihovali, tiskli a lepili. Záložek hezkých a ještě hezčích začalo přibývat, práce děti bavila a už si představovaly, koho asi jejich záložka potěší. Všichni společně věříme, že jsme dětem z partnerské školy udělali radost, a že vždy, když budou číst zajímavou nebo napínavou knihu, si vzpomenou na svého kamaráda v České republice. Odpovědí nám byl velmi pěkný dopis z naší partnerské školy a mnoho krásných záložek. A to je, jak doufáme, začátek spolupráce a přátelství s dětmi a učiteli na Slovensku.“

Olga Růžičková, Základní škola a mateřská škola, Viničné Šumice

„Naše škola se spojila se ZŠ Klátova Nová Ves z okresu Partizánske. Spaní magistrou Zuzanou Dolnou jsme si předaly informace o školách, obcích, kde žijeme a o datu předání záložek... Také chceme pokračovat v další spolupráci, psát si, mailovat apod.“

Irma Fendrichová, Základní škola, Obříství

„Práce na záložkách nám přinesla hodně krásných chvil i radost. Záložky od našich slovenských kamarádů se již objevily v rozečtených knížkách malých i větších čtenářů. A tím záložka splní to, k čemu je vlastně určena. A já doufám, že stejnou radost všem dětem přinese i každá přečtená kniha. Moc děkujeme za vyhlášení projektu, moc jsme si ho v knihovně užili!!! A těšíme se na další.“

Marta Miklová, Základní škola, Tečovice

„Oslovila jsem vedení našeho města a podařilo se mi uskutečnit osobní předání záložek. Dokonce s námi jel i vedoucí školského odboru... Návštěva byla dvoudenní a přijal nás i primátor města Nové Zámky. Domluvili jsme i další spolupráci – výměnnou výstavu české a slovenské lidové slovesnosti.“

Marcela Baurerová, Základní škola, Zborovská, Tábor

„Protože jsme byli spojeni se střední zdravotnickou školou ze Slovenska, drželi jsme se při výrobě záložek převážně zdravotní tematiky. A tak vznikly záložky ve tvaru sanitky, injekční stříkačky, teploměru, lékaře apd.“

Lenka Krejčárková, Střední škola, Výmolova, Praha 5-Radlice

Slovenské školy

„Do balíka okrem záložiek boli pribalené informácie o našej obci, škole, bulletiny o škole, mailové adresy rodičov (pre prípadnú komunikáciu so žiakmi z partnerskej školy), reklamné perá.“

Jana Hatványiová, Základná škola s materskou školou, Diviaky nad Nitricou

„Záložky zaslané žiakmi partnerskej školy si žiaci rozdelili a teraz ich aktívne požívajú ako pomôcku na hodinách čítania... Dakujeme za možnosť zapojiť sa do projektu, ktorého organizácia bola od začiatku do konca zvládnutá výborne. Aktivita potrebná na realizáciu projektu žiakov našej školy pozitívne motivovala k pracovnej činnosti a následne i chuti do čítania s použitím partnerskej záložky.“

Silvia Hrabíková, Základná škola s materskou školou, Tuhrina

„V rámci Medzinárodného dňa školských knižníc sme si jednotlivé záložky rozdali, používame ich na hodine čítania. Zo zvyšných záložiek sme si v školskej knižnici urobili nástenku.“
Mária Gondová, Základná škola, Hostie

„Sme radi, že sme sa mohli zúčastniť projektu Záložka do knihy spojuje školy. Naši žiaci na hodinách výtvarnej výchovy sa snažili podľa svojich možností a schopností pripraviť záložku, lebo vedeli, že žiaci z partnerskej školy na ňu čakajú a chceli, aby sa im záložky páčili.“
Helena Semánová, Súkromná základná škola, Giraltovce

„V mesiaci október sa naši piatáci zapojili do projektu Záložka do knihy spojuje školy. Bolo to pre nich niečo úplne nové, a tak sa s chuťou pustili do práce a pre svojich priateľov zo ZŠ Heleny Salichové v Ostrave vyrobili veľmi nápadité a vkusné záložky, ktoré sú zároveň stručnou informáciou o slovenských spisovateľoch a ich knihách i o meste Košice.“
Viera Kišová, Základná škola, Starozagorská 8, Košice

„Deti pracovali s radosťou a tešili sa na to, že môžu niekoho iného obdarovať. Keď prišiel balík z partnerskej školy... deťom sa rozžiarili oči a nevedeli sa dočkať toho, čo skrýva. Na nasledujúci deň sme všetky záložky vyložili vo vestibule našej školy a každý, kto vchádzal do budovy si zobral záložku. Aké bolo moje prekvapenie, keď som uvidel, ako si záložky prekladajú z učebnice do učebnice. Bolo to pre nich naozaj výnimočné. Tento projekt je výborný v tom, že aj tie deti, ktoré nerady čítajú sa takto približujú ku knihám. Láka ich tá myšlienka, že niekto druhý na nich myslí a vyrobil pre nich darček.

Marta Košútová, Základná škola, Pribinova, Zlaté Moravce

„Žiaci a učitelia našej školy prijali projekt veľmi pozitívne... a na hodinách výtvarnej výchovy, v predmete svet práce a v školskom klube vyrábali záložky pre svojich nových kamarátov z Českej republiky... Ich práce sme vystavili v školskej knižnici a po týždni boli rozdane žiakom v triedach, ktorí sa netajili radosťou z malého darčeka. I keď tento projekt skončil, dohodli sme sa s českými partnermi na ďalšej spolupráci. Budú to vianočné pozdravy kolektívu.“

Danica Janišová, Základná škola, Turzovka – Bukovina

„Všetkých zainteresovaných hneď chytil za srdce. Žiaci sa s vervou pustili do práce, vymýšľali, kreslili, zdobili, tvorili s jedinou myšlienkou potešiť žiakov z našej partnerskej školy ZŠ s MŠ Prakovce... Preto verím, že každá z nich skončí v knihe, ktorú bude krášiť a pri jej otvorení spomienka na nás ožije.“

Lenka Nižníková, Základná škola, J. Švermu, Michalovce

„Navzájom sme si vymenili záložky i fotografie prostredníctvom mailu. Avšak naša spolupráca týmto nekončí, chceli by sme prísť na vzájomné návštevy, lepšie sa spoznať, nadviazať kamarátstva a spolupracovať i na nejakých spoločných aktivitách.“

Viera Mikušová, Základná škola, Podzámska, Hlohovec

„Deti sa s radosťou pustili do vyhotovenia záložiek, vôbec im nevadilo, že partnerská základná škola je zo Slovenska...“

Soňa Laurová, Základná škola, Divín

„Projekt je obohatením činnosti školskej knižnice a každé dieťa použije záložku do knihy, ktorú má zo školskej knižnice vypožičanú. Deti s radosťou pripravovali ´pozdrav´ pre čítajúcich žiakov z partnerskej škola, a tiež s radosťou prijali záložku.“

Ľudmila Pokorná, Základná škola, Ščasného, Nitra

„Deťom sa nesmierne páčilo, že mohli využívať svoju fantáziu a tvorivosť pri tvorbe záložiek. Niektorí vyrobili aj dve, tri záložky. Boli šťastní, že sa mohli realizovať aj v takomto smere... Ďakujem v mene pedagogického zboru, ktorý sa zapojil do projektu za spoluprácu, za nové skúsenosti, za príležitosť ukázať, čo je v našich deťoch.“

Lenka Holotňáková, Základná škola, Pata

„... vôbec sme neboli sklamaní, že nám bola pridelená slovenská základná škola z Dolného Kubína. Po obdržaní informácií sme si hneď rozdelili prácu v jednotlivých ročníkoch, od 1. – 9. ročníka... Zo zásielky z Dolného Kubína urobím nástenku v školskej knižnici. Zvyšné záložky budú dostávať čitatelia, ktorí si prídu vypožičať knihu do knižnice.“

Zuzana Kočíková, Základná škola, Park Angelinum, Košice

„Naši žiaci tvorili záložky spolu s pani učiteľkami s radosťou a s myšlienkou: ‘Komu asi bude patriť práve tá moja záložka? Od koho dostanem milú záložku?’ A želali svojim kamarátom veľa krásnych zážitkov pri čítaní knižiek.“

Renáta Titková, Základná škola, Škultétyho, Nitra

„Skôr ako sme začali zhotovovať pre partnerskú školu záložky, pozreli sme si ich webovú stránku, kde sme sa dozvedeli, že je to krásna škola... Okrem záložiek sme napísali aj listy, kde sme sa predstavili ako trieda. Už sme si vymenili pár mailov a budeme posielat' adresy detí, ktoré si chcú dopisovať.“

Zuzana Kosztolányiová, Základná škola s materskou školou, Jasová

„My, učiteľky, sme nadviazali internetové priateľstvo a snažíme sa o to isté aj u detí...“
Renáta Bátorová, Základná škola, Malonecpalská, Prievidza

„Prebehla výmena záložiek a kontaktov. Projekt je ukončený – žiaci dočítajú knihy, odložia záložky... ale to čo sa nedá odložiť, je priateľstvo, ktoré bude medzi žiakmi pokračovať...“
Mária Farkašová, Katolícka spojená škola sv. Vincenta de Paul, Levice

„Sme veľmi radi, že sme sa mohli zapojiť do takéhoto zmysluplného a krásneho projektu. Naši žiaci prejavili o túto aktivitu veľký záujem, s nadšením vytvárali originálne a nápadité záložky... Veríme, že záložky sa stanú praktickou pomôckou pri čítaní a budú motivovať žiakov k tomu, aby častejšie siahli po knihe.“

Danka Sálusová, Základná škola s materskou školou, Liptovská Teplá

„I keď nám ako partnerská škola bola pridelená škola zo Slovenska, naši žiaci sa ochotne do projektu zapojili. Dokonca i deviataci, ktorí bývajú nad takéto aktivity 'povznesení', vyrobili pre kysuckých žiačikov krásne veselé mačky...“

L. Hrušovská, Základná škola, Podzáhradná, Bratislava

„Chceli by sme Vám poďakovať za možnosť zapojiť sa do projektu... Naši žiaci s láskou a veľkým zánietením pracovali na svojich malých dielkach, aby potešili kamarátov z Ludaníc. Prekvapením pre nás boli ich úžasné záložky, ktoré nám spríjemňujú chvíle pri čítaní. Čo je však najdôležitejšie, máme nových kamarátov, ktorí sa, ako napísali, už teraz tešia, že sa možno niekedy stretneme v inom projekte.“

Ružena Kočíšová, Základná škola, Bystrany

„Keďže žiaci chceli nadviazať aj bližšie kontakty so zavorskými deťmi, rozhodli sa, že im napíšu listy o sebe, svojej rodine, škole a prostredí, v ktorom žijú. Využili sme na to hodiny slovenského jazyka a literatúry. Osobné listy s kontaktnými adresami a záložkami sme spoločne odoslali.“

Mgr. Silvia Eštočinová, Základná škola s materskou školou, Lipovce

„Idea projektu je dobrá, pretože poskytuje priestor pre komunikáciu medzi školami a partnerstvo nemusí končiť výmenou záložiek, ale môže byť rozvíjané ďalšími aktivitami.“

Jana Klenovičová, Základná škola s materskou školou, Vlčany

„Záložky, ktoré sme dostali, mali na zadnej strane aj mailové adresy žiakov, takže verím, že to bude znamenať aj začiatok priateľských kontaktov medzi našimi žiakmi.“

Zuzana Auxtová, Základná škola s materskou školou, MPČL, Brezno

„Poskytla som im základné údaje o škole a internetovú adresu školy. Siedmáci a piataci napísali listy, ktoré som spoločne s komentárom odoslala elektronickou poštou. Okrem zásielky so záložkami sme dostali listy od žiakov a ich kontaktné adresy. Teraz je len na deťoch, ako rozvinú komunikáciu a pomôžu nadviazať spoluprácu medzi triedami.“

Daniela Vystrčilová, Základná škola, Škultétyho, Topoľčany

„Naši žiaci s radosťou vyrábali záložky, dávali do nich kus srdiečka, aby to bolo na druhej strane cítiť. Vymýšľali sme rôzne tradičné aj netradičné techniky, aby práca žiakov bola zaujímavejšia...“

Daša Lauková, Základná škola s materskou školou, Ľubochňa

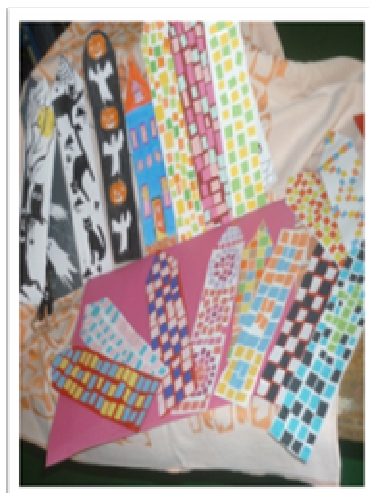
„Pod vedením svojich triednych učiteliek vzali žiaci do rúk nožnice, lepidlo, farebné výkresy a papiere, zapojili svoju fantáziu, tvorivosť a zručnosť a výsledkom bola kopa krásnych záložiek do kníh.“

Zuzana Lazorová, Základná škola, Hôrka

„Deti s nadšením, s chuťou a zábavou tvorili záložky. Páčilo sa im, že môžu niečo darovať niekomu, koho ešte nepoznajú a že takýmto spôsobom nájdu nového kamaráta...“

Martina Skybová, Základná škola, Podhorod'

„Projekt bol pre nás prínosom tak v nadviazaní nových kontaktov, ako aj v podpore myšlienky, že kniha je pre náš život stále dôležitá, ba dokonca nenahraditeľná. Táto myšlienka bola motiváciou a hnacím motorom realizácie celého projektu.“

Viera Hladká, Základná škola, Rozkvet, Banská Bystrica

„Deti sami prichádzali s nápadiami a námetmi na záložky, vyhľadávali v časopisoch a na internete... Potom si navzájom skúšali aj tie výtvarné techniky, ktoré videli u svojich spolužiakov... Najviac sme kvitovali aj pomoc rodičov, mnohí sa zapojili do práce so svojimi deťmi a tak sa prehĺbila spolupráca rodiny a školy.“

Zuzana Vargová, Základná škola s materskou školou, Zemplínske Hámre

„Dohodli sme sa, že vytvoríme páry z jednotlivých tried a naši žiaci momentálne na hodinách slohu pripravujú odpovede na pekné listy, ktoré dostali. Naši prváci sa zas rozhodli vyrobiť pre rovesníkov v Čechách... malé darčeky k Vianociam.“

Jana Crmomanová, Spojená škola, Novohradská, Bratislava

„Práca žiakov bavila, prišli s novými zaujímavými nápadiami a hlavne robili niečo pre iných. Musím oceniť aj prístup kolegov, ktorí žiakov veľmi dobre motivovali a usmerňovali. Tematicky sme záložky zamerali na našu ľudovú slovesnosť a kultúru, a tak sa nám podarilo primäť žiakov k tomu, aby "oprášili" svoje vedomosti a informácie z tejto časti našich národných dejín.“

Margita Vojteková, Základná škola, Varín

„Veľmi pozitívne hodnotím túto aktivitu medzi školami, lebo deti sú šťastné, ak môžu urobiť radosť iným rovesníkom a zároveň sa tešia, ak dostanú niečo pekné a zaujímavé.“

Božena Žišková, Základná škola s materskou školou Kataríny Brúderovej, Bratislava

„Do výroby záložiek sa na našej škole zapojili všetky triedy, od najmenších prváčikov až po deviatakov. Robili ich na hodinách výtvarnej výchovy a niektoré deti to tak chytilo, že ďalšie záložky vyrábali aj doma.“

Ingrid Bohušová, Základná škola J. A. Komenského, Sered'

„Výroba záložiek bavila viac menšie deti, ale i tie staršie sa rady zapojili, najmä na hodinách literatúry, kde mohli svoje dielka doplniť nielen kresbami, ale aj praktickými informáciami o svojich obľúbených autoroch.“

Alena Dubeciová, Základná škola, Ivor, Veľké Rovné

„Projekt sa žiakom aj učiteľkám páčil pre jeho jednoduchosť a hlavne adresnosť – žiaci presne vedeli pre koho záložky vyrábajú a myšlienka výmeny sa im pozdávala – na záložky od kamarátov z druhej školy sa tešili. Obdržané záložky boli nielen pekným darčekom pre žiakov,

ale vďaka rôznorodosti aj motiváciou pre učiteľky vyrobiť podobné záložky niekedy v budúcnosti.“

Mária Tremková, Základná škola, Vinosady

„Tento projekt hodnotíme veľmi kladne, veríme, že do budúcnosti budú záložky pre našich žiakov nádhernou inšpiráciou – siahnuť po knihe.“

Iveta Majerová, Základná škola, Trieda SNP, Banská Bystrica

„Sme veľmi radi, že projekt pokračuje a naše deti môžu nadväzovať nové priateľstvá aj takto netradične. My sme dostali partnerskú školu zo Slovenska, ale naším deťom to vôbec neprekážalo. Rýchlo sa vrhli do príprav záložiek... A aj napriek tomu, že záložky od kamarátov ešte nemáme, už teraz vymýšľame, aké vianočné pozdravy poputujú do Slatiny.“

Marcela Ruňaninová, Základná škola s materskou školou, Kalná Rostoka

„Výmenu záložiek niektoré triedy využili na predstavenie svojej triedy, záujmov detí a odovzdanie pozdravov deťom z partnerskej [českej] školy. Žiakov najviac motivovala snaha urobiť radosť rovesníkovi z inej a pritom blízkej krajiny. Snažili sa o čo najoriginálnejšie spracovanie svojej záložky.“

Martina Vargová, Základná škola, Mierová, Bratislava

„Bola to veľmi pekná práca. Tešilo nás, že niekomu neznámemu urobíme radosť.“

Nikola Mažaryová, Základná škola, Turčianske Teplice

„Žiaci si dávali záležať, aby ich záložka bola niečím zaujímavá a spravila niekomu radosť. Neraz zaznela pri práci otázka: „Bude sa im moja záložka páčiť“? alebo povzdych „Ktovie, kto si vyberie moju záložku...“

Silvia Adamcová, Základná škola s materskou školou, Zavar

„Začiatok školského roka sa nám vždy niesol v znamení záložiek. Žiaci si vytvorili aj školskú pranostiku – Keď sa blíži október, záložku vždy do školy ber.“

Erika Cipovová, Základná škola, Lehota pod Vtáčnikom

„Deviatci vytvorili pre žiakov – prvákov záložky v podobe bábik, lietadielka či zvieratka, aby sa malému žiačikovi z českej školy čo najviac priblížili.“

Kvetoslava Cehelská, Základná škola s materskou školou, Hrabkov

„Žiakom sa projekt hneď zapáčil a s chuťou pracovali na výrobe záložiek pre žiakov partnerskej školy... Dostali sme aj naspäť milé záložky a sprievodný list od pedagógov aj s fotkami a pozdravom od žiakov.“

Vierka Kaníková, Základná škola, Janského, Žiar nad Hronom

„Spolupráca bola dobrá, dohodli sme sa, že v nej budeme pokračovať i naďalej. Žiaci z našej školy si budú so svojimi kamarátmi z partnerskej školy dopisovať.“

Katarína Striežencová, Základná škola s materskou školou, Slatina nad Bebravou

„Zložky sa našim deťom páčili, pretože boli pripravované s láskou a citom.“

Jana Poláčková, Základná škola, Kráľová nad Váhom

„Pri ich tvorbe si žiaci i učitelia kládli za cieľ, aj touto cestou spríjemniť mladým čitateľom z partnerskej školy čítanie.“

Eva Timárová, Základná škola, Budkovce

„Dúfame, že záložky budú slúžiť na to, na čo boli vyrobené – stanú sa užitočnými pomocníkmi pri čítaní kníh, vzniknú nové priateľstvá a už teraz rozmýšľame nad ďalšou spoluprácou.“
Tamara Simoníková, Základná škola, Májové námestie, Prešov

„Do tohto projektu sa zapojili žiaci zo sociálne znevýhodneného a málo podnetného prostredia. Sú to žiaci, ktorí navštevujú 0. – 4. ročník. Myšlienka urobiť radosť niekomu inému, ich veľmi zaujala.“
Katarína Lutterová, Základná škola, SNP 13, Spišské Vlaky

„Projekt sme ukončili návštevou Základnej školy v Nitrianskych Hrnčiarovciach, ktorá nám bola v rámci projektu pridelená. Z našej školy sa výmeny záložiek zúčastnili žiaci z 1. – 9. ročníka. Každú triedu reprezentoval jeden žiak, ktorý za ňu odovzdával záložky.“

Anna Ponechalová, Základná škola Žofie Bosniakovej, Teplička nad Váhom

„Zoznámili sme sa so Základnou školou v obci Plavé Vozokany. Vymenili sme si s ňou záložky a pani riaditeľka pridala aj bulletin o ich obci a škole. S radosťou odovzdávame tieto informácie našim žiakom.“

Jela Strančiaková, Základná škola s materskou školou J. Lajčiaka, Pribylina

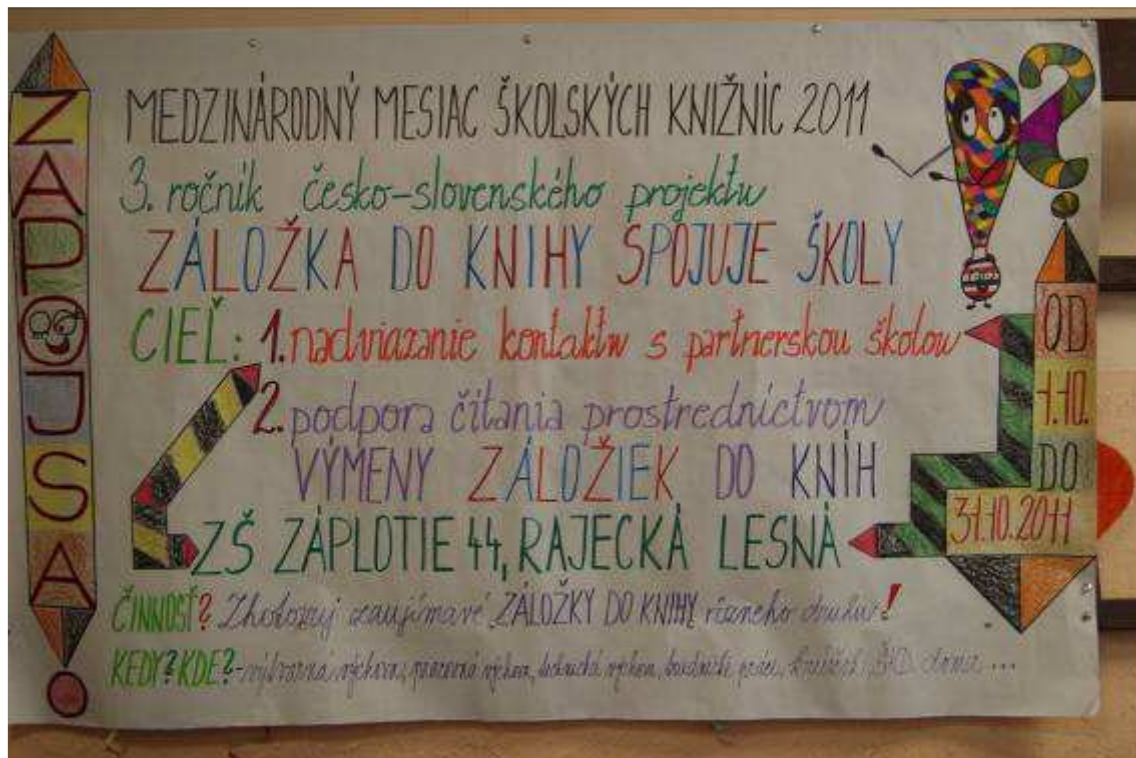
„Bol to jeden z projektov, do ktorého sa deti s radosťou zapojili. Pri výrobe záložiek sme použili rôzne techniky podľa veku, schopností a záujmu detí. Snažili sme sa, aby našich kamarátov z partnerskej školy zaujali nielen farebnosťou, rôznym tvarom, ale aby boli aj poučné. Preto sme na zadnú stranu väčšiny umiestnili rozličné potrebné informácie, či už vybrané slová, násobilku, anglickú gramatiku. Niektorí si mohli prečítať krátku rozprávku, či básničku. Iní by sa možno radšej zabavili, pre tých sme prilepili osemsmerník, krížovku...“

Agnesa Fuková, Základná škola s materskou školou pri zdravotníckom zariadení, Nitra

„Deti boli myšlienkou nadviazať kontakt s inou školou nadšené a s radosťou sa pripravovali pre svojich kamarátov záložky do kníh... Nezostali sme však iba pri záložkách, napísali sme si informačné listy o našich školách a žiaci 3. ročníka si navzájom vymenili adresy.“

Mgr. Beáta Karáčová, Základná škola, Sľažany

„... projekt bol pre nás prínosom, ukázal nám šikovnosť našich aj partnerských žiakov a skutočnosť, že ak žiaka niečo zaujme, chce sa prezentovať, chce ukázať svoje schopnosti a kvality a v neposlednom rade, má záujem rozširovať svoje priateľské vzťahy a komunikovať.“

Klára Vrbová, Základná škola, Semerovo

„Hoci nám v rámci tohto ročníka nebola pridelená partnerská škola z Čiech, ale z východného Slovenska, konštatujeme, že naše deti s rovnakou láskou, radosťou a usilovnosťou vytvorili rozmanité záložky pre svojich kamarátov z Košíc.“

Miriám Sedláčková, Základná škola, Tribečská, Topoľčany

„Výroba záložiek našich žiakov tak pohltila, že aj doma zhotovovali ďalšie záložky. Tie najkrajšie z nich sme tiež pribalili do balíčka pre žiakov zo Základnej školy v Nemšovej.“

Eva Javorská, Základná škola s materskou školou, Budimír

„Na prípravu záložiek pre spolužiakov z partnerskej školy (Základnej školy s materskou školou v Bánove) sa žiaci tešili. Pri ich výrobe volili rôznorodé i menej tradičné techniky. Okrem maľby a kresby niektorí záložky háčkovali, pletli, vyšívali, kombinovali látky a papier a iné materiály.“

Kristína Tirpáková, Základná škola, Ľubotín

„Projekt podľa mňa splnil svoj účel, chápali sme záložky ako prostriedok na prítiahnutie detí ku knihe, na zlepšenie čitateľských zručností. Deti strávili pri ich vytváraní príjemné chvíle, podarované záložky použijú pri čítaní kníh.“

Daniela Bajžíková, Základná škola s materskou školou, Ludanice

„... v tomto školskom roku sme sa prvýkrát zapojili do česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy. Je to pekná myšlienka, ako vzbudiť záujem o čítanie a nadviazať kontakt so školou v Českej republike.“

Iveta Novodomská, Základná škola A. Sládkoviča, Pionierska, Sliach

„Žiaci sa prejavili veľmi kreatívne, zapájali sa nielen do výtvarných prác, ale i písania sprievodných listov s ponukou mien na dopisovanie.“

Monika Slezáková, Základná škola, Raková

„Výroba záložiek nám poskytla možnosť získať nové typy na čítanie kníh, pretože pri ich zhotovovaní sme sa rozprávali o obľúbených knihách a literárnych hrdinov. Zároveň sme v Čechách získali nových priateľov, pre ktorých sme záložky zhotovili.“

Jana Válkyová, Základná škola Juraja Fándlyho, Sered'

„Každoročne sa zapájame do projektu a nebolo tomu inak ani v tomto 3. ročníku. Myslím si totiž, že takouto nenásilnou a dnes aj netradičnou a tvorivou formou môžeme prispieť k šíreniu vedomostí o literatúre, o knihách a tiež o význame a zmysle priateľstva. Uvedomujem si, že je mojím poslaním a myslím to naozaj úprimne, aby som deťom, mojim žiakom ukázala možnosť výberu a slobodného rozhodnutia. Ak mnohé z nich aj vďaka tomuto nádhernému projektu siahli po knihe, účel bol naplnený...“

Denisa Horváthová, Základná škola V. Beniaka s materskou školou, Chynorany

„Zložky sa našim deťom páčili a na hodinách vlastivedy sa zoznámili s regiónom v okolí Žiaru nad Hronom...“

Mária Malinová, Základná škola, Dr. Daniela Fischera, Kežmarok

„Zapojenie sa do projektu bolo pre nás príjemným spretrením vyučovania. Pre žiakov bolo možnosťou prezentovať sa svojou prácou pred žiakmi v inom kúte našej vlasti, poslať darčekový pozdrav svojim rovesníkom v inej škole. Zároveň si pripomenuli význam kníh v ich živote, porozprávali sa o svojich obľúbených knihách.“

Jana Krišková, Základná škola, Viestova, Myjava

„Zložky sme využili aj pri akcii Medzinárodný deň školských knižníc, keď sme pre rodičov a občanov obce pripravili program spojený s výstavkou kníh a zložiek.“

Alena Grešíková, Základná škola s materskou školou, Bukovce

„Deti s veľkým nadšením googlili na internete, kde ten Zohor (naša partnerská škola) vlastne leží a ako to tam vyzerá. Nikdy predtým o tomto meste nepočuli. A o to s väčšou radosťou sa pustili do výroby záložiek.“

Erika Farkašová, Základná škola s materskou školou, Brzotín

„Naša škola sa v rámci tohto milého projektu spriatelila s deťmi i pedagógmi zo ZŠ s MŠ Ostrov u Lanškrouna (Česká republika). Vymenili sme si nielen krásne záložky, ale i pekné knihy. My sme im poslali Danku a Janku a oni zase nám Povídání o pejskovi a kočičce.“

Dana Palatinusová, Základná škola s materskou školou, Selec

„Projekt hodnotím nielen ako skvelú možnosť nadviazania kontaktu s inými školami, jedinečnú príležitosť prezentovania sa škôl, ale predovšetkým ho vnímam ako výborný prostriedok na rozvíjanie záujmu detí o čítanie a knihu.“

Mgr. Mária Lužicová, Cesta na vršku, Marcelová

„Svoju partnerskú školu Špeciálnu základnú školu v Klenovci sme spoznávali prostredníctvom ich internetovej stránky. Projekt bol pre našich žiakov novým a obohacujúcim poznatkom.“
Tatiana Spišiaková, Špeciálna základná škola, Žehrianska, Bratislava

Stredné školy

„Sme radi, že tento projekt pokračoval aj v tomto roku, lebo má v sebe potenciál zblížovať školy a rozvíjať tvorivé schopnosti žiakov. O to viac sa to cení pri stredoškólákoch, ktorí takto môžu zúročiť svoje výtvarné zručnosti nadobudnuté v základnej škole. Projekt v každom prípade oživil náš učiteľský a žiacky život.“

Emília Černeková, Obchodná akadémia D. M. Janotu, Čadca

„... projektu sme sa zúčastnili po prvý raz. Musím skonštatovať, že nikto zo žiakov ani učiteľov nevyjadril sklamanie, že nám bola pridelená len slovenská škola. Samozrejme, stredoškóľákov treba len trošku do aktivít motivovať a povzbudiť, ale potom sme často prekvapení, čo všetko sa v nich skrýva... Ďakujem Vám za inšpiráciu, podujatie skutočne obohatilo život na škole.“

Gabriela Szalayová, Obchodná akadémia, Račianska, Bratislava

„V elektronickej správe každá zo škôl v krátkosti predstavila svoju školu. Na hodinách etickej výchovy a v čase mimo vyučovania žiaci kreslili a vytvárali záložky do kníh...“

Erika Žillová, Športové gymnázium, SNP, Košice

„... výmenu záložiek s gymnáziom zo Zlína sme zrealizovali pri osobnom stretnutí zástupcov gymnázia (6 učiteľov) a ich žiakov (38 žiakov), ktorí nás navštívili v našej škole 13. – 14. októbra 2011. My im návštevu oplátíme na jar budúceho roku.“

Mgr. Ľubica Tóthová, Gymnázium Antona Vrábla, Levice

„Súčasťou projektu bolo niekoľko sprievodných akcií. Inšpiratívnou bola súťaž o najkrajšiu a najoriginálnejšiu záložku, či súťaž o najstaršiu, najhrubšiu a najväčšiu knihu vo vlastnej školskej knižnici. Záložky sa stali akýmsi posolstvom priateľstva, súdržnosti, ale i hravosti a tvorivosti. Časť z nich sme venovali Detskému oddeleniu Knižnice G. F. Belopotockého, časť chceme venovať čitateľom v našej školskej knižnici.“

Ivana Romanová, Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš

„V prvom rade sa Vám chcem poďakovať za organizáciu tohto projektu, ktorý umožnil študentom prejaviť talent a urobiť radosť iným... Verím, že obdarovaní žiaci využijú záložky pri čítaní zaujímavej knihy.“

Adela Husárová, Spojená škola, Žilina-Bytčica

„... niektorí žiaci prišli do školskej knižnice len tak – sami od seba – a vyhotovili záložky.“

Éva Fülöp, Stredná odborná škola Jozefa Szakkayho, Grešákova, Košice

„Žiaci vytvorili záložky, kde na jednej strane uviedli citáty, ktoré najlepšie vystihujú ich vzťah ku knihám. Na druhej strane záložky predstavili našu školu a seba, tí, ktorí chceli, uviedli aj kontakt na svoj mail prípadne Facebook. Veria, že študenti z partnerskej školy sa im čoskoro ozvú.“

Zuzana Tomková, Hotelová akadémia, Prešov

„Témou našich záložiek bolo mesto, v ktorom študenti študujú, Holíč a citáty slávnych osobností... Myslíme si, že práve tieto neformálne aktivity dokážu podstatnejšie rozvíjať osobnosť mladého človeka. Naši študenti, ktorí nepočuli o Giraltovciach, si samostatne zisťovali údaje o tomto meste na východe Slovenska, a čo iné si môže učiteľ želať, ako samostatných a vedomostí chtivých študentov?“

Eva Lisková, Stredná odborná škola Jozefa Čabelku, Holíč

„Do projektu sme sa zapojili druhýkrát. Žiaci kvinty a tretiaci na hodinách Umenia a kultúry... ľubovoľnou technikou vyrobili záložky do knihy. Nakoniec ich ozdobili spoločným poznávacím znamením – vlnenou bambuľkou.“

Martina Balogová, Gymnázium Krompachy

„... sme na našej škole usporiadali Čitateľsko-kreatívne popoludnie, ktoré pozostávalo z triedneho čitateľského maratónu a tvorby záložiek. Mnohí študenti po dlhšej dobe, bohužiaľ alebo chvalabohu, držali v rukách umeleckú literatúru, čítali úryvky a niektorých to naštartovalo knihu i dočítať.“

Monika Garaiová, Obchodná akadémia, Šurany

„Aj ja by som prostredníctvom našich žiakov a učiteľov chcela poďakovať Vám za takúto aktivitu v čase, keď už žiaci veľmi málo pracujú s knihou a počítače knihy vytláčajú.“

Beáta Mozolová, Stredná zdravotnícka škola, Nitra

„Žiaci sa tešili, že môžu vyrábať darčeky vo forme záložiek pre svojich kamarátov, keďže majú radi pracovné vyučovanie.“

Danka Čekanová, Spojená škola, Lipany

„Naši žiaci sa projektu potešili. Mohli naplno rozvinúť svoju fantáziu a tvorivosť...“

Eva Tomková, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Michalovce

„Aj nás učiteľov potešilo nadviazanie kontaktov a výmena informácií, propagačných materiálov, časopisov s partnerskou školou. Na internetovej stránke školy sme informovali o tomto projekte a jeho priebehu aj rodičov a priateľov školy.“

Mariana Masnicová, Gymnázium, Školská, Tvrdošín

„Žiaci si vyžiadali ďalšie kontakty na Facebook a Pokec, keďže toto je dnes ich najbežnejší spôsob komunikácie a kontaktov.“

Eva Malíšková, Gymnázium sv. Františka Assiského, Levoča

„O výmenu záložiek sme sa postarali osobne – začiatkom novembra sme spolu so žiakmi navštívili našich českých partnerov priamo v ich škole, kde nás viac ako srdečne privítali a ukázali nám úžasné priestory, v ktorých vyrábali záložky do kníh. Okrem výmeny záložiek sme sa dohodli na ďalších spoločných projektoch, ktoré v blízkej budúcnosti radi zrealizujeme.“

Pavla Leščáková, Spojená škola internátna pre žiakov so zrakovým postihnutím, Levoča

„Mládež pracovala poctivo na návrhoch a využívala svoju tvorivosť a fantáziu. Používali sme rôzne techniky kreslenia, počnúc používaním vodových a temperových farieb, až po koláž. Práca deti veľmi bavila a príjemne sme sa pri tom bavili.“

Jana Babjarová, Súkromná praktická škola, Prešov

„Žiaci našej školy sa s radosťou a s veľkým záujmom zapojili do tohto úžasného projektu, v ktorom mohli preukázať vlastnú tvorivosť a záujem o rovesníkov z iného mesta. Páčila sa im možnosť nadobudnúť nových kamarátov takýmto nevšedným spôsobom. Na hodinách výtvarnej výchovy pracovali so zánietením a zvedavosťou.“

Marína Babjaková, Spojená škola, Športové gymnázium, Slančíkovej, Nitra

„Myslím si, že daný projekt prispel k nadviazaniu kontaktov medzi českými a slovenskými školami a vytvoril priestor aj na ďalšiu spoluprácu do budúcnosti.“

Anna Kasanická, Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok

„Sme radi, že sa nám podarilo zrealizovať projekt.“

Anna Procházková, Stredná odborná škola obchodu a služieb, Budovateľská, Komárno

Príloha č. 5 Vyhodnotenie 7. ročníka „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 24. októbra 2011

**Vyhodnotenie 7. ročníka
„Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“
k Medzinárodnému dňu školských knižníc
24. októbra 2011**

Dňa 20. septembra 2011 vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave 7. ročník „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 24. októbra 2011 na tému *Školské knižnice pripravujú žiakov na život* (School Libraries Empower Learners for Life).

Osobnú záštitu nad súťažou prevzal minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugen Jurzyca.

Cieľ súťaže

Zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového.

Propagácia súťaže

Súťaž propagovala Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, krajské školské úrady, Metodicko-pedagogické centrum, Centrálny informačný portál ministerstva školstva a informačný portál InfoLib.

Priebeh súťaže

Podmienkou súťaže bolo, aby **školská knižnica zorganizovala podujatie k Medzinárodnému dňu školských knižníc** na tému *Školské knižnice pripravujú žiakov na život* **práve 24. októbra 2011**. Stručný popis svojho podujatia mala zaslať poštou najneskoršie do 4. novembra 2011 na adresu Slovenskej pedagogickej knižnice, Hálova 6, 851 01 Bratislava 5, spolu s povinnými údajmi (názov a sídlo školy, e-mail školy, meno riaditeľa školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a hodnotenie podujatia 12 žiakmi, 4 – 6 fotografií z priebehu podujatia). Každá škola mohla do súťaže prihlásiť len jedno podujatie.

Odporúčanie

Školským knižniciam sa odporúčalo, aby na svoje podujatia pozvali rodičov žiakov, zriaďovateľa školy, predstaviteľov miestnej samosprávy, prípadne iných členov miestnej komunity.

Vyhodnotenie súťaže

Do súťaže sa prihlásilo **304 školských knižníc**, z toho **241** školských knižníc v základných školách a **63** školských knižníc v stredných školách.

Odborná komisia, zložená zo zástupcu vyhlasovateľa súťaže, zástupcu školského úradu a zástupcu školských knižníc, **nehodnotila podujatie 19 školským knižniciam**. Dôvodom vyradenia z hodnotiaceho kola boli formálne chyby (napríklad nedodržanie termínu podujatia – 24. október 2011 a odoslanie popisu podujatia po uzatvorení súťaže). Do hodnotiaceho kola súťaže postúpilo **285 školských knižníc**, z toho **228 školských knižníc** v základných školách a **57 školských knižníc** v stredných školách.

Odborná komisia hodnotila každé podujatie v troch kategóriách. V kategórií A hodnotila, či bolo **podujatie v súlade s témou Školské knižnice pripravujú žiakov na život**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 20 bodov po 0 bodov. V kategórií B hodnotila **originalitu a vtipnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 20 bodov po 0 bodov. V kategórií C hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov** (názov a sídlo školy, e-mail školy, meno riaditeľa školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a hodnotenie podujatia 12 žiakmi, 4 – 6 fotografií z priebehu podujatia), a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie bolo určené výsledné poradie.

Cena súťaže

Odborná komisia udelila **prvé miesto** s finančnou odmenou **1 000 €**, **druhé miesto** s finančnou odmenou **800 €**, tretie miesto s finančnou odmenou **500 €** štvrté až piate miesto s finančnou odmenou **350 €**

Ocenené školské knižnice môžu použiť finančné prostriedky na nákup kníh podľa vlastného výberu do svojich knižničných fondov.

Vítazi súťaže

1. miesto – Základná škola s materskou školou, Stará Bystrica – 150 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom „Číta celá dedina“, ktoré sa skladalo zo štyroch aktivít. V rámci prvej aktivity „Škola v literárnom svete“ žiaci v kostýmoch literárnych hrdinov hrali divadelné scény, spievali, tancovali. Druhú aktivitu „Hurá za najmladším čitateľom“ uskutočnili na návšteve v materskej škole. Žiaci – rozprávkové bytosti čítali škôlkarom zaujímavé príbehy. V rámci tretej aktivity „Do čítania sme celí draví“ sa žiaci rozprchli po celej dedine. Čítali z knihy vodičom na čerpacej stanici, krajčírkam v dielni, predavačkám v obchode, kaderničke a vôbec všetkým okoloidúcim. Štvrtú aktivitu „Zasadíme čitateľské semä do starobystrickej zeme“ realizovali formou „flash mob“. Pozvali občanov dediny na 12. hodinu na svoje Námestie sv. Michala pod Slovenský orloj na spoločné trojminútové čítanie.)

2. miesto – Základná škola s materskou školou, Školská, Spišské Bystré – 141 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom „Zrkadla nášho regiónu“, v rámci ktorého prezentovali folklór, kroje, remeslá, nárečia, miestne povestí a zvyklostí s cieľom skĺbiť odborné poznatky s tvorivými čitateľskými aktivitami. Napríklad žiaci prvého ročníka si s pani učiteľkou prečítali rozprávku „Zlatá priadka“ a potom im skutočná priadka predviedla ukážky pradenia, ktoré doplnila rozprávaním o tomto remesle. Žiaci druhého ročníka si najskôr pripravili výstavku z vecí využívaných v minulosti a následne vytvorili encyklopédiu

„Porovnávanie predmetov a práce ľudí v minulosti a dnes“. Na záver aktivity navštívili miestnu obuvnícku dielňu.)

3. miesto – Základná škola, Námestie mládeže, Zvolen – 138 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom „Hovoriace knihy“. Jednotlivé knihy predstavovali bývali študenti školy a súčasný učiteľ školy, ktorí žiakom rozprávali svoje vlastné príbehy. Napríklad prvá študentka bilingválneho gymnázia rozprávala žiakom o tom, ako v španielčine napísala poviedku z prostredia indiánskeho kmeňa a ako sa vďaka nej dostala na niekoľko týždňov do Španielska a Peru. Druhá študentka Školy úžitkového výtvarníctva v Banskej Štiavnici im porozprávala o ručnom zhotovení knihy – počnúc výrobou papiera až po samotnú väzbu. Učiteľ školy, maratónsky bežec, prezentoval svetové bežecké preteky. Všetky tieto aktivity boli doplnené tvorivými dielňami.)

4. miesto – Základná škola, Hlavná, Lok – 136 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom „Človek má len jedno zdravie – to je známa vec. Chceš sa oňho dobre starať? Do školskej knižnice bež!“). V rámci podujatia žiaci zrealizovali štyri aktivity, ktoré boli zamerané na dodržiavanie zásad správnej životosprávy. Splnenie zadania každej aktivity vyžadovalo najskôr vyhľadanie potrebnej náučnej literatúry v školskej knižnici, výber informácií a ich spracovanie vo forme plagátu. Napríklad žiaci hľadali informácie o tom, čo má obsahovať zdravá strava. Následne do nakreslenej potravinovej pyramídy nalepovali jednotlivé druhy potravín a počet doporučených porcií, navrhovali jedálny lístok na jeden deň podľa zásad správnej výživy. Aj ostatné aktivity boli doplnené tvorivými dielňami.)

5. miesto – Spojená škola – Špeciálna základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, Pod kalváriou, Topoľčany – 132 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom „Leporelo na špagáte“. V úvodnej časti podujatia sa žiaci s viacnásobným postihnutím zahrali na jeseň, ktorá stromom vzala listy. Ich úlohou bolo prečítať list, na ktorom bol napríklad napísaný názov rozprávky, meno rozprávkovej bytosti alebo autor rozprávkovej knihy, a po jeho prečítaní ho nalepiť na strom. Žiaci sa snažili prostredníctvom detskej literatúry „prekabátiť“ jeseň a urobiť „smutný holý strom opäť veselým a šťastným“. V druhej časti podujatia začali tvoriť rozprávkové leporelo, pričom každá skupina žiakov pracovala na jeho jednej stránke. Žiaci s osvojenými čitateľskými zručnosťami lepili slová do viet, iní pomáhali s ilustrovaním textu.)

Zvláštna cena súťaže

Zvláštnu cenu súťaže udelila Slovenská asociácia knižníc **Spojenej škole internátnej so zrakovým postihnutím, Námestie Štefana Kluberta, Levoča**, ktorá sa umiestnila ako prvá stredná škola mimo poradia víťazov.

(Zorganizovali podujatie pod názvom „V knihách je všetko čierne na bielom. Náš svet je čierny, biely alebo čierno-biely...“. V rámci podujatia sa žiaci zahrali na spisovateľov alebo literárnych hrdinov, ktorí mladším spolužiakom rozprávali svoje životné príbehy. Napríklad jeden nevidiaci žiak predstavoval Homéra a druhý slabozraký žiak Jána Hollého. Obaja žiakom 1. ročníka okrem iného vysvetlili znaky antickej a klasicistickej literatúry na svojich najznámejších dielach.)

Hodnotiacia tabuľka

Poradové číslo	Číslo projektu	Názov a sídlo školy	Počet bodov	Poznámka
1.	282.	Základná škola s materskou školou 023 04 Stará Bystrica 680	150	
2.	188.	Základná škola s materskou školou Školská 8 059 18 Spišské Bystré	141	
3.	257.	Základná škola Námestie mládeže 587/17 960 01 Zvolen	138	
4.	227.	Základná škola Hlavná 10 935 38 Lok	136	
5.	193.	Spojená škola Pod kalváriou 941 955 03 Topoľčany	132	
6.	207.	Spojená škola - Speciálna základná škola J. Fabiniho 3 052 01 Spišská Nová Ves	130	
7.	94.	Základná škola 023 54 Turzovka-Bukovina 305	128	
8.	38.	Základná škola Farská lúka 64/A 986 01 Filakovo	126	
9.	58.	Základná škola Mlynská 697/7 091 01 Stropkov	122	
10.	206.	Katolícka spojená škola sv. Vincenta de Paul Základná škola s materskou školou Saratovská 87 934 05 Levice	120	
10.	211.	Spojená škola - Základná škola Štúrova 231/123 061 01 Spišská Stará Ves	120	
10.	214.	Základná škola s materskou školou Vývojová 228 851 10 Bratislava	120	
10.	255.	Základná škola s materskou školou 090 22 Bukovce 80	120	
11.	8.	Základná škola Jána Amosa Komenského Nová cesta 9 941 10 Tvrdošovce	119	
12.	201.	Základná škola s materskou školou 1. mája 3 900 84 Báhoň	117	
12.	248.	Základná škola Školská 482 966 01 Hliník nad Hronom	117	
13.	72.	Základná škola s materskou školou Juraja Slávika Neresnického Školská 447/3 962 61 Dobrá Niva	116	
14.	131.	Základná škola s materskou školou J. M. Hurbana 916 38 Beckov	115	
15.	92.	Spojená škola internátna pre žiakov so zrakovým postihnutím Nám. Štefana Kluberta 1 054 01 Levoča	114	
16.	97.	Základná škola Májové námestie 1 080 01 Prešov	113	
17.	15.	Základná škola s materskou školou 956 41 Uhrovec	112	
17.	111.	Základná škola Nábřežná 95 940 57 Nové Zámky	112	
17.	200.	Základná škola Hlavná 86 925 28 Pusté Úľany	112	
18.	170.	Základná škola 919 53 Dechtice	111	

19.	88.	Základná škola Školská 757/10 946 14 Zemianska Olča	110	
20.	46.	Základná škola 013 03 Krasňany	109	
20.	63.	Základná škola s materskou školou Komenského 279/32 026 01 Dolný Kubín	109	
21.	48.	Základná škola s materskou školou 065 11 Kolačkov 31	108	
22.	49.	Základná škola T. J. Moussona 4 071 01 Michalovce	107	
23.	27.	Základná škola s materskou školou 991 42 Hrušov 497	106	
23.	77.	Základná škola Jana Amosa Komenského Komenského 50 020 01 Púchov	106	
23.	138.	Základná škola Obrancov mieru 884 962 12 Detva	106	
24.	44.	Základná škola s materskou školou 082 42 Bzenov	105	
24.	272.	Základná škola Komenského 2666/16 069 01 Snina	105	
25.	181.	Základná škola 951 96 Jedľové Kostofany 75	104	
25.	228.	Základná škola s materskou školou 044 43 Budimír 11	104	
26.	98.	Základná škola s materskou školou 966 71 Župkov 18	103	
26.	119.	Základná škola SNP 587/4 972 17 Kanianka	103	
26.	124.	Základná škola V. Beniaka s materskou školou Školská 186/13 956 33 Chynorany	103	
26.	250.	Základná škola 053 22 Odorín 65	103	
27.	189.	Gymnázium Mikuláša Kováča Mládežnícka 51 974 04 Banská Bystrica	102	
28.	30.	Základná škola Benkova 34 949 11 Nitra	101	
29.	91.	Základná škola s materskou školou 935 85 Demandice 131	100	
29.	128.	Základná škola s materskou školou 029 47 Oravská Polhora 130	100	
29.	160.	Základná škola s materskou školou Podlužany 232 935 27 Hronské Kosihy	100	
30.	45.	Základná škola sv. Dominika Savia Školská 386 018 41 Dubnica nad Váhom	99	
30.	260.	Základná škola internátna Vladimíra Predmerského L. Stárka 12 911 05 Trenčín	99	
31.	12.	Základná škola Škultétyho 2326/11 955 01 Topoľčany	98	
31.	64.	Základná škola Dončova 4 034 01 Ružomberok	98	
31.	76.	Základná škola E. A. Cernana 023 55 Vysoká nad Kysucou 316	98	
31.	86.	Stredná odborná škola Jozefa Čabelku Bernolákova 383/10 908 51 Holíč	98	
31.	99.	Základná škola s materskou školou 029 63 Mútne	98	

31.	120.	Základná škola s materskou školou Rudolfa Hečku 913 32 Dolná Súča 252	98	
32.	126.	Základná škola s materskou školou 018 01 Udiča 248	97	
32.	186.	Základná škola 962 02 Vígľaš 436	97	
33.	18.	Špeciálna základná škola SNP 15 083 01 Sabinov	96	
33.	19.	Základná škola Nad Medzou 1 082 01 Spišská Nová Ves	96	
33.	50.	Základná škola s materskou školou M. Kolibiara Detviarska Huta 369 962 05 Hriňová	96	
33.	56.	Základná škola J. A. Komenského 1290/1 957 04 Bánovce nad Bebravou	96	
33.	154.	Základná škola s VJM - Alapiskola Školská 8 946 55 Pribeta	96	
33.	159.	Základná škola sv. Jozefa Pribinova 35 920 01 Hlohovec	96	
33.	178.	Základná škola s materskou školou Vitanová 90 027 12 Liesek	96	
33.	223.	Gymnázium J. M. Hurbana 17. novembra 1296 022 01 Čadca	96	
34.	22.	Základná škola Lúčna ulica 8 985 52 Divín	95	
34.	62.	Základná škola s materskou školou P. E. Dobšinského 980 23 Teplý Vrch	95	
34.	90.	Základná škola Malonecpalská 206/37 971 01 Prievidza	95	
34.	198.	Základná škola s materskou školou Sasinkova 1 951 41 Lužianky	95	
34.	264.	Základná škola 958 44 Klátova Nová Ves	95	
34.	283.	Základná škola Gorazdova 1174/2 020 01 Púchov	95	
34.	287.	Základná škola s materskou školou Horelica 429 022 01 Čadca	95	
34.	298.	Základná škola R. Dilonga Hviezdoslavova 823/7 028 01 Trstená	95	
35.	23.	Základná škola Školská 1 906 32 Jablonica	94	
35.	66.	Špeciálna základná škola Ádorská 35 929 01 Dunajská Streda	94	
35.	80.	Základná škola Juh 1054 093 36 Vranov nad Topľou	94	
35.	199.	Základná škola Športovcov 372/21 958 04 Partizánske 4	94	
36.	24.	Základná škola Školská 2 908 51 Holíč	93	
36.	32.	Základná škola 951 15 Pofný Kesov 69	93	
36.	114.	Základná škola s materskou školou 020 55 Lazy pod Makytou	93	
36.	161.	Základná škola 094 35 Čaklov	93	

36.	162.	Základná škola 094 35 Hlinné 138	93	
36.	231.	Základná škola Mukačevská 1 080 07 Prešov	93	
36.	286.	Základná škola s materskou školou 935 22 Kozárovce 927	93	
37.	33.	Základná škola internátna pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou 957 01 Brezolupy 30	92	
37.	37.	Základná škola 018 15 Prečín 106	92	
37.	93.	Základná škola Šrobárova 20 080 01 Prešov	92	
37.	145.	Základná škola Školská 212 059 92 Huncovce	92	
37.	172.	Odborné učilište internátne - Bennlakásos Szaktanintézet Gorkého 4/90 930 28 Okoč	92	
37.	185.	Základná škola P. J. Šafárika 3 971 06 Prievidza	92	
37.	196.	Stredná odborná škola obchodu a služieb Lomonosova 2797/6 918 54 Trnava	92	
37.	285.	Základná škola Hlavná 60 935 37 Dolný Pial	92	
37.	297.	Základná škola Poruba 55 972 11 Lazany pri Prievidzi	92	
38.	59.	Spojená škola Krátka 11 927 05 Šaľa	91	
38.	69.	Stredná odborná škola obchodu a služieb Z. Kodálya 765 924 47 Galanta	91	
38.	85.	Základná škola Pribinova 1 953 01 Zlaté Moravce	91	
38.	87.	Základná škola Slovanská 1415/7 017 07 Považská Bystrica	91	
38.	106.	Základná škola Tribečská 1653/22 955 01 Topoľčany	91	
38.	118.	Základná škola Sitnianska 32 974 11 Banská Bystrica	91	
38.	261.	Základná škola Školská 56/9 972 47 Oslany	91	
38.	276.	Základná škola 044 19 Ruskov	91	
38.	303.	Základná škola Dargovských hrdinov 19 066 68 Humenné	91	
39.	47.	Základná škola internátna pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou Vlastenecké nám. 1 851 01 Bratislava	90	
39.	68.	Základná škola 946 34 Bátorove Kosihy 892	90	
39.	158.	Základná škola Gogoľova 2143/7 955 01 Topoľčany	90	
39.	177.	Základná škola 023 31 Rudina 443	90	
39.	210.	Základná škola 044 41 Košická Polianka 148	90	

39.	235.	Základná škola Vtáčkovce 1 044 47 Kečerovce	90	
40.	5.	Základná škola Holičska 50 851 05 Bratislava	89	
40.	39.	Gymnázium Školská 7 052 01 Spišská Nová Ves	89	
40.	125.	Základná škola Rozkvet 2047 017 01 Považská Bystrica	89	
40.	212.	Základná škola Konštantínova 1751/64 091 01 Stropkov	89	
40.	256.	Základná škola s materskou školou 029 54 Krušetnica 83	89	
41.	4.	Spojená škola Dúbravská cesta 1 845 25 Bratislava	88	
41.	7.	Základná škola 941 01 Lipová 183	88	
41.	70.	Základná škola 925 54 Pusté Sady	88	
41.	134.	Základná škola 093 01 Čičava 34	88	
41.	142.	Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha Malá hora 3 036 01 Martin	88	
41.	153.	Základná škola s materskou školou Karola Strmeňa J. A. Komenského 8 941 11 Palárikovo	88	
42.	13.	Základná škola Eduarda Schreiberu Schreiberova 372 020 61 Lednické Rovne	87	
42.	74.	Odborné učilište internátne Palárikova 1602/1 069 01 Snina	87	
42.	164.	Základná škola Rozmarínová 1 945 01 Komárno	87	
42.	204.	Základná škola s materskou školou 082 36 Lipovce 125	87	
42.	246.	Základná škola Bernolákova 1061 093 01 Vranov nad Topľou	87	
42.	266.	Základná škola s materskou školou Ondreja Štefku Štefánikova 432 013 03 Varín	87	
42.	267.	Základná škola s materskou školou 972 01 Bojnice	87	
43.	11.	Základná škola P. Dobšinského 746/5 971 01 Prievidza	86	
43.	36.	Základná škola Gašpara Haina 37 054 01 Levoča	86	
43.	65.	Základná škola Smetanov háj 286/9 929 01 Dunajská Streda	86	
43.	79.	Základná škola s materskou školou 962 70 Hontianske Moravce 18	86	
43.	83.	Základná škola Eliáša Lániho 261/7 014 01 Bytča	86	
43.	130.	Stredná odborná škola chemická Vičie hrdlo 50 821 07 Bratislava	86	
43.	203.	Základná škola s materskou školou Školská 311 059 34 Spišská Teplica	86	
43.	220.	Základná škola s materskou školou Školská 98 034 91 Ľubochňa	86	

43.	238.	Základná škola Školská 285 908 43 Čáry	86	
43.	241.	Základná škola Školská 535/5 059 07 Lendak	86	
44.	187.	Základná škola 976 64 Beňuš 250	85	
44.	229.	Základná škola Školská 295 049 32 Štítník	85	
45.	26.	Základná škola s materskou školou 071 01 Zalužice 450	84	
45.	112.	Základná škola Na Hörke 30 943 03 Nitra	84	
45.	116.	Základná škola s materskou školou 010 04 Hôrky 200	84	
45.	202.	Základná škola Školská 3 053 04 Spišské Podhradie	84	
45.	262.	Základná škola SNP 1484/143 017 07 Považská Bystrica	84	
45.	296.	Stredná odborná škola Košická 20 080 01 Prešov	84	
46.	197.	Základná škola Pankúchova 4 851 04 Bratislava	83	
46.	225.	Základná škola Vajanského 2844/47 984 01 Lučenec	83	
46.	252.	Spojená škola Jána Vojského internátna Kláštorská 24/a 054 01 Levoča	83	
46.	263.	Základná škola Hlavná 90/46 082 16 Záhradné	83	
47.	14.	Základná škola Severná 21 045 01 Moldava nad Bodvou	82	
47.	121.	Základná škola Janka Palu 2 914 41 Nemšová	82	
47.	132.	Základná škola Hany Zelinovej Čachovský rad 34 038 61 Vrútky	82	
47.	173.	Gymnázium Školská 26 952 80 Vrábľe	82	
47.	182.	Základná škola s materskou školou Hviezdoslavova 38 956 17 Solčany	82	
47.	244.	Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie Hradná 534 033 01 Liptovský Hrádok	82	
47.	289.	Gymnázium Študentská 4 069 01 Snina	82	
48.	16.	Stredná odborná škola - Szakközépiskola Grešákova 1 040 01 Košice	81	
48.	123.	Základná škola Štefana Závodníka 018 22 Pružina 408	81	
48.	171.	Stredná odborná škola Piešťanská 2262/80 915 01 Nové Mesto nad Váhom	81	
48.	191.	Základná škola s materskou školou 956 53 Slatina nad Bebravou 154	81	
48.	288.	Gymnázium J. A. Komenského s VJM Štúrova 16 937 01 Želiezovce	81	

49.	192.	Základná škola Nábrežie mládeže 5 949 01 Nitra	80	
49.	284.	Základná škola s materskou školou 018 53 Bolesov	80	
50.	29.	Základná škola Komenského 1962/8 075 01 Trebišov	79	
50.	57.	Stredná zdravotnícka škola Vrbická 632 031 01 Liptovský Mikuláš	79	
50.	104.	Základná škola s materskou školou Pionierska 697 908 45 Gbely	79	
50.	251.	Základná škola s materskou školou Školská 16 053 21 Markušovce	79	
50.	253.	Špeciálna základná škola Pivovarská 455/62 019 01 Ilava	79	
51.	3.	Základná škola Školská 281 908 85 Brodské	78	
51.	113.	Základná škola s materskou školou Ondreja Cabana Nám. A. Cabana 36 941 06 Komjatice	78	
51.	195.	Základná škola M. R. Štefánika 30 920 01 Hlohovec	78	
52.	151.	Základná škola 080 06 Ľubotice	77	
52.	224.	Základná škola s materskou školou J. A. Komenského 020 63 Lednica 350	77	
52.	258.	Základná škola s materskou školou a ŠJ Osloboditeľov 204 067 83 Kamenica nad Cirochou	77	
52.	259.	Základná škola Ľudovíta Fullu Maurerova 21 040 22 Košice	77	
52.	265.	Stredná priemyselná škola Partizánska 1059 069 01 Snina	77	
53.	20.	Základná škola M. R. Štefánika 17 965 01 Žiar nad Hronom	76	
53.	60.	Základná škola s materskou školou 067 12 Koškovce 134	76	
53.	150.	Základná škola 044 45 Bidovce	76	
53.	294.	Stredná odborná škola technická Družstevná 1737 066 01 Humenné	76	
54.	52.	Základná škola s materskou školou 925 84 Vlčany	75	
54.	53.	Základná škola J. Švermu 6 071 01 Michalovce	75	
54.	67.	Gymnázium Bernolákova 37 942 01 Šurany	75	
54.	78.	Základná škola s materskou školou Školská 3 072 14 Pavlovce nad Uhom	75	
54.	103.	Stredná odborná škola Levická 40 950 03 Nitra	75	
54.	109.	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu Jabloňová 1351 960 01 Zvolen	75	
54.	247.	Základná škola Matiaška 43 094 31 Hanušovce nad Topľou	75	
54.	268.	Základná škola 966 02 Vyhne 111	75	

54.	279.	Základná škola Sídliisko II 1336 093 01 Vranov nad Topľou	75	
54.	281.	Špeciálna základná škola Lesná 9 946 03 Kolárovo	75	
54.	290.	Gymnázium J. Francisciho-Rimavského Kláštorská 37 054 67 Levoča	75	
55.	1.	Základná škola Kossutha 56 077 01 Kráľovský Chlmec	74	
55.	95.	Základná škola 951 26 Šurianky 55	74	
55.	146.	Základná škola Jána Lipského s materskou školou 913 11 Trenčianske Stankovce 405	74	
55.	148.	Základná škola s materskou školou 072 13 Palín 104	74	
55.	215.	Spojená škola - Špeciálna základná škola Abovská 244 044 11 Ždaňa	74	
56.	110.	Základná škola s materskou školou Školská 35 976 97 Nemecká	73	
56.	115.	Základná škola s materskou školou 958 53 Skačany 539	73	
56.	143.	Športové osemročné gymnázium ELBA Smetanova 2 080 05 Prešov	73	
56.	194.	Gymnázium 1. mája 8 901 01 Malacky	73	
56.	239.	Základná škola nár. um. Ľ. Podjavorinskej s materskou školou 916 11 Bzince pod Javorinou	73	
56.	295.	Spojená škola Kollárova 17 078 01 Sečovce	73	
57.	84.	Základná škola Do Stošky 8 010 04 Žilina	72	
57.	108.	Základná škola s materskou školou M. R. Štefánika 1 038 61 Vrútky	72	
57.	122.	Základná škola s materskou školou 072 03 Rakovec nad Ondavou 2	72	
57.	169.	Základná škola s materskou školou Školská 28 082 33 Chminianska Nová Ves	72	
57.	236.	Základná škola s materskou školou Partizánska 391 916 24 Horná Streda	72	
58.	82.	Základná škola s materskou školou Hviezdoslavova 415/40 956 11 Ludanice	71	
58.	168.	Stredná odborná škola Sládkovičova 2723/120 069 27 Snina	71	
58.	180.	Základná škola Školská 1123/29 957 01 Bánovce nad Bebravou	71	
58.	222.	Základná škola Školská 474/5 013 14 Kamenná Poruba	71	
58.	254.	Základná škola Komenského 307/22 089 01 Svidník	71	
59.	42.	Stredná odborná škola strojnica Športovcov 341/2 017 49 Považská Bystrica	70	
59.	55.	Odborné učilište internátne 951 15 Mojmirovce	70	
59.	89.	Základná škola s materskou školou 055 62 Prakovce	70	

59.	135.	Základná škola s materskou školou 941 61 Michal nad Žitavou 276	70	
59.	184.	Základná škola Rastislavova 416/4 971 01 Prievidza	70	
59.	219.	Základná škola s materskou školou Školská 480 034 95 Likavka	70	
60.	81.	Základná škola s materskou školou Školská 528 956 07 Veľké Ripňany	69	
60.	129.	Základná škola P. O. Hviezdoslava 43 079 55 Veľké Kapušany	69	
60.	293.	Stredná zdravotnícka škola Lipová 32 066 83 Humenné	69	
61.	51.	Základná škola Sibírska 42 080 01 Prešov	68	
61.	117.	Základná škola Energetikov 242/39 971 01 Prievidza	68	
61.	127.	Pedagogická a sociálna akadémia Bullova 2 840 11 Bratislava 411	68	
61.	133.	Základná škola sv. Vojtecha 952 01 Vráble	68	
61.	278.	Základná škola 072 64 Podhorod' 17	68	
61.	291.	Gymnázium Komenského 1357 024 04 Kysucké Nové Mesto	68	
62.	107.	Základná škola Hlavná 787/25 930 39 Zlaté Klasy	67	
62.	144.	Gymnázium Hlinská 29 011 80 Žilina	67	
62.	218.	Gymnázium Školská 837 027 44 Tvrdošín	67	
62.	221.	Základná škola kpt. Nálepku 855 915 01 Nové Mesto nad Váhom	67	
63.	105.	Stredná zdravotnícka škola Pod kalváriou 1 940 01 Nové Zámky	66	
63.	140.	Spojená škola internátna Tovarnícka 1632 955 01 Topoľčany	66	
63.	179.	Špeciálna základná škola Mórica Beňovského Námestie sv. Cyrila a Metoda 9 922 03 Vrbové	66	
63.	217.	Základná škola Nemocničná 987/2 017 01 Považská Bystrica	66	
64.	35.	Špeciálna základná škola 053 51 Richnava 189	65	
64.	73.	Základná škola s materskou školou Školská 243/1 018 64 Košeca	65	
64.	102.	Základná škola s materskou školou 908 76 Lakšarská Nová Ves	65	
64.	141.	Základná škola Budatínska 61 851 06 Bratislava	65	
64.	166.	Základná škola SNP 5 942 01 Šurany	65	
64.	213.	Základná škola Ing. O. Kožucha 11 052 06 Spišská Nová Ves	65	

65.	232.	Stredná odborná škola - Szakközépiskola Hlavná 54 045 01 Moldava nad Bodvou	64	
65.	245.	Spojená škola Nová 803 049 25 Dobšiná	64	
65.	280.	Základná škola s materskou školou 082 33 Hrabkov 159	64	
66.	152.	Základná škola Školská 14 956 18 Bošany	63	
66.	205.	Základná škola J. Alexyho 1941/1 960 01 Zvolen	63	
66.	237.	Základná škola Kráľovoľofská 413 976 71 Šumiac	63	
66.	271.	Základná škola Hlavná 1 976 56 Pohronská Polhora	63	
67.	17.	Obchodná akadémia Račianska 107 831 02 Bratislava	62	
67.	28.	Základná škola s materskou školou 913 21 Svinná 131	62	
67.	41.	Základná škola Školská 235/10 017 01 Považská Bystrica	62	
67.	54.	Základná škola Sándora Petöfiho s VJM 943 57 Kamenín	62	
67.	75.	Spojená škola Štefánikova 64 085 14 Bardejov	62	
67.	139.	Základná škola Za vodou 14 064 01 Stará Ľubovňa	62	
67.	216.	Základná škola Hlavná 375/26 013 02 Gbefany	62	
67.	240.	Základná škola s materskou školou Hlavná 199 941 03 Úľany nad Žitavou	62	
68.	31.	Gymnázium Františka Švantnera Bernolákova 9 968 01 Nová Baňa	60	
68.	149.	Základná škola Mierova 1 072 22 Strážske	60	
68.	209.	Základná škola s materskou školou Károlya Dömeho s VaVJM Ďatelinová 296 946 39 Iža	60	
68.	226.	Základná škola s materskou školou Karola Rapoša Pionierska 4 977 01 Brezno	60	
68.	234.	Športové gymnázium Trieda SNP 104 040 11 Košice	60	
68.	243.	Základná škola Považská Teplá 181 017 05 Považská Bystrica	60	
68.	277.	Základná škola 072 63 Choňkovce 128	60	
69.	34.	Základná škola 094 05 Holčikovce	59	
69.	136.	Základná škola s materskou školou 941 34 Jasová 7	59	
69.	147.	Základná škola 1. mája 12 069 01 Snina	59	
69.	275.	Základná škola Obchodná 5 078 01 Sečovce	59	
70.	270.	Základná škola s materskou školou 972 25 Diviaky nad Nitricou 121	58	

71.	71.	Základná škola Nejedlého 8 841 02 Bratislava	57	
71.	157.	Gymnázium A. Sládkoviča Komenského 18 974 01 Banská Bystrica	57	
71.	167.	Gymnázium Ladislava Novomeského Tomášikova 2 827 29 Bratislava	57	
71.	175.	Základná škola s materskou školou Ružová 304 076 32 Borša	57	
72.	9.	Základná škola 913 21 Mníchova Lehota 85	56	
73.	43.	Základná škola Koperníkova 24 920 01 Hlohovec	55	
73.	155.	Piaristická spojená škola A. Hlinku 44 971 01 Prievidza	55	
73.	183.	Základná škola Slobody 2 987 01 Poltár	55	
73.	304.	Základná škola s materskou školou Hlavná 113/68 082 67 Terňa	55	
74.	156.	Gymnázium Alberta Einsteina Einsteinova 35 852 03 Bratislava	54	
75.	10.	Stredná odborná škola Majstra Pavla Kukučínova 9 054 01 Levoča	53	
76.	163.	Základná škola Jozefa Horáka Pavla Dobšinského 17 969 22 Banská Štiavnica	50	
77.	6.	Obchodná akadémia Komenského 1 066 01 Humenné	48	
78.	101.	Základná škola Sasinkova 530 908 48 Kopčany	43	
79.	25.	Základná škola 044 81 Kysak 210	40	
79.	292.	Gymnázium L. Stöckela Jiráskova 12 085 70 Bardejov	40	
80.	176.	Stredná odborná škola technická Komenského 496/37 029 01 Námestovo	39	
81.	40.	Základná škola Československej armády 22 080 01 Prešov	37	
81.	269.	Základná škola Školská 192/8 912 44 Kamenec pod Vtáčnikom	37	
82.	21.	Stredná odborná škola technická Partizánska 1 071 92 Michalovce	12	
	2.	Gymnázium Jána Hollého Na hlinách 30 917 01 Trnava	0	Nehodnotené
	61.	Základná škola s materskou školou Martina Hamuljaka 029 64 Oravská Jasenica	0	Nehodnotené
	96.	Základná škola s materskou školou F. J. Fugu 072 21 Vinné	0	Nehodnotené
	100.	Základná škola Márie Medveckej Medvedzie 155 027 44 Tvrdošín	0	Nehodnotené
	137.	Základná škola s materskou školou 941 46 Trávnica 70	0	Nehodnotené
	165.	Základná škola s materskou školou S. Štúra 916 12 Lubina 1	0	Nehodnotené

174.	Základná škola 1. - 9. ročník L. Kossutha 56 077 01 Kráľovský Chlmec	0	Nehodnotené
190.	Základná škola s materskou školou Orešie 3 902 03 Pezinok	0	Nehodnotené
208.	Základná škola M. R. Štefánika SNP 3 900 28 Ivanka pri Dunaji	0	Nehodnotené
230.	Gymnázium Terézie Vansovej 064 01 Stará Ľubovňa	0	Nehodnotené
233.	Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu Zdravotnícka 3 940 51 Nové Zámky	0	Nehodnotené
242.	Základná škola Andreja Bagara SNP 6 914 51 Trenčianske Teplice	0	Nehodnotené
249.	Spojená škola internátna Breziny 256 055 62 Prakovce	0	Nehodnotené
273.	Základná škola Staničná 13 040 03 Košice	0	Nehodnotené
274.	Špeciálna základná škola Michalská 39 053 21 Markušovce	0	Nehodnotené
299.	Základná škola Lesnícka 1 080 05 Prešov	0	Nehodnotené
300.	Súkromná stredná odborná škola Dukelská 33 087 01 Giraltovce	0	Nehodnotené
301.	Základná škola s materskou školou 941 33 Kolta	0	Nehodnotené
302.	Gymnázium arm. gen. L. Svobodu Komenského 4 066 01 Humenné	0	Nehodnotené

Pod'akovanie školským knižniciam

Moje pod'akovanie patrí **všetkým**, ktorí sa podieľali na príprave, propagácii a realizácii osláv **Medzinárodného dňa školských knižníc 24. októbra 2011** vo svojich školách.

Zvlášť ďakujem **ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky Eugenovi Jurzycovi** za prevzatie osobnej záštity nad „Súťažou o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“.

Veľkú vďaku vyjadrujem **partnerom súťaže**, a to sekcii regionálneho školstva Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej asociácii knižníc.

Na záver úprimne gratulujem **oceneným školským knižniciam**.

Kontaktná osoba

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice

E-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

Tel.: 02/68 20 86 10

Partneri

Slovenská
asociácia
knižníc

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

6. medzinárodná konferencia

Zborník príspevkov 10. máj 2012

Zostavila Mgr. Rozália Cenigová

Neprešlo jazykovou úpravou

Typografická úprava Mgr. Rozália Cenigová

Vydala Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2012

1. vydanie

Náklad 150 kópií

Nepredajné

ISBN 978-80-970092-4-3

EAN 9788097009243

ISBN 978-80-970092-4-3

EAN 9788097009243